

18. Mikspärast tahhad sinna Jummalalaua jure miina?

Et minna õppin uskima, et Kristus surest armust minno pattude pärrast on surenud, kui õõdad on, ja et minna temmast ka õppin Jummalat ja omma liggimest armastama.

19. Mis peab risti inimest sündima sagedaste Ultari Saakramenti wdima?

Jummalal polest peab tedda sündima Kristus, se kãst ja tootus, pärrast ka temma omma hädda, mis tedda waerab, mis pärrast nisuggune kãstminne, kutsimine ja tootamine sünnib.

20. Mis peab inimese tegeema, kui temma nisuggust hädda ei tunne, egga iggaise se Saakramenti järrele?

Sel ei olle paremat nou, kui et temma (1) omma süddant läbbikatsub, welaks temmal patust lihha ja werd on, ja usub, mis pühha kirri kulusab Kolat. 5, 16, 17. Rom. 7, 18.

(2) Et temma tähhele panneb, welaks temma siin ilma sees on, ja mõtleb, et temmal patu ja hädda ei püdu, nenda kui se kirri ütleb Joan. 15, 18, 20. 16, 8, 20. 1 Joan. 2, 15, 16. 5, 4. 5.

(3) Siis leiab temma ka kurratit ennese ümber, kes walle ja tapmisega õõd ja päwad seest ja wäljaspidi tedda rahhule ei iätta, nenda kui se kirri tunnistab Joan. 8, 44.

1 Peetr. 5, 8.

Keit

Keit

Ewangeliummid

ning

Epistlid

Keige se Nasta läbbi,
ning ka

1. Meie Isanda Jesusse Kristusse Kannatamine, Surm, Ülestõusmine ning Taewamõõmine
2. Jerusalemma Linna Arstrikmine.

Druttitud 1818 Nastal.

Monningatte Cannade Selletus.

Halleluja, se on: kiitke Jummalat.
Kärieleson, se on: Issand, heida armo.
Jesus on A ning O, se on: Jesus on Alg-
minne ja Ois.

Jesse on kuninga Daweti issa nimmi, sepärrast
Jesse juur tähhendab Daweti sugu wõõssa,
kust Kristus lihha polest pidi sündima.

Jehowa on keigeüllem Jummal nimmi, mis
Joannes omma Ilmutamisfe ramatus 1 peat:
4 salm. nenda ärraselletab: Kes on, kes olli,
ja kes tulleb; se on: kes praego on, igga-
westest olnud, ja sesamma iggaweste jääb.
Ebr. 1, 11, 12.

Jesus aita!

Epistel esimesel Kristusse Tullemisfe
Pühhal. Rõm. 13, 11, 14. salmist sadik.

Ja sedda tehkem sepärrast, et meil tedda
son se aeg, et se tund on, et meie jo olle-
me ütlesärratud unnest (sest nüüd on meie
õnnistus lähem kui siis, kui meie usklikkaks
saim. S on möda läinud, agga päärw on liggi
tulnud) sepärrast heitem ennest ärra pimmes-
dusse teud, ja ehhitagem ennast walgusse sõa-
riistadega. Ellagem aufaste kui päwa aial, ei
mitte prassimisfes egga liajomisfes, ei mitte ab-
biello ärrateotamisfes, egga kimatusfes, ei mitte
ridus egga kaddedusfes, waid ehhitage ennast
Jõsanda Jesusse Kristussega, ja ärge kandke
omma lihha eest hoolt nenda, et himmud seft
toustwad.

Evangelium esimesel Kristusse Tullemis-
se Pühhal. Matt. 21, 1, 9. salmist sadik.

Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said, ja
Petwage pole õlli mäe juve tullid; siis läkki-
tas Jesus kaks Jüngvit, ja ütles nende wasto:
minge süna allewisfe, mis teie kohhal on, ja
sedda

seddamaid leiata teie ühhe kinniseutud emma-eesli ja ühhe sällö temma jures, peäste neid lahti ja toge minno jure. Ja kui teile kegi middagi ütleb, siis üttele: Jõsandal on neid tarwis, siis läkitab temma neid seddamaid. Agga se on keik sündinud, et piddi tõeks sama, mis sõidud on Prohveti läbbi, kes ütleb: üttele Sioni Tüttele: wata, sinno Kuningas tulleb sulle tasane, ja istub emma-eesli selgas, ja sällö selgas mis on koorma-landja emma-eesli poeg. Siis läksid need Rüngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jeesus neid olli läsknud, ja tõid se emma-eesli ja se sällö, ja pannid ommad rided nende peäle, ja pannid tedda nende selga istma. Agga surem hull lautasid ommad rided tee peäle, agga teised raiusid olffe puist, ja heitsid tee peäle. Agga se rahwas, mis eel ja tagga käis, küssendas ja ütles: Josianna Daweti Poiale! Fidetud olgo, kes tulleb Jõsanda nimmel, Josianna kõrges!

Epistel teisel Kristusse Tullemisse Pühhal.
Röm. 15, 4-13. salmist sadik.

Seft mis ial enne on kirjutud, se on meie õpetussets ennekirjutud, et meil kannatusse ja kirja rõmustamisse läbbi peab lotus ollema. Agga se kannatusse ja rõmustamisse Jummal andko teie, et teie üht meit peate isfeteskis Jeesusse Kristusse järrele, et teie ühhe mele ja ühhe suga auustate Jummalat ja meie Jõsanda Jeesusse Kristusse Jõsa. Sepärrast worteteine teist wasto, nenda kui ka Kristus meid on wastowotnud Jummalala auuks. Agga ma ütlen, et Jeesus Kristus on ümber leikamisse teenriks sanud Jummalala

maia tõe pärrast, et ta piddi wannematte! tootused kinnitama. Ja et ka pagganad hallastusse se pärrast piddid Jummalat auustama, nenda kui kirjutud on: sepärrast tahhan minna sind kita pagganatte seas, ja sinno nimmele mängides laulda. Ja ta ütleb temma: olge rõõmsad, pagganad, temma rahwaga. Ja ta: Kiitke Jõsanda, keik pagganad, ja kiitke tedda, keik rahwas! Ja ta ütleb Jõsaia: Se peab ollema Jeesse juur, ja kes touseb wallitsema pagganatte üle, selle peäle peawad pagganad lootma. Agga se lotusse Jummal täitko teid keige rõmo ja rahhoga usso sees, et teil woiks rohkesti lotust olla pühha Waimo wäes.

Evangelium teisel Kristusse Tullemisse Pühhal. Luk. 21, 25. 36. salmist sadik.

Ja päwas, kuus ja tähtede sees veawad immes tähhed ollema, ja Ma peäl peab rahwal ahastus ollema ilma nouta, et merri ja wee noud kõhhisewad. Ja innimesed lähhawad rammutumaks kartusse ja nende asjade ootmisse pärrast, mis ma ilma peäle veawad tullemas; seft taewa wäed veawad kõikutadama. Ja siis näwad nemmad innimesse Poega tullewad pilwes sure wäe ja auga. Agga kui se keik hakkab sündima, siis waatke ülles, ja tõstke ommad Pead ülles, sepärrast et teie ärralunnastaminne liggi tulleb. Ja temma ütles neile ühhe tähhendamisse sanna: wadage wigi puud ja keik puud, kui nemmad jopakkatawad, ja teie sedda näte, siis tunnete teie isfiennestest, et sui jo liggi on. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et Jum-

mala riik liggi on. Tõest minna ütlen teile, et
seinnatse põlwe rahwas ei lõppe mitte ärra, kuni
se keik saab sündinud. Taewas ja Ma lähhäwad
hukka, agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
Agga hoidke ennast, et teie süddamed ei sa koor-
motud liasõmisse, ei liajomisse, segga peatoi-
dusse murrettega, ja et sesamma pääw ällitfelt
teie peäle ei tulle. Sest kui linnopael tulleb tem-
ma keitide peäle, kes keige se Ma peäl asset on.
Sepärrast waltwage ja palluge iggal aial, et teid
wäärt arwatasse arrapõggeneda keige se eest, mis
peab sündima, ja seista innimesse Poia ees.

Epistel kolmandamal Kristusse Tullemisse
Pühhal. I Kor. 4, 1. 5. salmist sadik.

Menda arwago meid iggakiks kui Kristusse sul-
lasid, ja maia pidadaid Jummalata sallaja as-
jade üle. Agga peäle sedda, siis küsistakse maia,
pidajatte kääst, et iggakiks peab tru ollema. Agga
minna ei wanne sedda miiksti, et teiest minno peäle
kohhut moistetasse, ehl innimesse kohhto päwast,
agga ei minnaga moista ennese peäle kohhut, sest
minna ei tea entrese peäle ühtegi süüd; agga se
pärrast ep olle ma mitte õigeks arwatud: Agga
Jesand on se, kes mo peäle kohhut moistab. Se
pärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kun-
ni Jesand tulleb kes ka pimmedusse sallajad asjad
päwa ette tõstab, ja süddamette nouud awwalik-
kuls teeb, ja siis saab iggakiks Jummalalt kitust.

Evangelium kolmandamal Kristusse Tul-
lemisse Pühhal. Matt. 11, 2. 10
salmist sadik.

Agga Joannes, kui temma wangitornis kulis
Kris-

Kristusse teud, siis läkkitas temma faks ommast
Jõngrittest, ja ütles temmale: Kes olled sinna se,
kes peab tullemä, woi peame meie teist ootma?
Ja Jesus wastas ja ütles neile: Minge ja kulu-
toge Joannessele, mis teie kulete ja näte. Pim-
medad näwad jälle, ja jallotumad käiwad, pidda-
litõbbised tehakse puhtaks, ja kurdid kuulwad,
surnud ärratasse üles, ja waestele kulutasse ar-
mo õpperus, ja õnnis on, kes ial ennast minnust
ei pahhanda. Agga kui need ärraläksid, hakkas
Jesus rahwale räkima Joannesest: mis teie ol-
lete wäljaläinud kõrbe waatma? pillirogo, mis
tulest kõikutasse? ehl mis teie ollete wäljaläinud
waatma? ühhe innimesse pehme riettega ehhiud?
wata, kes pehmed rided kandwad, need on kun-
ningatte koddade sees; ehl mis teie ollete wälja-
läinud waatma? Üht Prohweti? tõest minna üt-
len teile, kes weel ülem on kui Prohwet; sest se on
sesamma, kennest kirjutud on: wata, minna läk-
kitan omma Ingli sinno palle eel, kes sinno teed
sinno ees peab walmistama.

Epistel neljandalamal Kristusse Tullemisse
Pühhal. Wutip. 4, 4. 7. salmist sadik.

Olge ifka rõõmsad Jesandas. Ta ütlen
minna: olgo rõõmsad. Teie järrele and-
minne sago tutwaks keikile innimestele; Jesand
on liggi. Ärge murretsege ühtegi, waid laske
keikis ommad pallumisfed paltwe ja õhkamisese
läbbi tännoga Jummalale teada sada. Siis
Jummalata rahho, mis ülem on, kui keik moistus,
hoiab teie süddamed ja teie meled Kristusse Je-
susse sees.

Ewangelium neljandamal Keisruse Tulle-
 misie Pühhal. Joh. 1, 19-28. salmist sadik.
 Ja se on Joannesse tunnistus, kui Juda-rab-
 was läkkitasid Jerusalemmast Prestrid ja
 Lemitid, et nemmad temmalt piddid küsima, kes
 sa olled? ja ta tunnistas, ja ei salgand mitte, ja
 tunnistas: minna ep olle mitte se Kristus. Ja
 nemmad küsüid temmalt: Mis siis? olled sinna
 Elias? Temma ütles: polle mitte. Olled sinna
 se Prohwet? ja temma kostis: ei mitte. Siis
 ütlesid nemmad temma wasto: kes sa siis olled?
 et meie wastust woime wia neile, kes meid on läl-
 kitanud, mis sa ütled isiennefest? Temma ütles:
 Ma ollen übbe hüüdja heäl kõrbes: Tehle tassä-
 fets Jofanda teed, nenda kui Prohwet Jofaia
 on ütelnud. Ja need, kes ollid läkkitud, ollid
 Warri eride sead, ja nemmad küsüid temmalt ja
 ütlesid temma wasto: Miks sinna siis ristid, kui
 sa ep olle se Kristus, egga Elias, egga se Prohwet?
 Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristin wees-
 ga, egga se teisab kek teie seas, kedda teie mitte ei
 tunne. Se on sesamma, kes pärrast mind tulleb,
 kes enne mind on olnud, kelle wäärt minna ep
 olle, et ma temma kinga paela lahsti peästan. Se
 sündis Petabaras teisel polel Jordani, kus Jo-
 annes ristis.

Epistel esimesesl Joulo Pühhal.

Tit. 2, 11-14. salmist sadik.

Sest Jummal arm, mis õnnistust sadab, on
 ilmunud keikile innimestele, ja jubhatab
 meid, et meie peame ärrasalgama jummalafart-
 matta ello ja ilmalikkud himmud, ja peame
 moiste

moistikkust ja diete, ja Jummalafartikkust
 sesinnatles ma-ilmast, ja ootma sedda
 lotust, ja se sure Jummalata ja meie õnni-
 Jofusse Kristusse au il numist, kes isse-ennast
 meie eest on annud, et ta meid piddi ärralunnas-
 tama keigest üllekohust, ja pühbastama ennesele
 issi-rahwaks, mis ussin on hea tõle.

Ewangelium esimesesl Joulo Pühhal.
 Luk. 2, 1-14. salmist sadik.

Agga se sündis neil päiwil, et sanna Keisrist
 Augustussest wäljaläks, et keik maailm piddi
 ülleskirjutud sama. (Sesinnane ülleskirjatamin-
 ne sündis enne, kui Kirentus Siria-ma kulle wallit-
 seja olli.) Ja keik läkkitid ennast lastma ülleskirjo-
 tada, iggäks omma linna. Siis läks ka Jofep
 Kallilea maalt Naatsaretti linna ülles kirjo-
 ta Jaretti linna, mis hütakse Jerlemmaks, (sepärs-
 rast et ta olli Jaretti suugust ja pärrismaalt) et
 ta ennast piddi lastma ülleskirjotada Maria om-
 ma kihlatud naesega, kes olli kaima peäl. Agga
 se sündis, kui nemmad seäl ollid, sai se aeg täide,
 et ta piddi mahhafama, ja temma tõi omma es-
 simesse poia ilmale, ja mähtis tedda, ja panni
 tedda mahha söime, sest neil ep olnud muud a-
 set maias. Ja seäl sammas wäljal ollid kariatsed
 bidfes, ja hoidsid õse omma karia. Ja wata,
 Jofanda Ingel seisis nende jures, ja Jofanda
 su paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üpris
 wägga. Ja se Ingel ütles neile: ärge kartke,
 sest wata, ma kulutan teile suurt rõmo, mis keige
 rahwale peab sama, sest teile on tänna Jaretti
 linnas sündinud se Õnnisteggia, kes on Kristus.
 E 5

Jesand. Ja se olgo teise tähhets; teie leiata se lapse mähhitud ja sõimes maggamast. Ja äk-
kittelt olli se Ingliga taewa sõa wäe hull; need
kiitsid Jummalat ja ütlesid: Au olgo Jummalale
tõrges, ja Ma peäl rahho, innimestest hea meel!

Epistel teisel Joulo Pühhal.

Tit. 3, 15. 20. salmist sadik.

Agga kui Jummalat, meie Onnisteggia, helbus
ja armastus innimeste wasto ilmus, siis on
temma meid õnsaks teinud, ei mitte õigusse teg-
gudest, mis meie ollime teinud, waid õnna hal-
la usse parrast, ue sündimesse pessemis ja püh-
ha Waimo uendamisse läbbi, kedda temma on
wõtjawanallanud meie peäle rohkest, Jესusse Kris-
tusse meie Onnisteggia läbbi, et meie temma ar-
mo läbbi õigets tehtud, lggawesse ello parraks
piddime sama lotusse järrele; se on ustaw sanna.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal.

Lut. 2, 15. 20. salmist sadik.

Ja se sündis, kui need Inglid neist said ärraläi-
nud taewa, siis ütlesid need innimestes kes
karijastet teine teise wasto: Et läkki nüüd Pet-
temma, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud,
mis Jesand meile on teäda annud. Ja nemmad
tullid ruttuete ja leidid Maria ja Joseppi ja sed-
da lapsokest sõimes maggamast. Agga kui nemi-
mad sedda said näinud, lautasid nemmad sedda
asja laiale, mis neile sest sap õkesest olli räkitud;
ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda imnets,
mis neist karijastest neile olli räkitud. Agga Ma-
ria piddas keik, need sannad meles, ja mõttes
nende

nende peäle ommas süddames. Ja need karijat-
sed läksid taggasi, auustasid ja kiitsid Jummalat
keige se eest, mis nemmad ollid kuulnud ja näi-
nud, nenda kui neile olli õöldud.

Epistel kolmandamal Joulo Pühhal.

Jesaja 7, 14. 15. salmist sadik.

Wata! üks neitsid saab kaima peäle, ja toob
poia ilmale, ja peab temmale pannema se
nimme **JEMMUEL**; woid ja met peab ta
sõma, kunnit ta moistab kurja põlgada ja head
wallitseda.

Ewangelium kolmandamal Joulo Pühhal.
Joan. 1, 1-14. salmist sadik.

Algmisses olli se Sanna, ja se Sanna olli Jum-
mala jures, ja se Sanna olli Jummal. Se
samma olli algmisses Jummalat jures. Keik as-
jad on temma läbbi tehtud, ja ilma temmata ep
olle ühtegi tehtud, mis tehtud on. Temma sees
olli ello, ja se ello olli innimeste walgus, ja se wal-
gus paistas pimmedusses, ja pimmedus ei wot-
nud sedda wasto. Üks innimenne Joannes nimi-
mi, sai Jummalast läkkitud, sesinnane tulli tunnis-
tusses, et temma sest walgussest piddi tunnis-
tama, et keik temma läbbi piddid uskma. Tem-
ma ep olnud mitte se walgus, waid, et temma
piddi tunnistama sest walgussest. Se olli se
tõssine walgus, kes walgustab keik innimestes,
kui ta ma ilma sisse tulli. Temma olli ma-ilmast,
ja ma ilm on temma läbbi tehtud, ja ma ilm ei
tunnud tedda mitte. Temma tulli omma sisse,
ja need ommaesed ei wotnud tedda mitte wasto;
agga

agga ni mitto, kui tedda wastowoltsid, neile andis temma melewada, Jummalalapsiks sada, kes temma nimme sisse uskwad, kes ep olle werrest, ei lihha tahtmisest, egga mehhe tahtmisest, waid Jummalast sündinud. Ja se Sanna sai lihhaiks, ja wottis kui lihhes maia meie seas ellada ja meie näggime temma au, kut Jesast aino: sündinud Poja au, täis armo ja töt.

Epistel Pühhapäwal pärrast Joulo Pühha.

Kalat. 4, 1-7. salmist sadik.

Agga minna ütlen: senni kui se pärria wäeti laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel ühtegi wahhet, ehk ta küt keige pärrandusse isfand on, waid temma on järrele kulajatte ja üllewaatjatte al seks aiaks, mis isfand on seätud: nenda ka meie, kui meie waetimad lapsed ollime, siis ollime meie kui sullased essimeste maailma seadmiste al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et ta piddi naesest sündima, ja kāsso alla sama, et temma neid, kes kāsso al ollid, piddi ärralunnastama, et meie piddime laste õigust sama. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süddamesse läkkitanud, se küssendab: Abba Jssa! sepärrast ep jolle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa olled laps, siis sa olled ka Jummalalaps pärria Kristusse läbbi.

Ewangelium Pühhapäwal pärrast Joulo Pühha. Luk. 2, 33-40. salmist sadik.

Ja Josef ja temma (Kristusse) emma pannid Simeels, mis temmast rägiti. Ja Simeon õn

õnnistas neid, ja ütles Maria, temma emma wasto: wata! sefennane seisab seäl langmisfeks ja üllestousmisfeks mitmele Israelis, ja mägiks, kelle wasto rägitakse: (agga sinnoge omma hingel läbbi peab moõk tungima) et mõtlemissed mitmest süddamest peawad arwalikkuks sama. Ja seäl olli Anna üks naeste-rahwas, kes Prohwet, Waimeli tüttar, Asferi suggu arrust, se olli wägga elatand, ja olli omma mehhega seise aastat ellonud pärrast omma neisi põlwe, ja temma olli liggi nelli aastat peäle lahheksakümmed leff; se ei tulnud ial ärra pühhas koiaf, tenis Jummalat paastmisse ja pahwettega õõd ja päwad. Ja sefennane tulli senna selsammal tunnil, ja tunnistas Jesanda au ülles, ja räkis temmast keikile, kes ärwalunnastamist Jerusalemmas ootsid. Ja kui nemmad keik said lõppetanud, mis Jesanda kāsso õppes tusse järrele piddi sündima, läksid nemmad taggasi Kalliea-male omma Naatsaretti linna. Agga se lapsok kāswis, ja sai kangelks waimus, täis tarkust, ja Jummalalaps arm olli temma peäl.

Epistel Weari Päwal. Kalat. 3, 23-29. salmist sadik.

Agga enne, kui usk tulli, hoiti meid kāsso al, ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis piddi ilmutadama. Nenda on kāsst meie juhataja olnud Kristusse juze, et meie usso läbbi piddime õigeks sama. Agga et usk on tulnud, ep olle meie mitte ennam juhataja al; sest teie ollete keik Jummalalapsed usso läbbi Kristusse Jesusse sees, sest mitto teid Kristusse sisse on ristitud, teie ollete ka ennast Kristussega ehhtanud. Ep olle

olle Juda meest egga Krefa, meest, ep olle sullast
egga wabbar, ep olle meest, egga naest, sest teie
feik ollete üts Kristusse Jesusse sees; agga kui
teie Kristusse pärrast ollete, siis ollete teie ka
Abraami suggu, ja pärriad tootusse järrele.

Ewangelium Neäri Päwoal.

Luk. 2, 21. salmis.

Ja kui kohhessa päwa täis said, et sedda last
pidi ümberleitama, siis pandi temmale
nimmi Jesus, mis sest Inglift olli pandud,
ennego temma emma ihhusse sai.

Epistel Pühapäwoal pärrast Neäri Päwoa.

Rom. 6, 3. ja 4. salmis.

Ehk eks teie ei tea? et mitto meid Kristusse
Jesusse sisse on ristitud, et meie temma sur-
ma sisse olleme ristitud? siis olleme meie temma
ga mahhamaetud ristimisese läbbi surma sisse, ja
otsego Kristus on üllesärratud furnust Jesa au
läbbi, et meie ka nenda peame udes ellus kaima.

**Ewangelium Pühapäwoal pärrast Neäri
Päwoa. Matt. 3, 13. salmist orfani.**

Süis tulli Jesus Kalilea: maalt Jardani jöele
Joannesse jure, et tedda pidid temmast ris-
titama. Agga Joannes kelas tedda wägga, ja
ütles: Mul on tarwis, et mind sinnust peaks ris-
titama, ja sinna tülled minno jure. Agga Jesus
wastas ja ütles temma wasto: Olgo nüüd nen-
da, sest nenda on meie kohhus, feik digust täieste
tehha; siis jättis temma tedda. Ja kui Jesus sai
ristitud, tulli temma seddamaid weest wälja, ja
wata!

wata! taewad tehti temmale lahri; ja Joannes
näggi Jummalata Waimo, kui tuikesse ennast mah-
ha lastwad ja temma peäle tüllewad. Ja wata!
heäl ütles taewast: Sefinnane on minno armas
Poeg, kellest mul hea meel on.

Epistel kolme Runninga Päwoal.

Jesaja 60, 1-6. salmist sadik.

Touse ülles, sago sa walgustud, sest sinno wal-
gus tulleb, ja Jehowa au touseb so üle. Sest
wata pimmedus kattab maad, ja pilkane pimme
rahwas; agga sinno üle touseb Jehowa ja tem-
ma au näitse sinno peäl. Ja pagganad peamad
so walgusse järrel kaima, ja kunningad se pais-
tusse järrel, mis sulle touseb. Tõsta ommad sil-
mad ümberkaudo ülles, ja wata, need feik kogu-
takse, ja tüllewad sinno jure. So poiad tüllewad
kaugelt, ja so türed kaswatakse nende kõrwas.
Süs saad sa nähha ja kui jöggi nende wasto joos-
ta, ja so südda wärriseb ja saab üpris wägga
rõõmsaks, kui se hull merre äres so-pole põrab,
ja pagganatte wäggi so jure tulleb. Kamelide
hull kattab sind, Midjani ja Ewa nobbedad
Kamelid, need feik tüllewad Seba maalt: nem-
mad kandwad kuida, ja wirolit, ja kulutawad
rõõmsaste Jehowa kitusfed.

Ewangelium kolme Runninga Päwoal.

Matt. 2, 1, 12. salmist sadik.

Agga kui Jesus olli sündinud Betlemmas Ju-
da maal, kunninga Herodesse ajal, wata, siis
tullid targad hommiko poolt Jerusalemma, ja üt-
lesid: kus on se sündinud Juda-rahwa kunningas?
sest

sest meie olleme temma tähhe näinud hominiko-
maal, ja olleme tulnud tedda kummardama. Ag-
ga kui kuningas Herodes sedda kulis, eymatas
temma wägga ärra ja keif Zerusalemma siin tem-
maga. Ja temma koggus kokko keif ülemad
preestrid ja Kirjatundjad rohwa seast, ja kulas
neilt, kus se Kristus piddi sündima. Agga nem-
mad ütlesid temmale: Detlemmas Juda- maal,
sest nenda on se Prohweti läbbi kirjutud: Ja sin-
na Petiem Juda- maal, sinna ep olle milgi kombel
se wähhem Juda Würestide seas, sest sinnust peab
wäija tullemä se Wallitseja, kes minno Israeli
rahwast peab kui karjane hoidma. Siis kutius
Herodes need Targad sallaja, ja kulas neut biete
sedda aega, mil se täht olli paisinud. Ja temma
läkkitas neid Detlemma ja ütles: minge, ja kuloge
dieta hästi se lapsokesse järrelse, ja kui teie tedda
leiate, siis kulutage mulle, et ka minna tullen ted-
da kummardama. Agga kui nemmad said kun-
ningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se
täht, mis nemmad hominiko- maal ollid näinud,
käis nende eel, kunni temma tulli, ja seisis kohhe
seäl üllemel, kus se lapsokenne olli. Agga kui
nemmad sedda tähte näggid, said nemmad üpris
wägga rõõmsaks. Ja kui nemmad tullid seina
kotta, leidsid nemmad se lapsokesse Maria temma
emmaga, ja heitsid endid mahha, ja kummardasid
tedda, ja wõtsid omma warrandust lahti, ja wiisid
temmale andid, kulda, ja wiroti ja mirri. Ja et
Zummal neid läksnud unnes, et nemmad mitte ei
piddand Herodesse jure taggasi minnema, läksid
nemmad teist teed taggasi omma mate.

Epis

Epistel essimesel Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom.
12, 1-6. salmist sadik.

Se pärrast maenitsen minna teid, wennad,
Zummala sure süddamelikko hallastus seläb-
bi, et teie annate ommad ihhud ellawaks, püh-
haks ja Zummala melepärraliselks ohwrits, se
olgo teie moistlik Zummala tenistus. Ja ärge
wotke mitte sesinnatse ma- ilma sarnatseid olla;
waid muutke ennast omma mele wendamisse läb-
bi, et teie wotkire katstuda, mis Zummala hea ja
melepärralinne ja täis tahtminne on. Sest ma
ütlen se armo läbbi, mis mulle on antud, iggaüh-
hele, kes teie seast on, et temma ei arwa ennast tar-
gemaks, kui sünnib arwada, waid et iggaüks enne-
sest arwaks nenda, kui kohhus on arwata sedda
möda, kui Zummal iggaühhele usso müdö on jag-
ganud. Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liik-
mid on; agga keifil liikmetel ep olle ühtesuggust
tööd: nenda on meid paljo üks ihho Kristusse sees;
agga iggaüks ennese kohhat olleme meie teine teise
liikmed. Agga meil on armo anded, mis sedda ar-
mo möda, mis meile on antud, monnesuggused on.

Ewangelium essimesel Pühapäwal pä-
rast kolme Kuninga Pühha. Luk.
2, 41-52. salmist sadik.

Ja temma wannemad käisid igga aasta Jeru-
salemmas Pasa- pühhiks. Ja kui temma
kahheteistkümnne aastaseks sai, ja nemmad ülles-
läksid Zerusalemma, selle Pasa- pühha komba pä-
rast, ja need päwad täis said, et nemmad jälle
toio pole läksid, siis jäi se poeglaps Jesus Jeru-
salemma,

D

salemma, ja Josef, ja temma (Kristusse) emma ei teädnud sedda mitte. Agga kui nemmad mõtlefid tedda te käättate seltsis ollewad, tullid nemmad ühhe päwa teed, ja otsisid tedda uggulaste ja tutwade jures, ja kui nemmad tedda ei leidnud, läksid nemmad taggast Jerusalemma ja otsisid tedda, ja se sündis kolme päwa pärrast, et nemmad tedda leidsid pühhas koias istmast kess õppetajatte seas, ja neid kuulmast ja neit küsimast. Agga teik, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra temma moistusese ja kostumiste pärrast. Ja kui nemmad tedda näggid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja temma emma ütles temma wasto: Woeg, miß sa meile nenda ollid teinud? wata, sinno teisa ja minna olleme sind öiete waewaga otsinud. Ja temma ütles nende wasto: mis se on, et teie mind ollete otsinud? eks teie ei teädnud, et ma ses pean ollema, mis mo Jssä pärralt on? ja nemmad ei moistnud sedda sanna, mis ta neile räkis. Ja temma läks nendega alla, ja tulli Naatsäretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas teik needsinna sedd sannad ommas süddames. Ja Jesus kaswis tarkusses, ja pitkusses, ja armus Jummal ja inimeste jures.

Epistel teisel Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Rom. 12, 6. 16.
Salmist sadit

Ehk meil on Prohweti kulutaminne, siis peab se usso moõdo järrele ollema; ehk meil on järrele waatmisese ammet, siis olleme meie teine teise liikmed ses järrelewaatmisese ammetis; ehk on, kes õppetab, se on teise like õppetusse sees; ehk on, kes

mae

maenitseb, se on teise like maenitssusse sees; kes jagab, se tehko sedda wagga süddamega; kes on üllewaatja, se olgo ussin; kes waeste ette murretseb, se tehko sedda rõmoga. Armastus ärgo olgo mitte sallalik; hirm olgo teile kurja eest; hoidke sedda head tagga. Armastage teine teist ellaste kui wennad; teine joudko teise ette auustamisega. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema. Olge tullised waimus. Pange aega tahhele. Olge rõõmsad lotusses, kannatlikud abhastusse, jäge kindlaste palwesse. Nitke need pühhad, kennele pudo on. Püüdke heal meel wõraid wastewotta. Önnistage neid, kes teid takkusiawad: önnistage ja ärge wanduge mitte. Olge rõõmsad rõõmsadega, ja nutke nutjattega. Olge ühhemeelelisised teine teise wasto. Ärge noudke kõrki asjo, kuid heitke ennast allandikude seltsi.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Joan. 2,
I. II. salmist sadit.

Ja kolmandamal päwal said pulmad Kanas Kalilea maal, ja Jesusse emma olli seal, agga Jesus ja temma Jüngrid ollid ka pulma kutsitud. Ja kui wina pudus, ütles Jesusse emma temma wasto: neilep olle wina. Jesus ütles temmale: naene, mis mul on sinnoga teggemist? minno tundep olle weel tulnud. Temma emma ütles teenridele: mis temma teile tal ütleb, sedda tehke. Agga senna ollid pandud kuus kirowist weeriista Juda rahwa pühastamisese pärrast, ja iggauhhe sisse läks ehk kolm moõdo. Jesus

TARBI ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

sus ütles neile: täitke need kirwised wee-riistad weega, ja nemmad täitsid neid äre tassa. Ja temma ütles neile: wotke nüüd nende seest, ja wige pulma-rahwa-tallitajale, ja nemmad wisid. Agga kui pulma-rahwa-tallitaja sedda wet mait- sis, mis winaks olli sanud, (ja ei teadnud mitte, kust se olli; agga need teenrid teadsid, kes sedda wet ollid tonud,) siis lutsus se pulma-rahwa-talli- taja peigmeest, ja ütles temmale: iggamees an- nab esite head wina, ja kui nemmad jo küt sa- nud, siis lahjemat; sinna olled sedda head wina tännini hoidnud. Se olli nende immeteggude haflatus, mis Jeesus teggi Kanas Kalilea- maal, ja näitis omma au ülles, ja temma Jüngrid us- kusid temma sisse.

Epistel kolmandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Rom. 12, 17-21. saimist sadik.

Urge olge ennest melest moistlikkud. Urge makske ühhelegi kurja kurjaga. Noudke häid asjo keikide innimeste nähhes. Kui se woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo, kui teie polest sünnib. Urge makske isse kurja kätte, armad; waid andke maad Jummalale wihhale, sest kirjotud on: minno pärralt on se kätte-maksmin- ne, minna tahhan kätte makssta, ütleb Jeesand. Kui nüüd sinno waentalafel nälg on, siis söda ted- da, kui temmal janno on, siis joda tedda. Gess kui sa sedda teed, siis koggud sinna tullisid süss temma Pea peäle. Urre anna ennast kurjast är- rawoita, kuid woida sinna kurja ärre heaga.

Ewan

Ewangelium kolmandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Matt. 8, 1-13. saimist sadik.

Ugga kui temma (Jeesus) mäelt mahha läks, käis paljo rahwast temma järrel. Ja wata, üks piddalitöbbine tuli ja kummardas tedda, ja ütles: Jeesand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Ja kui Jeesus kät olli sirrotanud, putus temma temmase, ja ütles: minna tah- han, sa puhtaks; ja seddamaid sai temma pidda- litöbest puhtaks. Ja Jeesus ütles temma wasto: katsu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid minne, näita isse ennast Preestrile, ja wi sedda andi, mis Moses on käsknud, neile tunnistusseks. Agga kui Jeesus Kapernaumma sisse läks, tuli üks söd- dapealik temma jure, pallus tedda ja ütles: Jeesand, minno sullane on alwatud koddoo maas su- res wallus. Ja Jeesus ütles temma wasto: min- na tahhan tulla ja tedda terweks tehha. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Jeesand, minna ep- olle mitte wäärt, et sa minno kattuakse alla tulleb, waid ütle agga üks sanna, siis saab minno sula- ne terweks. Gess minna ollen ka innimenne wal- litusse al, ja minno al on söa-mehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähbáb temma, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temma. Agga kui Jeesus sedda kulis, immetelles temma ja ütles nende wasto, kes järrelkäisid: tdest, minna üt- len teile, ei Jsraelistke polle minna ni suurt usko- leidnud. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad hommiko ja dhito poolt, ja istuwa d laudas Abra- ami ja Isaki ja Jakobiga taewa rikis, agga kun- ningrigi

ningrigi lapsed tükkatakse wälja keigesüggawa-
ma piummedusse sisse, seal peab ollema ulluminne
ja hammaste kirristamine. Ja Jesus ütles sõa-
pealikkõ wasto: Minne, ja sulle sündko nenda,
kui sinna olled usfnud. Ja temma fullane sai
terweks selsammaal tunnil.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom. 13,
8. 10. salmist sadik.

Urgo olgo teil ühtegi wõlga ühhegiga, kuid et
teie teine teist armastate, sest kes teist armas-
tab, se on käsko täieste piddanud. Sest se: sinna
ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea
mitte tapma; sinna ei pea mitte warrastama;
sinna ei pea mitte üllekohyo tunnistama; sinna ei
pea mitte himmustama, ja kui weel üks teine käsk
on, sedda pannaakse sellesinnatse sanna sisse ühte,
se on, selle sees: sinna pead omma liggimest armas-
tama kui isseennast. Armastus ei te liggimesele
kurja. Siis on nüüd armastus käsko täitminne.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pä-
rast kolme Kuninga Pühha. Matt.
8, 23. 27. salmist sadik.

Ja kui temma (Jesus) laewa läks, siis käisid
temma Jüngrid temma järrel, ja wata, siis
touis suur laenetamine merre peäl, nenda et se
laew laenedega katteti, agga temma maggas. Ja
temma Jüngrid tullid temma jure, ja ärratasid
tedda ülles, ja ütlesid: Issand äita meid, meie
lähháme hukka. Ja temma ütles nende wasto:
Miks pärrast ollete teie arrad, teie nõdra ussulis-
sed?

sed? Siis touis temma ülles, ja ähwardas tuled
ja merd, siis sai se kogaone waitseks. Agga inni-
mesed immetellesid ja ütlesid: Mis süggune on
se, et ka tuled ja se merri temma sanna wotwab
kuusda.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Koloss.
3, 12. 17. salmist sadik.

Sepärrast ehhitage ennast kui Jummalala ärra-
wallitserud, pühhad ja armastud, südda-
melikkõ ballastussega, heldussega, allandussega,
tasandussega, pikka melega: kannatage teine
teisege, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi
on middagi kaebamisi teise peäle; kui Kristus
teile ka on andeks annud, nenda tehke ka teie.
Agga keige te peäle ehhitage ennast armastussega,
se on õige rugaew sidde. Ja Jummalala rabho
wallitsego omma woido-anniga teie süddamette
sees, seks olle e teie ka kutsitud ühhe ihho sees, ja
olge tännalikud. Kristusse sanna ellago rohkes-
te teie sees keige tarkusse sees; õppetage ja ma-
nitsege isse ennast mängi- ja kitusse lauludega, ja
mu waimolikko lauludega; laulge kauniste Iss-
sandale ommas süddames. Ja keik, mis teie ial
wottate tehha sanna ehl tõga, sedda tehke keik Iss-
sanda Jesusse nimmel, ja tännäge Jummalat ja
Issa temma läbbi.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pä-
rast kolme Kuninga Pühha. Matt. 13,
24. 30. salmist sadik.

Ühhe teise tähhendamisse sanna panni temma

(Jesus) nende ette, ja ütles: Taewa-riik on ühhe innimesse sarnone, kes head semet omma põllo peäle külwas. Agga kui inimesesed magasid, tulli temma waenlane ja külwas umrohhto kesi nisso sekka, ja läks ärra. Kui nüüd orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti ka se umrohhi. Agga maia, isfanda sullased tullid temma jure ja ütlesid temmale: Isfand, eks sa olle head semet omma põllo peäle külwanud, kust temmale nüüd se umrohhi tulleb? Agga temma ütles neile: sedda on teinud üks inimenne, kes waenlane. Siis ütlesid sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad, et meie peame minema ja sedda kofkologguma? Agga temma ütles: Ei mitte, et teie ühtlase sega sedda nisso wälja ei kisu, kui teie sedda umrohhto kofkologgute. Laske mollemad ühtlase kaswada leikusseks, ja leikusse aial tahhan minna leikiat tele bölda: kogguge enne sedda umrohhto, ja siduge sedda wiiko, sedda ärrapõletada, agga sedda nisso pange kofko minna aita.

Epistel kuendamal Pühapäwoal pärrast kolme Kuninga Pühha. 1 Tessal. 5, 1-11. salmist sadik.

Agga, wennad, neist aegust ja tundidest ep olle tarwis teile kirjutada. Sest teie isse teate diete hästi, et Isfanda pääw nenda tulleb kui warras õsel. Sest kui nemmad ütlewad, rahho on, ja polle ühtegi hädda; siis tulleb äkfilinne hukkaus nende peäle, nenda kui lapse waew selle peäle, kes käima peäl on, ja nemmad ei peäse mitte. Agga iteie, wennad, ep olle mitte pimmedusses, et se pääw teid peaks kui warras kinnisama. Teie
teie

teie ollete walguusse lapsed ja päwa lapsed; meie ep olle mitte õ egga pimmedusse lapsed. Sewärast nüüd, ärge maggagem ka kui need teised, waid walwagem ning olgem kasinad. Sest, kes maggawad, need maagawad õsel, ja kes jooks nufs sawad, need on õsel joobnud. Agga meie, kes meie päwa lapsed olleme, olgem kasinad, eh hitud usso ja ormasiusse raudrõdega, ja raudrõbaraga, se on, õnnistusse lotusfega. Sest Jummal ep olle meid seõdnud wiisba alla, waid et meie peame õnnistust kätte sama omma Isfanda Jesusse Kristusse läbbi, kes meie eest on surnud, et meie, ehk walwame ehk maggame, temmaga ühtlase peame ellama. Sewärast maenitsege ennast issekeskis, ja õppetage teine teist, nenda kui teie ka tete.

Ewangelium kuendamal Pühapäwoal pärrast kolme Kuninga Pühha. Matt. 25, 1-13. salmist sadik.

Siis on taewa-riik künne neitsi sarnane, kes ommad lampid wotsid, ja läksid wälja peigmehe wasto. Agga wiis nende seast ollid moistlikud, ja wiis rummalad. Kes rummalad ollid, need wotsid ommad lampid, agga nemmad ei wotnud mitte õlli ennestega, agga need moistlikud wotsid õlli omma astjade sisse ühtlase omma lampidega. Agga kui peigmees wõibis, said nemmad kesi unniseks, ja uinuseid maggama. Agga kes õse kuuldi üks heäl: Wata, peigmees tulleb, minge wälja temma wasto. Siis tousid teie need sammad neitsid alles, ja walmistasid ommad lampid. Agga need rummalad ütlesid moistlikude
D 5 tude

Fude wasto: Andke meile teie õllist, sest meie sarn-
pid kustuwad ärra. Agga need moistlikud kost-
sid ja ütlesid: ei mitte, et teil ja meil mi te ei pu-
du; waid minge enneminne kaupmeeste jure, ja
ostke ennestele. Agga kui nemmad ärraläksid ost-
ma, tullid se peigmees, ja kes walmid õllid, lä sid
temmaga pulma, ja üks pandi luffo. Agga wi-
maks tullid ka need teisid neitsid ja ütlesid: Is-
sand, Isrand, te meile lahti. Agga temma kos-
tis ja ütles: Ebest, minna ütlen teile, minna ei
tunne teid mitte. Sepärrast walwage, sest teie
ei tea sedda päwa egga tundi, millal inimõese
Poeg tulleb.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne
Kristuse ülestõusmisest Pühha. 1 Kor.
9, 24-10, 5. salmist sadit.

Õst teie tea, et, kes woido jookswad, need
jookswad kül keik, agga üks saab jooksmisest
woido andi. Jookse nenda, et teie sedda kätte sate.
Agga iggakäks, kes woitleb, on keikis asjus kassin.
Nemmad on kül sepärrast kassinad, et nemmad
kadduwa kroni sawad, agga meie same hullkamin-
nematta kroni. Sepärrast jooksen minna nüüd
nenda, ei mitte kui teadmatta asja veäle. Ma woit-
len nenda, ei mitte kui se, kes tuult peksab, waid
minna sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et
minna muile jutlust ei ütles, ja isse ei sa kõlwatu-
maks. Agga minna ei tahha, wennad, et teil
peab teadmatta ollema, et meie wannemad keik
on pilwe al olnud, ja on keik merrest läbbil äinud,
ja on keik Moosesse veäle ristitud pilwe, ja merre-
sees; ja keik on ühhesuggust waimolikko roga sõ-
nud!

nud, ja on keik ühhesuggust waimolikko joma-
aega jonud, (sest nemmad sõid waimolikkust jär-
rele-tullewast kalsust; agga se kalso oli Kristus.)
Agga se surem hull nende seast ep olnud mitte
Jummala mele pärrast, sest nemmad on kõrbe
mahhalõdud.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal enne
Kristuse ülestõusmisest Pühha. Matt.
20, 1-16. salmist sadit.

Sest taewa riik on ühhe innimesest sarnane, kes
maia isrand, kes warra hommikko wäljaläks
tõteggiaid palkama omma winamäele. Agga kui
temma nende tõteggiatega oli leppinud ühhe te-
nari-rahhaga päwa palgaks, siis läkkitas temma
neid omma wina-mäele. Ja temma läks wälja
kolmandamal tunnil, ja näggi teisi turro peäl tõta
seiswad, ja ütles nende wasto: Minge ka teie
wina mäele, ja mis ial õige on, tahhan minna
teile anda; ja nemmad läksid ärra. Ja läks
temma wälja kuendamal ja ühheksamal tunnil,
ja teggi nendasammoti. Agga ühheteißkümne-
tunnil läks temma wälja, ja leidis teisi tõta seis-
mast, ja ütles nende wasto: Mis teie siin teige
päwa tõta seisate? Nemmad ütlesid temmale:
Meid ep olle ükski palganud. Temma ütles neile:
Minge teiegi wina-mäele, ja mis ial õige on,
peate teie sama. Agga kui õhto sai, ütles se wi-
na-mäe isrand omma üllewaatja wasto: Kutsu
need tõteggiaid, ja anna neile palka, ja hakka
wiimsist esimesist sadit. Ja kui need tullid, kes
ühheteißkümne-
mal iggakäks ühhe tenari-rahha. Agga kui need
esimes-

esimesfed tullid, mõtlefid nemmad, et nemmad
piddid ennam sama, ja needfammad said ka ig-
galiks ühhe tenari rahha. Agga kui nemmad
fedda sanud. nurrisefid nemmad se maia isfanda
wasto ja ütlesfid: Needfinnatsfed wiimsed on agga
ühhe tunni tööd teinud, ja sinna olled neid meie
aprotisefeks teinud, kes meie päwa koorma ja pal-
lawat olleme kannud. Agga temma kostis, ja
ütles ühhele nende seas: Eöbber, minna ei te
sulle mitte liga, eks sa olle minnoga ühhe tenari
rahhaga leppinud? wotta so omma ja minne om-
ma teed; agga minna tahhan sellesinnatsfe wiim-
sele anda nenda kui sullegi; eht eks mul olle tubba
minno ommaga tehha, mis minna tahhan? eht
ons sinno meel pahha, et minna hea ollen? Nen-
da sawad need wiimsed esimesefeks ja need esis-
mesfed wiim eks; sest paljo on kutsutud, agga
pissut ärrawallitsetud.

Epistel kahhesamal Pühapäwal enne
Kristusse ülestoumissese Pühha. 2Kor.
11, 9 12, 9 salmist sadit.

Sest teie sallite rummalaid heal meel, et teie
moistlikud ollete. Sest teie sallite, kui teid
legi sullasiks teeb, kui legi teie omma ärrasööb, kui
legi palka wottab, kui legi surustelleg, kui legi teid
wasto filmi lööb. Se teotusse pärrast rāgin min-
na fedda, kui ollesime meie nõdraks lainud. Ag-
ga, mis peäle legi julge on, (ma rāgin rumma-
lusfes) se peäle ollen minna ka julge. Nemmad
on Ebraa-mehhed, minna ka: nemmad on Israelli-
lapsed, minna ka: nemmad on Abraami suggu-
minna ka: nemmad on Kristusse teenrid, (ma rā-
gin

gin rummalaste) minna ollen illem: ma ollen en-
nam waewa näinud, paljo ennam hopa sanud,
ennam wangis ja sagedaste surma häddas ol-
nud. Juda, rahwa kääst ollen minna wiiskord sa-
nud ühhe hobi wābhem kui nellikimmend. Kolm-
ford ollen ma wiisadega pekstud, üksford krowi-
dega wiisatud, kolmford on laew kääst ärra hukka-
lainud, terwe ö ja päwa ollen ma süggawas mer-
res olnud. Sagedaste on mul teelāimisi olnud,
ma ollen olnud idggede peäl mitmes häddas, mit-
mes häddas mõrtufatte seas, mitmes häddas
omma rahwa seas, mitmes häddas pagaanatte
seas, mitmes häddas linnas, mitmes häddas kõr-
bes, mitmes häddas merre peäl, mitmes häddas
walle-wendade seas. Ed ja waewa sees, sagge-
daste mitmes walwamisfes, nālia ia janno sees,
sagedaste paastmistes, külmas ja allastusfes;
ilma need asjad, mis wāstast on, kāib se murre lei-
fide foggoduste eest hulgal mo peäle. Kes on
nõdder, ja minna ei peaks nõdraks sama? Fedda
pahhandakse, ja mo südda ei peaks sees põllema?
Kui peab kiitlema, siis tahhan minna neist asjust,
mis minno nõdrusfes on, kitelda. Jummal ja
meie Isfanda Jesusse Kristusse Isfa, kes on ig-
gaweste lidetud, se teab, et ma mitte ei walleta.
Samastusfes hoidis Areta kunninga pealik Ta-
masfo rahwa linna, ja tahtis mind kinniwotta,
ja mind lasti aknast korwi sees mahha müri mö-
da, ja minna peāsesin temma kääst. Kiitlemisest
ep olle mul kül kasso, siiski tullen minna nāgge-
mised ja Isfanda ilmutamised üllesrākima.
Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees nelia-
teistkümnne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud,
ei

ei tea minna, ehk kas ta ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab,) seddasamma kisti kolmandamast taewast sadik. Ja ma tunnen seddasamma innimest, (kas ta ihhus, ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab.) Sedda kisti Paradiisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi ülles räkida, mis innimeset ei sünni räkida. Sest sammast tahhan minna kitleda; agga isse ennesest ei tahha ma kitleda muido, kui agga omma nõdruste sees. Sest kui minna ka tahhaksin kitleda, ei olle minna sepärrastrummal; sest ma tahhan töt räkida; agga ma jattan sedda nenda, et ei ükski minnust ei arwa ennam, kui ta mind nääd ollowad, ehk mis ta minnust kuleb. Ja et ma nende üpris suurte itmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, sadana ingel, et ta mind peab rusfikaga löma, et minna mitte ei surustelle. Sesamma pärrast ollen minna kolmford Isсандат pallunud, et se minnust peaks ärralaskuma; agga temma on mulle ütelnud: Sulle saab käl minno armust; sest mo wäggi saab nõdruste sees täit woimust. Sepärrast tahhan ma paljo ennam omma nõdruste sees kitleda, et Kristusse wäggi minno lulle woiks warjada.

Evangelium kahhesama Pühapärawal enne Kristusse üllestoustmise Pühha.

Luk. 8, 4-15. Salmist sadik.

Agga kui paljo rahwast ühhes kous olli, ja teikist linnadest temma jure tõtsid, räkis ta tähendamisse sanna läbbi: üks kälwaja lätk wälja omma semet kälwama, ja kui ta kälwawad kuffus

kuffus muist tee äre, ja sõtkuti ärra, ja need linnud mis taewa al, sõid sedda ärra; ja muist kuffus käljo peäle, ja kui temma toufiss, kuiwas temma ärra, sepärrast et temmal ep olnud märga: ja muist kuffus leff ohhakatte seffa, ja need ohhakad toufid ühtlase ülles ja lämmatasid sedda ärra. Ja muist kuffus hea Ma peäle, ja kui temma toufiss, kandis temma saakortse wilja. Kuff ta sedda ütles, hüdiss temma: Kel kõrwad on kuulda, se kuulgo. Agga temma Jüngrid küsissid temmalt ja ütlesid: mis tähendamisse sanna se piddi ollema? agga temma ütles: Teile on Jummal rigi sallaja, asjad teäda antud, agga teistele tähendamisse sannade läbbi, et nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei moista. Agga se on se tähendamisse janna: Se seme on Jummal sanna. Agga tee-äartsed on need, kes sedda kuulwad; pärrast tulles kurrat, ja wottab se sanna nende süddamest ärra, et nemmad ei pea ushma, egga õnsaks sama. Agga käljopeälsed on need, kes, kui nemmad kuulwad, sedda sanna rõmoga wastowotwad, agga neil ep olle mitte juurt, ürikesseks aiaks uskwad nemmad, ja kuusatusse aial tagganewad nemmad ärra. Agga mis ohhakatte seffa kuffus, needsinnatsed on need, kes kuulwad ja lähhawad omma tõle, ja neid lämmatasse ärra ma: ilma murrest, ja rikussesest, ja seesinnatsesello himmudest, ja ei kanna walmist wilja. Agga, mis hea Ma sees on, need on needsinnatsed, kes sedda sanna kuulwad, ja kauni ja hea süddame sees piddawad, ja kandwad wilja kanna tades.

Epistel seitsemel Pühhapáwal enne Kristus-
se ülle-stoumiste Pühha, ehk Paasto
Pühhapáwal. 1 Kor. 13, 1-13.

Salmist sadit.

Sui ma innimeste ja Inglise keeltega rāgin,
agga mul ei olle armastust, siis olleksin minna
üks wass, mis kummiseb, ja kelloke, mis helliseb.
Ja kui ma woiksin prohwetit wisil rāda, ja teak-
sin keik sallajad asjad, ja keik tundmist, ja kui mul
olleks keik se usk, nenda et ma woiksin mäggesid
asfemelt ärratōsta, agga mul polleks armastust,
siis ei olle minnust ühtegi. Ja kui ma keik omma
warra ärrajagaksin, ja kui ma omma ihho an-
naksin, et tedda ärrapõletaks, ja mul ei olleks
armastust, siis ei olleks minnul sest ühtegi kasu.
Armastus on pikameleline, ta näitab omma
heldust üles, armastus ei olle kadde, armastus ei
te wallatust, temma ei surustelle. Temma ei nai-
ta ennast kurjaste, temma ei otfi omma kasu,
temma ei sa wihhaseks, temma ei mõtle kurja peä-
le. Temmal ep olle rõmo üllekohtust, agga tōe
pārrast on temmal teistega rõõm. Temma sallib
keik, ta ussub keik, ta lodab keik, temma kannatab
keik. Armastus ei wāssi ial ärra. Agga olgo
prohweti, kulutamise, need lõpward ärra; olgo
keled, need jāward mahha, olgo tundminne, se
lõppeb ärra. Sest pissut on, mis meie tunneme,
ja pissut on, mis meie prohwetit wisil rāgime.
Agga kui se rāis asfi tulleb, siis lõppeb se ärra, mis
põssikult on. Kui ma wāeti laps olin, siis rāak-
sin minna kui wāeti laps, ma olin tark kui üks
wāeti laps, ja mul ollid wāetima lapse mõtled;
agga kui ma mehheks sain, siis jātsin minna mah-
ha

ha wāetima lapse kombes. Sest meie nāme nüüd
kui ühhes peatis moisteruses, agga siis pallest
pallest; nüüd tunnen minna pissut, agga siis
saan ma ärratunda, nenda kui minna ka ollen
ärratuntud. Agga nüüd jāab usk, lotus, armas-
tus, need kolm; agga surem neist on armastus.

Ewangelium seitsemel Pühhapáwal enne
Kristusse ülle-stoumiste Pühha ehk Paasto
Pühhapáwal. Luk. 18, 31-43.
Salmist sadit.

Agga temma (Jesus) wottis neid lasteistküm-
mend enneie jure, ja ütles neile: wata, meie
lābhāme üles Jerusalemma, ja keik peab lõppeta-
dama, mis prohwetide lābbi on kirjutud innimesse
Wotast. Sest tedda antakse ärra pagganatte kät-
te, ja tedda naertakse ja teotakse ärra ja temma
peäle süllitakse, ja kui nemmad tedda sawad piit-
saga pelsnud, siis tapwad nemmad tedda ärra,
ja kolmandamal páwal peab temma jālle üles-
tousma. Agga nemmad ei moistnud sest middagi,
ja sesinnane kõyne olli nende eest warjul, ja nem-
mad ei moistnud mitte, mis õõlbi. Agga se sündis,
kui temma Jeriko linna liggi sai, siis istus üks pim-
me tee äres, ja kerjas. Agga kui ta rahwast kulis
mōdaminnewad, kulas temma, mis se piddi oles-
ma. Agga nemmad kulutasid temmale: Jesus
Naatsarettist lābhāb mōda. Siis ksisendas tem-
ma wāgga ja ütles: Jesus, Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga need, kes ees kātsid,
sõitlesid tedda, et ta piddi wait ollema; agga tem-
ma ksisendas paljo ennam: Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga Jesus jāi seisma, ja
kāstis

Käsks tedda ennese jure tua; agga kui temma liggi sai, küsis ta temmalt ja ütles: mis sa tahhad, et ma sulle pean tegeema? agga temma ütles: Gesand, et ma woifsin jälle nahha. Ja Jesus ütles temmale: et nä jälle, sinno usk on sind aitanud; ja seddamaid näggi temma jälle, ja kätis temma järrel, Jummalat auustades. Ja keif rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kiitust.

Epistel esimesel Pühhapäwal Paastus.

2 Kor 6, 1-10. salmisi sadik.

Agga meie, kui abbimehbed, maenitseme teid ka, et teie Jummalat armo ei pea asjata wastawõtma. Sest temma litleb: minna ollen sind armsal ajal kuulnud, ja ollen sind õnnistusse pälwanud. Wata, nüüd on se õige armas aeg, wata, nüüd on se õnnistusse päär. Meie ei anna ühhegi asja sees ei ühtegi pahhandust, et meie amet ei ja ärranaertud, waid keikis näitame meie ennast wälja kui Jummalat teenrid: sures kannatuses, mitmes willestuses, mitmes häddas, mitmes abhastuses, hamus, wangis, mäs samistes, mitmes töös, mitmes walwamisest, mitmes paastrimisest, puhhastuses, tundmisest, pitkas mees, heiduses, pühhas Waimus, armastuses, mis ep olle sallalik, tõe sannas, Jummalat wäes, õigusse ja riistade läbbi parramal ja pahhemal polet, au ja häbbi läbbi, kurja kõnne ja hea kõnne läbbi, kui efitajad, ja siiski tössifed: kui tundmatta, ja ommeti kütutwad: kui need, kes surrowad, ja wata, meie ellame: kui need, kedda karistatse, ja kedda ommeti ei surmata: kui kurwasitud, agga ikka rõõmsad: kui waesed, agga kes

paljo

paljo rikaks teggewad, kui need, kenneel middagi ei olle, ja kelle kä ommeti keif on.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal Paastus. Matt. 4, 1-11. salmisi sadik.

Süis widi Jesust pühhas Waimust kõrbe, et tedda pidid kurratist kiustatama. Ja kui temma nellikümmeend päwa ja nellikümmeend ööd sai paastritud, süis tuli temmale pärrast nälg kätte. Ja se kiustaja tuli temma jure ja ütles: Kui sa Jummalat Woeg olled, süis ütle, et need sinna sed kiustiwid leibuks sawad. Agga temma wastas ja ütles: Kirjotud on: innimenne ei ella mitte ükspäinis leiwast, waid iggawühhest sannast, mis Jummalat süust läbbi käib. Süis wötis tedda kurrat enne sega pühha linna, ja panni tedda pühha koia harja peäle, ja ütles temmale: Kui sa Jummalat Woeg olled, süis kulluta ennast mahha, sest kirjotud on: temma tahhad omma inglid sinna pärrast käsida, ja nemmad peawad sind kätte peäle wõtma, et sinna omma jalga kirowi wasto ei ial pea toukama. Jesus ütles temmale: ta on kirjotud: sinna ei pea Issandat omma Jummalat mitte kiustama. Ja wöttis tedda kurrat ennesega ühhe wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keif ma ilma kunningrigid ja nends au, ja ütles temmale: sedda keif tahhan minna sulle anda, kui sa mahhahedad ja mind kummardad. Süis ütles Jesus temmale: Taggane sadan, sest kirjotud on: sinna pead Issandat omma Jummalat kummaradama, ja tedda ükspäinis tenima. Süis jättis tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temma jure ja tenisid tedda.

E 2

Epis:

Epistel teisel Pühapäeval Paastus. 1 Tes.
sal. 4, 1-7. salmist sadit.

Mis müüd weel, wennad, kui et meie teid pal-
lume ja maenitfeme Jfsanda Jfusse fees,
nenda kui teie ollete meie kdest sanud sedda, mil
wisil teie peate ellama, ja Jummalale mele pärrast
ollemä, et teie weel täiemaks sate. Gest teie tea-
te, mis käsitud meie teile olleme annud Jfsanda
Jfusse täbbi. Gest se on Jummalale tahtminne,
teie pühhitseminne, et teie ennast hoiate hora, ello
cest, et iggüks teie seast teaks omma astja hoida
pühhitsemise ja au fees: ei mitte himmo-tõwoses,
nenda kui pagganadke, kes Jummalale ei tunne;
et ükski ei te üllekohto, egga petta omma wenda
sestnast asja fees, sepärrast, et Jfsand on kätte-
maksia teige nendesinnaste asjade pärrast, nen-
da kui meilegi teile olleme enne ütelnud ning tun-
nistanud. Gest Jummalale ep olle meid mitte kuts-
nud rojusseks, waid pühhitsemisseks.

Evangelium teisel Pühapäeval Paastus.
Matt. 15, 21-28. salmist sadit.

Ja Jesus tuli seält ärra, ja läks Dirusse ja
Sidoni rüide pole. Ja wata, üks Kananea-
ma naene tuli neist raiadest wässa, ja küssendas
ja ütles temmale: Jfsand Tarweti poeg, hallas-
ta minno peäle, minno tüttar wae watakse kurjast
waimust kurjaste. Agga temmale ei wastand tem-
male sanwagi. Siis astsid temmale süngid temmale
jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: Sada tedda
ärra, sest temmale küssendas meid takka. Agga
temmale kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läl-
litud, kui agga Israeli sugu ärrakaddunud lam-
maste

maste jure. Agga se naene tuli ja küssendas
tedda, ja ütles: Jfsand, aita mind! Agga temmale
kostis ja ütles: Se ep olle mitte hea, et laste leib
woetakse ja koerde ette heidetakse. Agga temmale
ütles: Jah, Jfsand, kummatagi sõwad need koe-
wotessed need rasotessed, mis nende isandatte
laua peält mahhalangewad. Siis kostis Jesus
ja ütles temmale wastu: Oh naene! sinno usk on
suur, sulle sündlo, nenda kui sa tabhad. Ja tem-
male tüttar sai terweks sest sammast tunnist.

Epistel kolmandamal Pühapäeval Paas-
tus. Ewef. 5, 1-9. salmist sadit.

Siis olge nüüd Jummalale järrelkäiad, kui ar-
mad lapsed, ja käige armastusse fees, nenda
kui ka Kristus meid on armastanud, ja on is-
seennast meie eest ärraannud anniks ja ohwiriks,
Jummalale maggufaks haifuks; agga horajast
ja keik rojastus ehl ahnus olgo nimmetamatta
teie seas, nenda kui pühhadete sünnib; ja häbbe-
matta tõ ja jölle kõnne ehl nalsabeitminne, mis
ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas.
Gest sedda teate teie, et ei sühbelgi horapiddajal,
egga roppul, egga ahnel, kes on woõra jummalale
tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalale ri-
kis. Ükski ärgo petko teid tähja sannodega, sest
nende asjade pärrast tulleb Jummalale wiha san-
nakuulmatta laste peäle, sepärrast ärge sage mit-
te nende seltsimehiks. Gest teie ollite ennemüiste
pimmedus, agga nüüd ollete teie walgus Jfsanda
sees; ellage kui walgusse lapsed. Gest Waimo
kasso näitab ennast teigesugguse headusse ja
õigusse ja tõe fees.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
Paastus. Luk. 11, 14:28. salmist jädit.

Ja temma aias ühhekurja waimo wälja, ja se
samma olli keletõ; agga kui kurri waim sai
wäljalainud, siis sündis, et se keletõ räkis, ja rah-
was panni sedda immeks. Agga monningad nend-
de seast ütlesid: Temma aiab kurjad waimud
wälja. Peeltsebuli kurja waimude lullema läbbi.
Agga teisid kiusasid tedda, ja küsüsid temmalt im-
me tähte taewast; agga temmo mõistis nende
mõtted ärra ja ütles nende wasto: Jaga kunning-
riik, mis is sefeskis ridus on, lähhäb hukka, ja se
kõdda, mis teisega ridus on, langeb; agga kui sa-
dan ka isseenesega ridus on, kuis woib temma
kunningriik jada seisma? et teie ütlete, mind
Peeltsebuli läbbi kurjad waimud wäljaaiawad.
Agga kui minna Peeltsebuli läbbi kurjad waimud
wäljaaitan, kelle läbbi aiawad teie lapsed neid wäl-
ja? sepärrast peawad nemmad teie tohtomõistjad
ollema; agga kui minna Jummalata sõrme läbbi
kurjad waimud wäljaaitan, siis on Jummalata riik
teie juure tulnud. Kui se wäggew sõariistadega
ehhitud sõddamees omma kōdda hoiab, siis on tem-
ma warra rahhul, agga kui üks wäggewam tedda
temma peäle tulleb, ja tedda ärrawoidab, siis wot-
tab ta ärra keik temma sõariistad, mis peäle ta
lotis, ja jaggab temma saki wälja. Kes minnoga
ei olle, se on minno wasto, ja kes minnoga ei
kõggu, se pillab ärra. Kui rojane waim innimes-
sest on wäljalainud, siis täib temma kuiwad paigad
läbbi ja otsib hingamist, ja kui temma ei leia, siis
ütles temma: ma tahhan ümberpõrda omma
kotta, kust ma ollen wäljatulnud. Ja kui temma
tulleb,

tulleb, siis leiab ta sedda luaga pühhitud ja ehhi-
tud ollemast, siis lähhäb temma ja wottob ennele-
ga seitle teist waimo, kes kurjemad on tedda en-
nast, ja kui nemmad senna sisje tullewad, siis ella-
wad nemmad seäl, ja lähhäb selle innimese waim-
ne luggu pahhemaiks kui eskimenne. Agga se sün-
dis, kui ta sedda räkis, tõstis üks naene rahwa seas
omma heält, ja ütles temmale: Onnis on se ihho,
mis sind on kannud, ja need rinnad, mis sinna ol-
led immenud. Agga temma ütles: Jah! õnsad
on need, kes Jummalata sanna kuulwad, ja sedda
tallele pannewad.

Epistel neljandamal Pühhapäwal Paastus.
Kalat. 4, 21-31. salmist jädit.

Üttelge mulle, kes teie käsõ al tahhate olla,
eks teie ei kule sedda käsõ? sest kirjutud on,
et Abraamil kaks poega olnud, teine simardas-
jast ja teine wabbat. naesest. Ja teine sest sim-
ardajast on lihha polest sündinud, agga teine sest
wabbat. naesest tootuse läbbi. Need asjad täh-
hendawad middagi. Sest need kaks naesterahwas
on need kaks seädust, se teine Sinai mäelt, mis sul-
lase põlweks sünnitab, se on Agar; sest Agar on Si-
nai mägi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusa-
lemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab om-
ma lastega; agga se Jerusalemi, mis lullewel on,
se on se wabbat. naene, mis meie keikide emmiq on.
Sest kirjutud on: Olle rõmus sa figgimatta, kes
sinna ei kanna ilmale; tõsta heält ja küssenda
wägga, kes sa lapse waewas ei olle, sest sel, kes
mehheta on, on paljo ennam lapsi kui sel, kennele
mess on. Agga, wennad, meie olleme nenda kui
E 4
Isah,

Isat, toorusse lapsed. Agga kui sel aial se, kes
liha polest olli sündinud, tedda talkakiusas, kes
Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. Ag-
ga, mis ütles se kirri? Iukka ümmardaja ja temma
poega wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea
mitte pärrima selle wabbat naese poiaga. Sepär-
rast, wemad, ep olle meie mitte ennam ümmar-
daja, waid wabbat, naese lapsed.

Evangelium neljandamal Pühapäwal.

Paastus Joh. 6, 1, 15. salmist sadit.

Wärrast sedda lüks Jesus ärra ülle Kalilea
merre Eberia linna laudo, ja paljo rahwast
läis temma järrel, et nemmad temma immetäh-
hed näggid, mis temma haigedele teggi. Agga
Jesus lüks ülles mäe peäle, ja istus sinna omma
jüngrittega. Alaga se Wasa Juda, rahwa pühha
olli liggi. Kui nüüd Jesus ommad filmad ülles,
töstitis ja näggi paljo rahwast ennese jure tulle-
wad, siis ütles temma Wilippusse wostto: Kust
peome meie leibo ostma, et needsinatsed sawad
süa? (agga sedda ütles temma tedda kuusades, sest
ta teadis lül, mis ta piddi teggema.) Wilippus
wastas temmale: Leibo lahhe saa tenari, rahha
eest ei lö mitte neile ette, et iggaüks neist agaa pi-
süt wõtaks. Üks temma jüngrittest, Andreas
Simona Petrusse wend, ütles temmale: Siin
on üks poisike, sel on wiis ohrast leiba ja ka's kal-
loest, agga mis se on ni mitmele? Agga Jesus
ütles: saatke need innimesed mahha istma. Ag-
ga seal paikast olli paljo rohhto; siis istusid mahha
arwo järrele liggi wiis tuhhat meest. Agga Jesus
wottis need leiwad, ja tannas ja andis jüngritte-
se

le, agga need jüngrid neile, kes maas istid, sel-
sammat kombet ka neist kalloest, ni paljo kui
nemmad tahtsid. Agga kui nende köhhud täis sa-
nud, ütles temma omma jüngrittele: Korristage
need allejänud pallokesed kokko, et ühtegi ei sa
hukka. Siis korristasid nemmad kokko ja täitsid
kalasteistkümmed korwi täit pallokesti neist wiest
ohra leiwast, mis ollid allejänud neist, kes ollid is-
nud. Kui nüüd need innimesed se immetähhe
näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nemmad: Esi-
nane on tõest se Prohwet, kes ma ilma sisse peab
tulles. Kui nüüd Jesus moistis, et nemmad
tahtsid tulla, ja tedda waga ise wotta, et nemmad
tedda piddid kunningaks töstma, siis lüks ta jälle
Edrwale mäe peäle aimoässi.

Epistel wiendamal Pühapäwal Paastus.

Ebr. 9, 11, 15. salmist sadit.

Agga Kristus on tulnud kui tullewatte hea as-
jade illem Preester, ja ühhe surema ja täie-
ma telgi läbbi, mis ei olle lättega tehtud, se on,
mis ei olle sedda wisi ehhitad, ja ei mitte sikkade
egga wassilatte merre läbbi, waid omma werre
läbbi on temma üksford senna pühha paiga sisse
läinud, ja iggawest ärratunnastamist leidnud.
Eest kui härgade ja sikkade werri ja lehma tuht,
mis nende peäle, kes rojafeks sanud, rir putal se,
pühhas teeb lihha puhhastusfeks: kui paljo en-
nam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läb-
bi ennast isse ilma wiggata Jummalale on ohwri-
nud, puhhastab teie süddame, tunnistust surnuist
teggudest, sedda ellawat Jummalat tenida. Ja
sepärrast on temma, ue seädusse wahhemees, es
E 5
need,

need, kes on kutsitud, iggawesse warrandusse tootust piddid samo, parrast sedda kui Kristusse surm sai olnud ärralinnastamisest neist elstusist, mis esimesse seadusse al ollid.

Ewangelium wotendamal Pühhapäwal
Paastus. Joan. 8. 46-59. salmist
sadi.

Kes teie seast woib yatto minno peäle tõe's tunnistada? agga kui minna tõi rāgin, mi'k parrast ei ussu teie mind mitte? Kes Jummalast on, se kuleb Jummalala sonnād, separrast ei kule teie mitte, sest et teie Jummalast ei olle. Siis kostsid Juda-rahwas ja ütlesid temmale: Eks meie biete ei üttele, et sinna Samaria- mees olled, ja et sul kurri waim on? Jesus kostis: Mul ei olle kurja waimo, waid minna auustan omma Issa, ja teie teotate mind. Nagga minna ei o'fsi mitte omma au; üks on, kes sedda o'fsib ja kättemaksab. Tõest, tõest minna ütlen teile, kui legi minno sanna saab piddanud, se ei pea mitte surma näggema iggaweste. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Müüd olleme meie tunnud, et sinnul kurri waim on. Abraam on surnud ja prohwetid, ja sinna ütled: kui legi minno sanna saab piddanud, se ei pea mitte surma mait'sma iggaweste. Sinnaks surem olled, kui meie isä Abraam, kes on surnud? ja prohwetid on surnud, kelle's sinna isä, ennast panned? Jesus kostis: Kui minna isä, ennast auustan, siis ei olle minno au middagi; minno Issa on, kes mind auustab, sedda teie ütlete, et temma teie Jummal on; ja teie ei olle tedda mitte tunnud; agga minna tunnen tedda, ja kui ma pe-

alffin

alffin üttema: et minna tedda ei tunne, siis olle's sin minna teie sarnane, üks wallest; agga minna tunnen tedda, ja pean temma sanna. Abraam teie isä sai wägga rõõmsaks, et temma minno päwa piddi näggema, ja temma näggi sedda ja olli rõmus. Separrast ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Sinna ei olle weel wiis kümme aastat wänna, ja olled Abraami näinud? Jesus ütles nende wasto: Tõest, tõest, minna ütlen teile, enne kui Abraam sai, ollen minna. Siis wot'sid nemmad kiwra ülles, et nemmad tedda piddid wislama; agga Jesus pettis ennast ärra, ja läks keselt nende wahhelt minnes pühhast koiast wälja; ja nenda peä'sis temma ärra.

Epistel wotendamal Pühhapäwal Paastus,
eht Palmipude Pühhapäwal. Wiltip.
2, 5 = 11. salmist sadi.

Sest sesammafuggune meel olgo teie sees, mis Kristusse Jesusse sees ka olli, kes, kui ta Jummalala näul olli, sedda ei arwand sagiks, et temma Jummalaga ühhefuggune olli; waid allandas isseennast ja wottis fullase näggo ennesele, ja sai inimeste sarnat'seks, ja leiti wäljas piddisest korbist kui innimenne, ja allandas isseennast, ja sai sanna wotikkuks surmani, peälegi ristil surmani. Separrast on ka Jummal tedda wägga üllendanud, ja on temmale annud ühhe nimme, mis ille teige nimme on; et Jesusse nimmel teik nende põlwed peawad ennast niikutama, kes taewas, ja Ma peäl, ja Ma al on, ja teikide keel peab üllestunnistama, et Jesus Kristus on se Issand Jummalala Issa auuks.

Ewan

Ewangelium kuendamal Pühapäwal Paas-
tus, eht Palmipude Pühapäwal, on sesam-
ma, mis teitakse esimesel Kristusel Tul-
lemise Pühhal. Matt. 21, 1-9.

salmist sadik.

Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said n. t. s.
wata 35. lehhe küljes.

Epistel Surel Neljapäwal. 1 Kor. II, 23, 32.
salmist sadik.

Est minna ollen Isandalt sedda sanud, mis
ma teilegi ollen annud, et Isand Jesus sel
õset, kui tedda ärra anti, leiba wõttis ja tannas,
ja murdis ja ütles: wõtke, söge, se on minno ihho,
mis teie eest murtakse; sedda tehke minno mälles-
tusels. Selsammal kombel wõttis temma ka kar-
rika pärrast õhto sõma aega, ja ütles: sehinane
karrikas on se uus seadus minno werre sees, sed-
da tehke, ni mittokord kui teie ial sedda jote, minno
mällestusels. Est ni mittokord, kui teie ial sed-
da leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kullutage
Isanda surma, senni kui temma tulleb. Sepär-
rast kes ial sedda leiba söbb, eht Isanda karrika
seest joob kõlwatumal wiisil, sel on Isanda ihhust
ja werrest süüd. Agga innimenne katsko isseen-
nast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwast, ja
jogo se karrika seest. Est kes kõlwato söbb ja
joob, se söbb ja joob isseennesele nuhtlust, sest et
temma ei te wahhet Isanda ihho wahhet. Se-
pärrast on ka paljo nõdraid ja haigid teie seas, ja
paljo maggawad. Est kui meie isseenneste peä-
le kohhut moistame, siis ei moisteta mitte meie
peäle kohhut. Agga kui meie peäle kohhut mois-
tetakse,

tetasse, siis antakse meie Isandast hirmo, et
meid ma ilmaga ei pea huffamoistetama.

Ewangelium surel Neljapäwal on pühha
Ewangelistri Joannesse tamatus 13.
peatükis, 1, 15. salmist sadik.

Agga enne Pasa pühha, kui Jesus teadis —
— kui minna teile ollen seinud, wata 153
lehhe küljes.

Ewangelium Surel Redel

on

Meie Isanda Jesusse Kristusse
Marmisest,

mis on wiimne tük meie Isanda Jesusse Kris-
tusse kannatamisest ning surmast, wata
184. lehhe küljes.

Agga kui õhto kätte tulnud — ja pannid
se kirowi pitseriga kinni.

Epistel Kristusse illestousmisse Pühha
esimesel Päwal. 1 Kor. 5, 6, 8.
salmist sadik.

Teie kütleminne ep olle mitte hea. Eks teie tea,
et piisut happotaignat keil taignat happuks
teeb? Sepärrast pühlike wälja se wanna happo-
taigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda kui
teie hapnematta ollete; sest ka meie Pasa- tal
Kristus on meie eest tappetud. Sepärrast pid-
dagem pühhad, ei mitte wannas happotaignas,
ei kurjusse egga kawwalusse happotaignas, waid
selge mele ja tõe hapnematta taignas.

Ewans

Evangelium Kristuse ülestoumisese Püh-
ha esimesel Päwal. Mark. 16, 1-8.
salmist sadik.

Ja kui se hingamisese pääw sai mödalainud,
ostis Maria Mahdalena, ja Maria, Zabo-
busse emma, ja Salome kallid rohjud, et nemmad
pidid tullema ja tedda woidma. Ja esimesel
nädala päwal tullid nemmad wägga warra pä-
wa toustes hana jure ja ütlesid isesele: Kes
weretab meie sekiwori hana uuse peält ärra? Ja
kui nemmad senna waatsid, nägid nemmad, et
sekiwori olli ärraweretud, sest temma olli wägga
suur. Ja nemmad läksid hana sisse ja nägid
ühhe noremehhe parremal polel istwad, sel olli pitk
walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga.
Agga temma ütles nende wasto: ärge ehmatage,
teie otfite Jeesust Naatsaretist, kes olli ristid podud.
Temma on ülestouanud, temma ep olle siin, wata
tedda asset, kuhho nemmad tedda ollid pannud.
Agga minge, üttele temma jüngrittete, ja Pe-
trussele, et temma teie ele lähhäb Kalilea male,
seal sate teie tedda nähha, nenda kui temma teie
on ütelnud. Ja nemmad läksid ruttuste wälja,
ja jooksid hana jurest ärra; sest nende peäle olli
wärristus ja ehmatatus tulinud, ja ei ütelnud üh-
helegi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Epistel Kristuse ülestoumisese Pühha
teisel Päwal. Apost. Tegg. Rom.
10, 34-43. salmist sadik.

Agga Petrus teggi omma su lahti ja ütles:
Müüd moistan minna tõeste, et Jummal ei
pea luggu, mis suggusest suggust innimenne on,
waid

waid keige rahwa seast on se, kes tedda kardab ja
bigust teeb, armas temma meelit. Se on se sanna,
mis ta Israeli lastetele on läkitanud, ja on laste-
nud rahho kullutada Jeesuse Kristuse läbbi; se-
samma on keikide Issand. Teie teate tedda asja,
mis on sindinud keik se Juda, ma läbbi, ja on hak-
kanud Kalilea maalt pärrast tedda ristmist, mis
Joannes kututas. Jeesusest, kes on Naatsaretist,
kuida Jummal tedda on woidnud pühha Watno
ja wäega, kes on möda maad lainud, ja head tei-
nud, ja terwist saanud keikide, kelle peäle kurrat
ollid woimust sanud, sest Jummal olli temmaga.
Ja meie olleme keige nende asiade tunnistajad,
mis ta on teinud Juda rahwa maal ja Jerusa-
lemmas, tedda nemmad on tapnud, kui nemmad
tedda pu kulae said ponud. Tedda on Jummal
üllesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda
lastnud ilmsiks sada ei mitte keige rahwale, waid
neile tunnistajatele, tedda Jummal enne olli är-
rawallitsenud, meie, kes meie temmaga olleme
sõnud ja jonud pärrast tedda, kui ta furnust sai
ülestouanud. Ja temma on meid lastnud rah-
wale kullutada ja tunnistada, et sesamma on se
Jummalast seätud ellawatte ja furnutte kohto-
moistia. Sestinnastest tunnistawad keik Prob-
wetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse
ustwad, peawad wattude andeks, andmist sama.

Evangelium Kristuse ülestoumisese Püh-
ha teisel Päwal Luk. 24, 13-35.
salmist sadik.

Ja wata, faks nende seast ollid minnemas sel-
sammal päwal ühte allewisese, mis Jerusalema-
mass

masi liggi kuuskümmend waggo maad olli, selle nimati olli Emaus, ja nemmad rääksid isse kes kis keikist neist asust mis ollid sündinud. Ja se sündis, kui nemmad teine teisege jutto aiastid, ja teine teiseft küssisid, siis tuli ko Jeesus isse nende jure ja kais nendega. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende wasto: Mis kõnnet need on, mis teie isse kes kis kõnnelete kates, ja ollete kurwanõolisest? Agga üks, Kleopas nimi, wastas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui wõbras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud, mis neil päiwil seälsammas on sündinud? Ja temma ütles neile: mis siis? Agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jeesusfest Naatsaretist, kes olli Prohwet wägger teggudest ja sannast Jummalta ja keige rahwa ees, kuida meie illemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraannud, ja tedda risti lõnud. Agga meie lootime, et ta piddi sesamma ollema, kes Israeli rahwast piddi ärralunnastama, ja peäle se keik on tänna kolmas päaw, kui se on sündinud. Agga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra hommiko haua jures ollid olnud, ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglidenão näinud, kes ütlesid, tedda ellawad. Ja monningad meie seast lüksid haua jure, ja leidsid nenda, kui need naesed ka ütelnud; agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte. Ja temma ütles nende wasto: Oh! teie rummalad ja süddamest pitkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on rääkinud! Eks Kristus sedda piddand kannatama, ja omma au sisse minnema! Ja temma hakkas

Moses.

Mosesfest ja keikist prohwetidest, ja selletas neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli kirjotud. Ja nemmad said se allewi liggi, kuhho nemmad lüksid. Ja temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wäggitse ja ütlesid: Jä meie jure, sest õhto iouab, ja päaw werib; ja temma läks sisse nende jure jama. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wottis temma leiba, õnnistas ja murdis ja andis neile; siis peäsid nende silmad labti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei põlendl, kui ta meiega rääkis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärraselletas? Ja nemmad tousid selsamma tunnil ülles, ja lüksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid need ükssteistkümmend, ja neid, kes nende jures ollid, kous ollemast, kes ütlesid: Jõsand on tõeste illestousnud ja ennast Simonale näinud. Ja nemmad rääksid sedda ülles, mis tee peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiwamurdmisfest ollid tunnud.

Epistel Kristusse illestousmiste Pühha kolmandamal Päawal. Apost. Tegg.
Rom. 13, 26-32. salmist sadik.

Mehhed, wennad, Abraami suggu lapsed, ja kes teie seast Jummalat kartwad, teie on sefunnatse õnnistusse sanna lüksitud. Gest kes Jerusalemmas ellawad, ja nende illemad, et nemmad seddasinnast Jeesust ei tunnud, siis on nemmad nende Prohwetide sannad, mis jagga hingamisepäwat loetakse, tedda hukkamoistes tõeks teinud. Ja kui nemmad uhrege surma süüd ei leidnud,

§

pallus

pallusid nemmad Pilatust, et tedda piddi ärrahuk.
katama. Agga kui nemmad keif said löppetanud,
mis temmast olli kirjotud, wot sid nemmad tedda
pu peält mahha, ja pannid tedda hauda. Agga
Zummal on tedda ülles ärratanud surnust, kes on
nähtud mitto päwa neist, kes temmaga ollid läinud
Kalilea maalt Jerusalemma, kes on temma tun-
nistajad rahwa ees. Ja meie kulusutame teile sedda
tootust, mis meie wannemille on sanud, et Zum-
mal sedda meile, nende lastele, on täieste töeks
teinud, kui temma Jesust sai ülles ärratanud.

**Evangelium Kristusse üllestoumisese Püh-
ha kolmandamal Päwal. Luk. 24,
36-47. salmist sadit.**

Agga kui nemmad sedda rääksid, seisis Jesus
isese keif nende wahhel, ja ütles neile: Rahho
olgo teile! Agga nemmad kohkusid, ja kartsid, ja
mõtle sid ennast waimo näggewad. Ja temma üt-
les neile: Miks teie ollete ni wägga ärraehma-
tand? Ja milspärrast touswad ni suggusod mõtle-
mised teie süddamette seest? Et wadage mo käd
ja mo jallad, sest et minna sesamma ollen, katske
mind kättega ja wadage, sest waimul ep olle mitte
lihha ja luid, nenda kui teie näte mul ollowad. Ja
kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile om-
mad käd ja jallad. Agga kui nemmad rõmo pär-
rast weel ei usknud, ja immeks pannid, siis ütles
ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süa?
Ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud
kalla ja kerje-met. Ja temma wottis ja söi nende
ees. Agga temma ütles nende wasto: Need on
need kõnmed, mis ma teile rääksin, kui minna alles
teie

teie jures olin: Sest keif peab töeks sama, mis
Mosesse kasso; öppetussesse ja Prohwetide ja
laulo ramatusse minnust on kirjotud. Siis teggi
temma nende moistust lahti, et nemmad kirjotud
moist sid. Ja temma ütles neile: Nenda on kirjo-
tud, ja nenda piddi Kristus kannatama, ja ülles-
toursma surnust kolmandamal päwal, ja temma
nimmel piddi kulusutama mele parrandamist ja pat-
tude andeksandamist keige rahwa seas, ja algama
Jerusalemmast.

**Epistel esimesel Pühapäwal pärrast
Kristusse üllestoumisese Pühha. 1 Joan.
5, 4-12 salmist sadit.**

Sest keif, mis Zummalast on sündinud, woidab
ma ilma ärra, ja meie usk, se on se wotimus,
mis ma ilma on ärrawoitud. Kes muido on, kes
ma ilma ärrawoidab, kui agga se, kes ussub, et
Jesus Zummala Voeg on. Se on sesamma, kes
tulleb wee ja werre läbbi, Jesus, se Kristus, ei mit-
te weega ükspäinis, waid wee ja werrega. Ja
Waim on, kes tunnistab, et waim on tödde.
Sest kolm on, kes tunnistawad taewas, Issa,
Sanna, ja pühha Waim, ja need kolm on üks.
Ja kolm on, kes tunnistawad Ma peäl, Waim,
ja wessi, ja werri, ja need kolm on ühheks tunnis-
tusseks. Kui meie innimeste tunnistust wastowot-
tame, siis on Zummala tunnistus suren, sest se
on Zummala tunnistus, mis temma on tunnistat-
nud ommast Voiaast. Kes ussub Zummala Voia-
sisse, sel on tunnistus ennese sees. Kes ei ussu
Zummalat, se on tedda wallestükks teinud, sest
temma ei olle mitte usknud sedda tunnistust, mis
Zum-

Jummal on tunnistanud ommast Doiast. Ka se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Doia sees. Kellel se Doeg on, sellel on ello, kellel Jummal Doega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte.

Ewangelium essi nessel Pühhapawal pärrast Kristus'e üllestoumissse Püha.

Joan. 20, 19, 31. salmist sadik.

Kui nüüd õhto aeg olli selsammal essimessele naddala päwal, ja uskud luffus ollid seäl, kus jüngrid ühheskous ollid kartusse pärrast Juda rahwa eest, ius tulli Jesus ja seisis kef nende wabhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile! Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käed ja külje; siis said need jüngrid rõõmsaks, kui nemmad Is'andad nägid. Siis ütles Jesus neile jäble: Rahho olgo teile! nenda kui Is'a mind on läkitanud, nenda läkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütelnud, puhhus ta nende peäle, ja ütles neile: Wortke püha Waimo. Kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: Kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud. Agga Tomas, üks neist kahhestest kümnest, tedda nimmetakse katkikkaks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud. Siis ütlesid need teisid jüngrid temmale: Meie olleme Is'andad näinud. Agga temma ütles neile: Ei ma ussu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sõrme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahhesa päwa pärrast ollid need jüngrid jälle seälsammast ja Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui uskud luffus

luffus ollid, ja seisis kef nende wabhel, ja ütles: Rahho olgo teile! pärrast ütleb temma Tomale: Jista omma sõrme seie, ja wata minno käed, ja arna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskumatta, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Is'and, ja minno Jummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sa olled uskud, sest et sa mind olled näinud; õnsad on need, kes ei nä, ja siiski uskud. Agga Jesus on küt müid paljo immetähte teinud omma jüngritte ees, mis ep olle illes kirjutud sesinnatse raimato sisse; agga need sinnatse on kirjutud, et teie peate uskma, et Jesus on Kristus Jummal Doeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Epistel teisel Pühhapawal pärrast Kristus'e üllestoumissse Püha. I Peetr. 2, 21, 25. salmist sadik.

Sest seks ollete teie kutsitud, et ka Kristus on teie eest kannatanud, ja teile tähtejätud, et teie peate temma jägede sees kaima, kes ei olle patto teinud, ja kelle suust polle pettust leitud, kes ei sõimand wasto, kui tedda sõimati, kes ei ähwardand, kui ta kannatas; waid andis selle hõleks, kes diete kohhut moistab. Kes meie pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu peäle, et meie piddime pattust ärra sama ja õigussele ellama, kelle wormede läbbi teie ollete terweks sanud. Sest teie ollite kui ekriad lambad, agga nüüd ollete teie pöördud omma hinge karjatse ja üllewaatja pole.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestoumisse Pühha. Joan.

10, 11-16. salmist sadik.

Minna ollen se hea karjane, se hea karjane jätab omma ello lammaste eest. Agga se palgalinne, kes ei olle karjane, kelle ommad need lambad ei olle, näab hunti tullerwad ja jättab lambad mahha ja põgaeneb, ja hunt wottab neid kinni, ja pillab need lambad laiale. Agga palgalinne põgaeneb, teist et temma on palgalinne, ja temma ei holi lammastest mitte. Minna ollen se hea karjane ja tunnen ommad, ja minno ommad tundwad mind, nenda kui mind Jēsa tunneb ja minna tunnen sedda Jēsa, ja jättan omma ello lammaste eest. Ja minnul on weel teised lambad, need ei olle mitte sestinnatfest laudast, ja neid pean minna ka seie toma, ja nemmad kuulwad minno heale, ja peab üks karri ja üks karjane ollema.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestoumisse Pühha. 1 Peetr.
2, 11-20. salmist sadik.

Armad, minna maenitsen teid kui maialissed ja woõrad, et teie ennast hviate lihhalikko himude eest, mis hinge wasto sõddiwad, ja et teie head ello peate pagganatte seas, et nemmad se eest, mis nemmad teist kui kurja teggiatfest pahha rakiwad, wottaksid teie hea teggude pärrast, mis nemmad teist näwad, Jummalat auustada katsumisse päwal. Sepärrast heitke ennast keikide innimeste seadmisse alla Jēsanda pärrast, ulgo kunnunga, kui üllema alla: ellik pealikude, kui nende alla, kes temmast on lakkitud, kurjateggiattele käl nuhte

nuhtlusseks, agga heateggiattele kitusseks. Sest nenda on Jummalat tahtminne, et teie head tehhes moistmatta innimeste rummalust kinnisullute: kui wabbad, ja ei mitte otsego olleks teil se wabba dus kurjusse katteks, waid kui Jummalat sullasjed. Auustage keiki, armastage wende, kartke Jummalat, auustage kunningast. Teie sullasjed, kuulge keige kartussega omma isfandatte sanna, ei mitte ükspäinis heade sanna, kes järrele andwad, waid ka nende tiggedatte sanna. Sest se on arm, kui kegi süddame tunnistusse pärrast Jummalat ees keik kurwastust heaks wõttab, ja üllekohhut kannatab. Sest mis kitus on se, kui teid sü pärrast pekketaks, ja teie nenda kannatlikkud ollete? Agga kui teie head tehhes ja kurja nähhes kannatate, se on arm Jummalat juwes.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
pärrast Kristusse üllestoumisse Pühha.
Joan. 16, 16-23. salmist sadik.

Urrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, sest minna lähhan Jēsa jure. Siis ütlesid monningad temma Jüngrittest issekeskis: Mis se on, mis temma meile ütleb: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ja et minna Jēsa jure lähhan? Sepärrast ütlesid nemmad: Mis se on, mis temma ütleb: Ürrikesse aia pärrast? Meie ei tea mitte, mis temma rägib. Siis moistis Jēsus, et nemmad temmalt tahtsid küsida, ja ütles nende wasto: Sedda küsitate teie issekeskis, et minna ollen ütelnud: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind

mitte, ja ta ürrikesse aia parrast, siis näte teie mind. Tdest, tdest, minna ütlen teile: teie peate nutma ja ulluma, agga ma ilm on rõmus. Teid peab kurwastama, agga teie kurwastus peab rõmuks minnema. Ühhel naesel, kui temma lapse ilma male toob, on kurwastus, sest temma tund on tuldud, agga kui temma saab lapse sanud, ei mõtle temma ennam abhastusse peäle se rõmo parrast, et innimenne ilmale on sündinud. Ja teil on kül nüüd ka murre, agga minna tabhan teid jälle nähha, ja teie südda peab rõmus ollema, ja ükski ei pea teie rõmo teilt ärrawõtma. Ja selsammal päwal ei küssi teie mult middagi.

Epistel neljandamal Pühapäwal parrast Kristuse ülestoumisse Pühha.

Jak. 1, 16, 21. salmist sadik.

Herge effige mitte, mo armsad wennad. Keik hea andminne, ja keik täis and on üllewelt, ja tulleb mahha walguسته Jesust, kelle jures ei olle muutmist egga wahhetamisse warjo. Temma on meid slunnitanud omma tahtmisse järrele tõe sanna läbbi, et meie piddime kui üks essimenne suggu ollema temma lomade seast. Separrast, minno armad wennad, olgo igga innimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkima, pitkalinne wihhale: Sest innimesse wihha ei te mitte, mis Jummalala ees dige on. Separrast heitke ennesest ärra keik rojust ja kurjust, mis wägga paljo on, ja wõtke tasjase melega wasto sedda sanna, mis teie sisse on istunud, ja woib teie hinged õnsaks tehha.

Ewan

Ewangelium neljandamal Pühapäwal parrast Kristuse ülestoumiste Pühha.

Joan 16, 5-15 salmist sadik.

Agga nüüd lähhan minna selle jure, kes mind on läkkitanud, ja ükski teie seast ei küssi mult: kuhho sa lähhad? waid et minna teile sedda ollen ütelnud, on teie südda täis kurwastust sanud. Agga minna ütlen teile sedda töt: Se tulleb teie heaks, et minna ärralähhan, sest kui minna ärra ei lähha, siis ei tulle trööstia mitte teie jure; Agga kui minna saan ärralainud, tahhan minna tedda teie jure läkkitada. Ja kui sesamma saab tulnud, annab temma ma ilma male märko patto parrast, ja digusse parrast, ja kobot parrast. Patto parrast, et nemmad ei ussu minno sisse: Agga diausse parrast, et minna Jssa jure lähhan, ja teie mind ennam ei nä: Ja kobot parrast, et sesinnaste ma ilma würssti peäle kobot on moistetud. Minnul on teile weel paljo ütlemist, agga teie ei woi sedda nüüd mitte kanda. Agga kui temma, se tõe Wain, tulleb, se juhatab teid keige tõe sisse, sest temma ei rägä mitte isseenesest, waid mis temma kuleb, sedda rägib temma, ja tullewad asjad kulus tab temma teile. Sesamma auustab mind, sest minno ommast wottab temma ja kulus tab teile. Keik se, mis Jssal on, se on minno, separrast ollen minna ütelnud, et temma peab minno ommast wotma ja teile kulus tama.

Epistel wiendamal Pühapäwal parrast Kristuse ülestoumisse Pühha. Jak.

1, 22, 27. salmist sadik.

Agga olge sanna teggiad, ja ei mitte üks päinis kuul

S 5

Kuuljad, et teie wallembõlemisse läbbi ennast ei peita. Eest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte teggia, se on selle mehhe sarnane, kes omma ihho likko pallet peeglis katsub. Eest ta on ennast kats nud ja ärralainud, ja seddamaid ärraunnustanud, mis süggune temma olli. Agga kes wabba dusse täie kääso sisse kumardades watab, ja selle jure jääb, sefinnane ei olle mitte unustaw kuulja, waid teo teggia, sefinnane on wast õnnis omma teggemisse sees. Kui kegi teie seast arwab Jum mala tema ollewad, ja ei tollitse mitte omma keelt, waid pertab omma süddant, selle Jumma la tenistus on tübbine. Üks puhbas ja laimatta tenistus Jummal ja Jõsa ees on se: waeste laste ja lestaeste järrele kulama nende willetsus ses, ja isseennast ilmariggata ma ilmast pid dama.

Ewangelium wiendamal Dühhapäwal pä rasi Kristusse illestoumiste Pühha.

Joan 16, 23-30. salmist sadik.

Tõest, tõest minna ütlen teile: Mis teie ial Jõ salt pallute minna nimmel, sedda annab tem ma teile. Tännini ey olle teie middagi pallunud minno nimmel: Palluge, siis peate teie wõtma, et teie rõõm woiks täis olla. Sedda ollen minna teile tähhendamisese sanna dega rāfinud, agga se tund kulleb, et minna tähhendamisese sanna dega ennam teile ei rāgi, waid kulutan teile julgeste ommast Jõsast. Selsammal päwal peate teie palluma minno nimmel, ja minna ei ütles teile mitte, et minna tahhan Jõsa teie eest palluda, sest Jõsa isse armastab teid, sest et teie mind ollete armastanud,

nud, ja ussnud, et minna Jummalast ollen wäljalainud. Minna ollen Jõsast wäljalainud, ja tul nud ma ilma sisse, ta jattan minna ma ilma mah ha, ja tähhan Jõsa jure. E iis ütlesid temma jing rid temma wasto: Wata, nüüd rāgid sinna julgeste, ja ei ütles ühtegi tähhendamisese sanna. Nüüd teame meie, et sinna keit asjad tead, ja sul ey olle tarwis, et sinnult kegit süsib. Eest ussu me meie, et sinna Jummalast olled wäljalainud.

Epistel Kristusse Täewaminnemisse i ühhal.
Apostl Teg. 1. sam. 1, 11. salmist sadik.

Sõimesse ramato ollen minna kül teinud, Teo wilus, teigest sest, mis Jõsirs hakkas teggema ja õppetama te päwani, millal tedda ülleswoeti, kui ta Apostlidele (sedda ta olli ärrawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai kääso annud, kennele temma ka pärrast omma kannatamist isseennast ellawast olli näitnud mitme tõssise mārīgiga, ja olli neist nähtud nellikümmed päwa, ja rākis Jummal rāgi asjo. Ja kui ta nendega kokko sai, kās kis temma neid, et nemmad ei pidand Jeru salemmast ärraminnema, waid Jõsa tootust oot ma, mis teie (ütles temma) minnust ollete kuul nud. Eest Joannes on kül weega ristitud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neidsinnatsid päwi. Kes nüüd ollid kokkotulnud, küssidid temmalt ja ütlesid: Jõsant, kas sinna selsinnatsel aial jälle Jõraelile ülleseh hitad kunningriki? Agga temma ütles neile: Teie ei sünni aego egga tundsidid teada, mis Jõsa omma ennese melewalda pannud, waid teie peate pühha Waimo wāgge sama, kui ta teie peale saab tul nud,

nud, ja peate minno tunnistajad ollema ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Juda- ja Samaria maal, ja ma ilma otsani. Ja kui ta sedda sai ütelnud, tõsteti tedda nende nähhes ülles, ja pilto wottis tedda ülles nende filma eest ärra. Ja kui nemmad üksi filmi taewa pole waatsid, kui temma ärralaks, wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ridis, kes ka ütlesid: Kalilea ma mehed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? sefimmane Jesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema seliammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad.

Evangelium Kristusse Taewaminnemise Pühhal. Mark 16. 14. 20. salmist sadit.

Wimaks, kui need üksteistkämwend laudas istid, näitis ta ennast, ja sõitles nende uskmata ja kowwa süddant, et nemmad neid es olle usnud, kes tedda ollid näinud üllestoussnud ollewad. Ja temma ütles neile: Minge keige ma ilma, ja fulutage armo õppetust keige lomale. Kes ussub ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama. Agga neile, kes uswad, peawad nisuggused tähhed jures ollema: Minno nimmel peawad nemmad kurje waimusid wäljaaiama, usi telesid räkima, ussa ülles wotma, ja kui nemmad üht surma jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama. Naigede peäle peawad nemmad käsfi pannema, siis sawad nemmad parremaks. Ja Jesand, kui ta nendega sai räkinnud, woeti ülles taewa, ja istub Jummalale parremal polel. Agga nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Jesand

sand aitas neid, ja finnitas se sanna nende imme-tähtede läbbi, mis seal jures sündsid.

Epistel kuendamal Pühhapawal pärrast Kristusse üllestoussmise Pühha.

1 Peetr. 4. 7. 11. salmist sadit

Ugga keige asjade ots on liggi sanud, sepärrast olge moistlikud ja walwsad palwettele. Agga keige ennamiste piddage issekeskis ühte puhko armastust; sest armastus kattab pattude hukka. Olge issekeskis woõraste wastowotjad, ilma nurrisematta. Sedda möda kui iggaüks on armo andi sanud, nenda aitage teine teist sellega, kui Jummal monnesarnatse armo head maiapidada. Kui kegi rägib, kui Jummalale sannad räkigo temma sedda, kui kegi tenid, se tenigo kui sest jouust, mis Jummal annab, et keikis Jummal saaks auustud Jesusse Kristusse läbbi, kellel on au ja wäggi iggaweste iggaweseks aiaks, Amen.

Evangelium kuendamal Pühhapawal pärrast Kristusse üllestoussmise Pühha. Joan. 15. 26. 16 peat. 4 salmist sadit.

Ugga kui se trööstia saab tulnud, kedda minna teile tahhan läkkitada Jesast, se tõe Waim, kes Jesast wäljalähhäb, sesamma peab minnust tunnistama, ja teie peate ka tunnistama, sest teie ollete algmisest minnoga olnud. Sedda ollen minna teile räkinnud, et teie ennast ei pahharda. Ja nemmad läkkawad teid koggodusest wälja; ka tulles se tund, et iggaüks, kes teid tappab, mõtleb ennast Jummalale melehead kui ühhe ohwriga tegewad. Ja sedda wotwad nemmad teile tehha se pärrast,

párrast, et nemmad ei olle tunnud sedda Jäsa ega mind. Ägga sedda ollen ma teise rááinud, et, kui se tund saab tulnud, teie se peäle mötlete, et ma teise sedda ollen ütelnud. Ägga sedda ep olle minna algmis sest teie mitte ütelnud, sest et ma teiega olin.

Epistol Mellipühhi esimesel Päwal. Apost. Teg. rom 2, 1-13. salmist sadik.

Ja kui Mellipühhi-pääw kätte sai, siis ollid nemmad keik ühhet meel kous. Ja taewast sündis äkkiselt üks kohhise minne, otsego kange tuul olleks puhunud, ja täitis keit sedda kōdda, kus nemmad istid. Ja neist nähti kui lõhnutud tulle keled, ja se seisis tagaühhe peäle nende seast. Ja nemmad said keik täis pühha Waimo, ja hakasid rákima teisi keli, nenda kui se Waim neile andis selgeste lillesrákida. Ägga Jerusalemmas ollid Jüda rahwas ellamas Jummalatartlikud mehhed keigesuguse rahwa seast, mis taewa al on. Kui nüüd seimane heäl sündis, siis tuli rahwa-hulk kōkko, ja said ommas mõttes seggaseks, sest iggaüks kütis neid omma kele-murde rákiwad. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja pannid immeks, ja ütlesid teine teise wasto: Wata, eiks need sinatsed keik, kes rákiwad, Kalilea-ma mehhed ei olle? Kuida siis meie iggaüks kuleme omma kele-murde, mis sees meie olleme sündinud? Olgo meie Parti-rahwas ja Meda-ja Elami-rahwas, ja kes meie ellame Mesopotamia ja Jüda ja Kapadokia, Pontusse ja Asia-maal, Wrigia ja Pamwilia, Egiptusse ja Libia-rikide sees, Kirene kaudo, ja Roma-rahwa woõrad, Jüda-rahwas ni

ni hásti kui need, kes Jüda-rahwa usko heitnud, Kreta ja Arabia-rahwas; siis kuleme meie neid rágiwad meie omnia keli Jummalatart sured asjad. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja ollid otsego kahhe peäl, ja ütlesid teine teise wasto: Mis se käl peaks ollema? Ägga teised pannid sedda naeruks ja ütlesid: Nemmad on täis maggusat wina.

Evangelium Mellipühhi esimesel Päwal. Joan. 14, 23, 31. salmist sadik.

Jesus wastas ja ütles temmale: Kui tegi mind armastab, käl se peab minno sanna, ja minno Jüsa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja ello-asset temma jure tehha. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanno; ja se sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno, waid selle Jüsa, kes mind on lákkitanud. Sedda ollen minna teise rákinud teie jures olles. Ägga se trööstia, se pühha Waim, kedda minno Jüsa tahhab lákkitada minno nimmel, sesamma peab teid õppetama keik, ja teie mele tulletama keik, mis minna teie ollen ütelnud. Rahho jättan minna teie, omma rahho annan ma teie, minna ei anna teie mitte nenda, kui ma ilm annab. Teie südda árgo ehmatago, egga sago arraks mitte. Teie ollete kuulnud, et ma teie ollen ütelnud: Minna lähhan ärra, ja tullen jälle teie jure. Kui teie mind armastaksite, käl teie olleksite siis rõõmsad, et ma ollen ütelnud: Minna lähhan Jüsa jure, sest minno Jüsa on surem mind. Ja nüüd ollen minna teie ütelnud enne kui se sünnib, et teie ussute, kui se sünnib. Minna ei sa ennam palk teiega rákida, sest seimatsse ma-ilmma Würst tuleb,

leb, ja ei sa minnust ühtegi. Agga et ma-ilm moistaks, et minna sedda Jēsa armastan, ja nenda teen, kui Jēsa mind on kāsknud: touske ülles, lātki sūt āra.

Epistel Nellipühhi teisel Pāwal. Apost. Tegg. rom. 10, 42-48. salmist sadik.

Ja temma (Jesús) on meid kāsknud, rahwale kuulutada ja tunnistada, et sesamma on se Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohtomohija. Sestinnarstest tunnistawad keit Prohwetid, et temma nimme lābbi keit, kes temma sisse ussumwad, pearwad pattude andeks andmist sama. Kui Peetrus need sannad alles rākis, langes pūhha Waim keitide peale, kes sedda sanna kuulid; ja need uflitkud ūmberleikamisest, ni mitto kui Peetrus seega ollid tulnud, ehmatasid āra, et ka pagganatte peale pūhha Waimo and olli wallatud. Sest nemmad kuulid neid wobraid kelesid rāgiwad, ja Jummalat wāgga auustawad. Siis kostis Peetrus: Kas legi woib wet keelida, et neid ei peaks ristitama, kes pūhha Waimo on sanud nenda kui meiege? Ja temma kāsks neid ristida Jēsanda nimmel.

Ewangelium Nellipühhi teisel Pāwal. Joan. 3, 16-21. salmist sadik.

Sest nenda on Jummal ma-ilm armastanud, et temma omma aino sündinud Poia on annud, et ūsksi, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid, et iggawenne ello temmal peab ollema. Sest Jummal ep olle omma Poega mitte lātkitanud ma-ilm, et temma ma-ilm piddi hukka moistma,

moistma, waid et ma-ilm temma lābbi piddi õn sak sama. Kes temma sisse ussub, tedda ei moistet mitte hukka; agga kes ei ussu mitte, jubba se on hukkamoiistetud, sest temma ep olle uskud Jummal aino sündinud Poia nimme sisse. Agga se on se hukkamoiistminne, et walgus on tulnud ma-ilm sisse, ja innimesed armastasid pimmedust ennam, kui sedda walgust; sest nende teud ollid kuriad. Sest iggawēks, kes kurja teeb, wihtab sedda walgust, ja ei tulle walgusse jure, et temma teggusid ei pea laidetama. Agga, kes tōt teeb, se tulle walgusse jure, et temma teud woitsid awwalitkaks sada, sest nemmad on Jummal sees tehtud.

Epistel Nellipühhi kolmandamal Pāwal. Apost. Tegg. rom. 8, 14-17. salmist sadik.
Ja kui need Apostlid, kes Jerusalemmas ollid, said kuulda, et Samaria-lin Jummal sanna olli wastowotnud, lātkitasid nemmad nende jure Peetrust ja Joannest. Kui need senna said, pallusid nemmad Jummalat nende eest, et nemmad pūhha Waimo piddid sama. (Sest temma ei olnud weel ūhhegi peale nende seast langenud, waid nemmad ollid agga Jēsanda Jēsusse nimmel ristitud.) Siis pannid nemmad kāed nende peale, ja nemmad said pūhha Waimo.

Ewangelium Nellipühhi kolmandamal Pāwal. Joan. 10, 1-10 salmist sadik.
Sest, tōest, minna ütlen teile: kes ei lāhhā uksest sisse lammasse lauta, waid astub maiast sisse, se on warras ja rōwel. Agga kes uksest sisse

fisse lähbáb, se on lammaste karjane. Sessele teeb uksehoidia lahti, ja need lambad kuulwad temma heále, ja temma kutsub ommad lambad nimme párrast, ja wíib neid wálja. Ja kui ta ommad lambad saab wáljaaianud, siis káib temma nende eel, ja need lambad káiwad temma járrrel, sest nemmad tundwad temma heált. Agga woóra járrrel ei kái nemmad mitte, waid póggenewad temma eest, sest nemmad ei tunne woóráste heált mitte. Se táhhendamisse sanna ütles Jesus neile: Agga nemmad ei moistnud mitte, mis se piddi olla, mis temma neile rákis. Sepárrast ütles Jesus jälle nende wasto: Tõest, tõest minna ütlen teile: Minna ollen lammaste uks. Keif, kes enne mind on tulnud, need on wargad ja rõõwliid; agga lambad ei olle neid mitte kuulnud. Minna olen se uks, kui kegi minna lähbi fisse lähbáb, se peab õnsaks sama, ja peab fisse- ja wáljamine ma, ja sõmist leidma. Warras et tulle mu párrast, kui warrastama ja tapma ja hukkama. Minna olen tulnud, et neil peab ello ja keif rõhkesté ollema.

Epistel kolm, aino Jummalala Pühhal.

Rom. II, 33-36. salmist sadik.

Shedda Jummalala rikkusse ja tarkusse ja tundmissesse süggawust! Kuis árra-arrwamat ta on temma kóhtomóistmissesed, ja árramóistmat ta temma wísid! sest kes on Jssanda mele tunnud? Ehf kes on temma nouandja olnud? Ehf kes on temmale middagi enne annud, et sedda peakse temmale jälle tasutama? Sest temma seest, ja temma lähbi ja temma fisse on keif asjad; temmale elgo au iggawesté, Amen.

Ewan

Ewangelium kolm, aino Jummalala Pühhal
Joan. 3, 1-15. salmist sadik.

Agga üks innimenne olli Warriseride seast, Nikodemus nimmi, Juda-ráhwa üllem. Sesinnane tuli Jesus se jure õsel ja ütles temmale. Dppetaja meie teame, et sa olled Jummalast tulnud õppetajaks: Sest ükski ei woi neid immetáhtesid tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temmaga. Jesus wastas ja ütles temmale: Tõest, tõest, minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni üllewelt, ei woi temma mitte Jummalala riki náhha. Nikodemus ütles temma wasto: Kuis woib innimenne sündida, kui ta wanna on? Kas ta woib teistforda omma emma ihho fisse minna ja sündida? Jesus wastas: Tõest, tõest minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei woi temma mitte Jummalala rigi fisse sada. Mis lihhasi sündinud, se on lihha, ja mis Waimust sündinud, se on Waim. Árra panne immeks, et ma sulle olen ütelnud: Teie peate üllewelt sündima. Tuul puhhub, kuhho ta tahhab, ja sinna fuled temma heále, agga sinna ei tea mitte, kust ta tulleb, ja kuhho ta lähbáb: Wenda on iggáüks, kes Waimust on sündinud. Nikodemus wastas ja ütles temmale: Kuida se woib sündida? Jesus wastas ja ütles temmale: Olled sinna Ísraeli õppetaja, ja ei moista sedda mitte? Tõest, tõest, minna ütlen sulle: Meie ráigime, mis meie teame, ja tunnistaime, mis meie olleme näinud, ja teie ei wotta meie tunnistust mitte wasto. Kui minna teile ráigin neist asjust, mis Ma peal on, ja teie ei ussu mitte; Kuida wottaqsite teie uskuda, kui ma teile ráigisin neist asjust, mis üllewelt taewas on? Sest ükski

ükski ei olle taewa lainud, kui agga se, kes taewast mahhatulnud, se innimesse Doeg, kes taewas on. Ja nenda kui Moses ühhe ussi on kõrbes üllendanud; nenda peab se innimesse Doeg üllendatama, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hulka sama, waid et temmal iggawenne ello peab olla.

Epistel esimesel Pähhapäwal pärast kolm. aino Jummalat Pähha. 1 Joan. 4. 16, 21. salmist sadit.

Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse jääb, se jääb Jummalat sisse, ja Jummal temma sisse. Ses on se armastus täieks sanud meie jures, et meil woiks julgust olla kõhto päwal, sest, otsego temma on, nenda olleme ka meie ses sinatse ma, ilma. Kartust ep olle mitte armastuses, waid täis armastus aiab kartust wälja, sest kartus on wallo; agga kes kardab, se ei olle mitte täieks sanud armastuses. Armastagem tedda, sest ta on meid enne armastanud. Kui legi ütles: Ma armastan Jummalat, ja wihtab omma wenda, se on wallelik, sest, kes ei armasta omma wenda, tedda ta näab, kuidas se woib Jummalat armastada, tedda temma mitte ei nä? Ja sesinnane kässofanna on meil temmalt, et se, kes Jummalat armastab, se peab ka omma wenda armastama.

Ewangelium esimesel Pähhapäwal pärast kolm. aino Jummalat Pähha. Luk. 16, 19, 31. salmist sadit.

Agga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhtas ennast purpuri ja kalli linnase ribega, ja ellas igga

iggapäaw rõõmaste ja sureste. Agga üks waene olli, Laatsarus nimmi, se olli moas temma warawa ees täis paisesid, ja püdis omma kõhto täis sada neist leiba rasokesist, mis rikka laua pealt mahhalangsid, agga koeradke tullid ja lakkusid temma paised. Agga se sündis, et se waene surri, ja et tedda inglidest kanti Abraami sülesse: agga se rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja kui ta pürgus sures wallus olli, ja ommad silmad üles tõstis, näggi ta Abraami kaugelt ja Laatsarust temma süles. Ja temma hädis ja ütles: Issa Abraam, heida armo mo peäle, ja lakkita Laatsarust, et ta omma sõrme otsa wette kastaks, ja minno keelt jahhutaaks, sest mind waewatasse wägga sesinnatse tullelekes. Agga Abraam ütles: Doeg, mõtte, et sa omma head põlwe ommas elus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja, agga nüüd rõmustasse tedda siin, ja sind waewatasse. Ja peäle keit on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senne teie jure minna, ei woi mitte, egga need, kes seal on, ei sa seal teinna meie jure tulla. Agga temma ütles: Ma pallun kis sind, issa, et sa tedda lakkitad minno issa kotta, sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadke ei sa seie wallo paika. Abraam ütles temmale: Neil on Moses ja prohwetid, kuulgo nemmad neid. Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraam, waid kui legi surnust nende jure lähhaks, siis parrandaksid nemmad meest. Agga ta ütles temmale: Kui nemmad Moses ja prohwetid ei tule, egga nemmad ialge wottaks nou, kui legi surnust ülestõuseks.

Epistel teisel Pühapäeval pärast kolme
aino Jummalaga Pühha. 1 Joan. 3,

13-18. salmist sadik.

Uurige pange immele, minno wennad, kui ma
ilm teid wihkab. Meie teame, et meie surmast
olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame
wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma
sisse. Iggakuks, kes omma wenna wihkab, se on
innimese tapja, ja teie teate, et ei ühhelegi inni-
messe tapjal ep olle iggawest ello ennese sisse jä-
wad. Ses olleme meie sedda Jummalaga armastust
tunnud, et temma omma ello meie eest on jätnud,
ja meie peame ka ello wendade eest jätnud. Agga,
kel ma ilma peatoidust on, ja näab ommal wen-
nal middagi tarwis ollowad, ja panneb omma
süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummalaga
armastus temma sisse? Minno lapsokesed, ärge
armastagem mitte sannaga egga kelega, waid
teoga, ja tõega.

Evangelium teisel Pühapäeval pärast
kolme aino Jummalaga Pühha. Luk.

14, 16:24. salmist sadik.

Uks inimenne teggi sure õhto sõmaaga, ja kut-
sus paljo, ja läkkitas omma sullast õhto sõ-
ma aia tunnil neile, kes ollid kutsitud, ütlemä:
Tulge, sest keik on jo walmis. Ja nemmad hakkasid
ennast keik ühhest suust wabbandama. Essi-
menne ütles temmale; Minna ollen põldo õstnud,
ja pean wähaminnema ja sedda waatma; ma
pallun sind, wabbanda mind. Ja teine ütles:
Ma ollen wiis pari hargi õstnud, ja lähhan neid
katsma, ma pallun sind, wabbanda mind. Ja
üks

üks

üks teine ütles: Ma ollen naese wotnud, ja sepär-
rast ei woi minna tulla. Ja se sullane tuli tag-
gasi, ja kulusas sedda omma isсандale; siis wih-
hastas koia isсанд, ja ütles omma sullasele: Min-
ne warsi wälja linna laia ulitsatte ja poik ulitsat-
te peäle, ja to seie sisse need, kes wogesed ja wigga-
sed ja jallotumad ja pimmedad on. Ja se sullane
ütles: Issand, se on sündinud nenda, kui sa kää-
sid, agga weel on maad. Ja issand ütles sullase
wasto: Minne wälja teie peäle ja aedade äre,
ja sada neid sisse tullema, et minno kodda täis
saaks. Sest minna ütlen teile, et ükski neist meh-
hist, kes on kutsitud, ei pea minno õhto sõmaaga
maitsma.

Epistel kolmandamal Pühapäeval pärast
kolme aino Jummalaga Pühha. 1 Peetr.

5, 6:11. salmist sadik.

Siis allandage ennast nõhd Jummalaga wägge-
wa käre alla, et temma teid woiks üllendada
digel aial. Heitke keik omma murret temma peä-
le, sest ta murretseb teie eest. Olge kassinad, wäl-
wage, sest teie waenlane, kurrat, käib ümber küt-
mõiraja loukoer, ja otsib, sedda temma woiks är-
raneelda: Selle wasto seiske kindlaste uskuse, ja
teädke, et need sammad kannatamisjed täieste sa-
wad teie wendade seltsi kätte, kes ma ilma on.
Agga se keige armo Jummal, kes meid on kutsu-
nud omma iggawesse au sisse Kristusse Jesusse
sees, se parrandago, kinnitago, tehko wahwaks,
ja raiago teid tuggewaste, kui teie ürrikeste sate
kannatanud. Selle sammale olgo au ja wäggi
iggaweste iggawesseks aiaks, Amen.

4

Evangelium

Ewangelium kolmandamal Pühapäeval
pärast kolm. aino Jummalala Pühha.
Lut. 15, 1-10. salmist sadit.

Ugga leit Eblnerid ja pattused tullid temma jure
tedda kuulma. Ja Bariferid ja kiriatundjad
nurrifesid ja ütlesid: Sesinnane wottab pattusid
wasto ja sööb nendega. Ugga temma räkis neile
se tähhendamisse, sanna, ja ütles: Misfugune
innimenne teie seast on, kennel sadda lammast on,
ja kui ta ühhe neist ärrakautab, eks ta jätta üh-
hesakümmend peäle ühheksa kõrbe, ja eks ta läh-
hä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kummi ta
sedda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis panneb
ta sedda omma ollade peäle rõmoga. Ja kui ta
koio saab, siis kutsub ta kolko sõbrad ja naabred,
ja ütleb neile: Olge minnoga rõõmsad, sest ma olen
leidnud omma lamba, mis olli ärrakaddunud.
Minna ütlen teile, et nenda on rõõm taewas ühhe
pattuse pärast, kes meelt parrandab, ennarn kui
ühheksakümne peäle ühheksa õige pärast, kellel
mele parrandamist ei olle tarwis. Ehk misfuggune
naene on, kel kümme trahma rahha on, kui ta
ühhe trahma rahha ärrakautab, eks ta künait ei
süta, ja eks ta kodda ei pühhi, ja eks ta hõlega ei
otfi, senni kui ta sedda leiab. Ja kui ta saab leid-
nud, siis kutsub ta kolko sõbrad ja naabred, ja
ütleb: Olge minnoga rõõmsad, sest ma olen se
trahma rahha leidnud, mis ma olin ärrakautan-
nud. Nenda, ütlen minna teile, on rõõm Jum-
mala inglide ees ühhe pattuse pärast, kes meelt
parrandab.

Epis

Epistel neljandamal Pühapäeval pärast
kolm. aino Jummalala Pühha Rom.
8, 18, 23. salmist sadit.

Sest minna arwan, et sellesinnaste aia lanna-
tamissed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto,
mis meile peab ilmutadama. Sest loom otab
pitti silmi Jummalala laste au ilmutist. Sest
loom on tühja põlwe alla heidetud, ei mitte hea
melega, waid selle pärast, kes tedda on senna alla
heitnud, se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab
peästetud sama sest kaddurwa asja tenistussest
Jummalala laste au wabbadusseks. Sest meie tea-
me, et keif loom ühtlase äggab, ja ühtlase sures
waewas on tännini. Ugga mitte üks päinis se,
waid ka need isse, kellel Waimo essimesed an-
nid on, ja meie isse äggame isseennestest ja otame
laste õigust, se on: Meie ihho ärrapeästmist.

Ewangelium neljandamal Pühapäeval
pärast kolm. aino Jummalala Pühha. Lut.
6, 36-42. salmist sadit.

Sepärast olge armolissed, nenda kui teie Is-
sa armolinne on. Ja ärge moistke kōhhut,
siis ei moisteta ka mitte teie peäle kōhhut: Ärge
moistke hukka, siis ei moisteta ka teid mitte hukka.
Andke andeks, siis antakse teile andeks: Andke,
siis peab teile antama, üks hea kinniwautud, ja
tühja peaga ja puistatud mood peab teie rüppe
antama: Sest sellesamma moõdoga, misga teie
moõdate, peab teile jälle moõdetama. Ugga tem-
ma ütles neile tähhendamisse, sanna: Kas pim-
me woib pimmedale teed juhhatada? Eks nem-
mad mollemad auko ei lange? Ei jūnger olle mit-
te

G 5

te üllem kui temma õppetaja; agga iggaüks täi-
este õppetud peab ollema kui temma õppetaja.
Agga mis sa sedda pinda nääd, mis so wenna
filmas on, agga sedda palli, mis so ommas fil-
mas on, ei panne sa mitte tähhele. Ehk kuida
woid sa omma wennale öölda: Wend, lasse ma
kissun sedda pinda wälja, mis so filmas on; ja
isse ei nä sa sedda palli, mis so filmas on? Oh sin-
na fallalik! kissu es site sedda palli ommost filmast
wälja, ja siis selletad sinna wäljakiskluda sedda
pinda, mis so wenna filmas on.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalas Pühha. 1 Peetr.

3, 8¹⁵. salmist sadik.

Agga wimalts, olge keik lihHEMELELISED, ärda
melega teiste wasto, wendade armastajad,
süddamest halledad, lahled. Ärge makske mitte
kurja kurjaga, ehk söimamist söimamisega, waid
se wasto õnnistage, sest et teie teate, et teie seks
ollete kufutud, et teie õnnistamist peate pärris-
ma. Sest kes ello tahhab armastada, ja häid
päiwi nähha, se waigistago omma keelt kurja
eest, ja ommad mofkad kawatulust räkimast.
Temma pöörigo ennast kurjast ärra, ja tehko
head, temma ystigo rahho, ja noudko sedda talka.
Sest Jesanda filmad watawad õigede peäle, ja
temma kõrwad kuulwad nende pallumist: Agga
Jesanda palle on wasto neid, kes kurja terwad.
Ja kes on, kes teile peaks kurja teggema, kui teie
head talkanouate? Ja kui teie ka peaksite kanna-
tama õigusse pärrast, siis ollete teie õnsad; agga
ärge kartke nende hirmo, ja ärge ehmatage mitte
wäg

wägga ärra. Agga pühhitsege Jesandat Jum-
malat omma süddamette sees.

Evangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalas Pühha. Luk.

5, 1-11. salmist sadik.

Agga se sündis, kui rahwas temma (Jesusse)
järe tungis, Jummalasanna kuulma, ja tem-
ma isse seisis Kenetsareti järwe äres, ja näggi
kaks laewa järwe äres seiswad, agga kallameh-
hed ollid neist wäljaläinud, ja loyputasid note ärra:
Süis kaks temma lihhe laewa peäle, mis Si-
mona pärrast olli, ja pallus tedda, et ta mäelt
nattukest pidid ärrasoudma. Ja temma istus
mahha, ja õppetas rahwast laewa seest. Agga
kui ta löppes räkimast, ütles temma Simona
wasto: soua senna süggawa kofta, ja laske om-
mad nodad sisse lihhe loma karteks. Ja Simon
wastas ja ütles temmale: Õppetaja, meie olleme
keige se õ tööd teinud, ja ep olle ühtegi sanud, ag-
ga sinno sanna peäle tahhan ma nota sisse lasta.
Ja kui nemmad sedda teggid, said nemmad sure
bulga kallo; agga nende noot karrises löhti, ja
nemmad tombasid kääga omma seltsimeeste was-
to, kes teises laewas ollid, et nemmad pidid tulle-
ma, ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid
mollemad laewad täide, nenda et nemmad wau-
sid. Agga kui Simon Peetrus sedda näggi, heitis
temma Jesusse põlwede ette mahha, ja ütles:
Jesand, minne minnust ärra, sest ma ollen üks
pattune innimenne. Sest suur ehmatatus olli temma
peäle tulnud, ja keikide peäle, kes temmaga ollid,
se kallasagi pärrast, mis nemmad lihhes ollid sa-
nud.

nud. Nendasammoti ka tuli suur ehmatuſ Jaku-
buſſe ja Joannesſe Sebedeuſſe poegade peäle,
keſ Simona ſelſſinghed ollid. Ja Jeſuſ ütles
Simona waſto: Urra karda, ſeſt aiast pead ſa
innimeſſi püüdma. Ja nemmad aiast laewa-
dega mäele, ja jätkſid keit mahha, ja käiſid tem-
ma järrel.

Epistel kuendamal Pühhapäwal pärraſt
kolm. aino Jummalala Pühha. Rom.

6, 3-11. ſalmiſt ſadit.

Ehſt eke teie ei tea, et, mitto meid Kriſtuſſe
Jeſuſſe ſiſſe on riſtitud, et meie temma ſur-
ma ſiſſe olleme riſtitud? Siis olleme meie tem-
maga mahhamaetud riſtmieſſe läbbi ſurma ſiſſe;
ja otſego Kriſtuſ on lüſſeärratud ſurnuſt Jeſuſ-
au läbbi, et meie ka nenda peame udeſ elluſ käi-
ma. Seſt kui meie temmaga olleme iſutud tem-
ma ſurma ſarnaduſſe, ſiis peame meie ka temma
lülleſtouiſſe ſarnatſed ollema. Et meie ſedda te-
ame, et meie wanna innimenne temmaga on riſti-
lõdud, et patto ihho peab tühjaks minnema, et
meie mitte ennam patto ei teni; ſeſt keſ ſurnud
on, ſe on õigeſ moiſtetud pattuſt. Agga kui meie
Kriſtuſſega olleme ſurnud, ſiis uſume meie, et
meie ka temmaga peame ellama, ſeſt et meie tea-
me, et Kriſtuſ ſurnuſt lüſſeärratud mitte ennam
ei ſurre, ſurm ei walliſſe tepeſ temma lüle. Seſt,
mieſ temma on ſurnud, ſedda on ta pattuſe ſur-
nud lüſſford; agga mieſ ta ellab, ſedda ellab tem-
ma Jummalale. Nenda arwage ka teie ennast
pattuſe kül ſurnud ollewad, agga Jummalale
ellawad Kriſtuſſe Jeſuſſe meie Jeſanda ſeſ.

Exan

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pä-
raſt kolm. aino Jummalala Pühha. Matt.

5, 20, 26. ſalmiſt ſadit.

Seſt minna (Jeſuſ) ütlen teile: Kui teie õigus
ep olle pahjo lüllem kui kirjatundjatte ja Wa-
riſeride õigus, ſiis ei ſa teie mitte taerwariki. Teie
ollete kuulnud, et wannemille on rõkitud: Sinna
ei pea mitte tapma; agga keſ ial tappab, on koh-
to wäärt. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, keſ
omna wenna peäle ilma aſjata wiha kannab,
on kohto wäärt; agga keſ ial omna wenna waſ-
to ütleb: Kaka, ſe on ſure kohto wäärt; agga
keſ ial ütleb: Sa jõlle! ſe on põrgo tulle wäärt.
Sepärraſt, kui ſinna omna ande altari peäle
tood, ja ſeal ſo meie tulleb, et ſinno wennal mid-
dagi on ſinno waſto; ſiis jätta ſenna omna an-
de altari ette, ja minne, ja leppi enne omna
wennaga ärra, ja ſiis tulle ja to omna ande.
Olle pea heamelelinne omna wiha-mehhe waſ-
to, künni ſinna temmaga tee peäl olled, et ſe wi-
ha-meeſ ſind ei anna ärra kohtomoiſtia kätte, ja
kohtomoiſtia ſind ei anna ärra fullaſe kätte, ja
ſind ei wiſſata wangitorni. Edeſt, minna ütlen
ſulle: Sinna ei peäſe ſeält wälja, ennego ſinna
ka wiimſe tinga ſaad ärramaſnud.

Epistel ſeiſemel Pühhapäwal pärraſt kolm.
aino Jummalala Pühha. Rom. 6, 19, 23.
ſalmiſt ſadit.

Minna rāgin innimeſſe kōmbel teie lihha nõd-
ruſſe pärraſt; ſeſt otſego teie ommad liit-
med ollete annud rojatuſſe ja lüllekohtuſe or-
iakuſ, lüllekohtuſe; Nenda ande nõud ommad liit-
med

med õigus seie orjaks pühhitusseks. Eest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie õigussest lahsti. Mis kasso olli teil siis neist asjust, mis pärrast teil nüüd habbi on? Eest nende ots on surm. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahsti ja Jummalaga orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühhaks sate, ja se ots on iggawenne ello. Eest surm on patto pakk, agga iggawenne ello on Jummalaga armo, and Kristusse Jesusse meie Issanda sees.

Evangelium seitsemel Pühhapäwal pärrast kolm, aino Jummalaga Pühha. Matt. 8, 1, 9. salmist sadik.

Neil päiwil, kui wägga paljo rahwast kous olli, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus ommad Jüngrid ennese jure ja ütles neile: Mul on wägga halle meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Ja kui minna neid lasse koi minna sömatta, siis nõrgumad nemmad ärra tee peäl, sest monned neik ollid kangelst tulnud. Ja temma jüngrid wastasid temmale: Kust woib legi siin kõrbes neid leiwaga täita? Ja temma küsis neilt: Mitto leiba teil on? Ja nemmad ütlesid: Seitse. Ja temma kaskis rahwast mahhaistuda Ma peäle, ja wottis neid seitse leiba, tännas, murdis ja andis omma jüngrittele, et nemmad yiddid ettepannema. Ja nemmad pannid rahwa ette, ja neil olli piisut kollokessi, ja temma õnnistas ja kaskis ka neid ettepanna, agga nemmad söid ja nende kõhjud said täis, ja korjasid kollokessi jänud pallokesse seitse korwi täit. Agga neid, kes ollid sö-

nud,

nud, olli liggi nelli tuhhat, ja temma lastis neid minna.

Evangelium, mis Kirriko seadusse ramato järrel eelsinnatse seitsemel Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalaga Pühha ka lastakse ettesuggeda, ja äraasellerada Matt. 17, 1, 9. salmist sadik.

Ja kwe päwa pärrast wottis Jesus ennesega Peetrust ja Jakobust ja Joannest temma wenda, ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle issepäinis, ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks otsego walgus. Ja wata, Moses ja Elias näitsid ennast neile, ja kõnnelesid temmaga. Agga Peetrus wastas ja ütles Jesussele: Issand, se on hea, et meie siin olleme, kui sa tahhad, siis tahhame meie seie kolm maia tehha, ühhe sinnule, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale. Kui temma alles rakis, wata, siis warjas nende üle üks selge pilw, ja wata, üks heäl pilwest ütles: Eesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda kuulge. Ja kui jüngrid tedda kuulsid, heitsid nemmad omma silmili mahha ja kartsid wägga. Ja Jesus tuli nende jure, putus neisse ja ütles: Ewuste ülles ja ärge kartke mitte. Agga kui nemmad ommad filmad ülles, ütstid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jesus ütspäinis. Ja kui nemmad mäelt allaläksid, kaskis neid Jesus ja ütles: Teie ei pea sedda näitmist ühhelegi üttema, künni innimesse Poeg surmast saab ülestoussnud.

Epist

Epistel kahhetšamal Pühhapäwal pärrast
kolm. aino Jummal Pühha Rom.

8, 12, 17. salmist sadik.

Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wölgo
lihha, et meie peakšime lihha järrele ella-
ma. Eest kui teie lihha järrele wottate ellada,
siis peate teie surrema: agga kui teie Waimo läbbi
ihho teud wöttate surretada, siis peate teie ellama.
Eest ni mitto kui Jummal Waimo läbbi juhha-
takse, needšinnatšed on Jummal lapsed. Eest
teie ep olle sanud sullase põlwe waimo, et teie jäs-
le peakšite kartma, waid teie ollete lapsel põlwe
Waimo sanud, kelle läbbi meie kışfendame: Ab-
ba, Jsa! sesamma Waim tunnistab meie wai-
moga, et meie olleme Jummal lapsed. Olleme
meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärriad, ni
hästi Jummal pärriad, kui Kristus sega pärria-
ad, kui meie temmaga kannatame, et meie ka
temmaga au sisse same.

Ewangelium kahhetšamal Pühhapäwal
pärrast kolm. aino Jummal Pühha. Marr.

7, 15, 23. salmist sadik.

Agga hoidke ennast walleš prohwetide eest, kes
teie juwe tullewad lammaste ridis, agga seest
pidi on nemmad kışkiad hundid. Nende wiljast
peate teie neid tundma. Kas winaš marjo noppis
takše kibbowitšus, ehk wigiš marjo ohhakišt? Nend-
da igga hea pu kannab head wilja, agga pahha
pu kannab pahha wilja. Hea pu ei woi pahha
wilja kanda, egga pahha pu woi head wilja kan-
da. Igga pu, mis head wilja ei kanna, raiutakse
mahha ja wisšatakse tullesse. Sepärrast nende
wil-

wiljast peate teie neid tundma. Ei sa keik, kes
minno wasto ütleb: Jssand, Jssand, taewariki,
waid kes teeb minno Jsa tahtništ, kes taewas
on. Paljo ütlewad minno wasto seššammal pä-
wal: Jssand, Jssand, ešš meie olle sinno nimmel
prohweti wišil rākinud, ja sinno nimmel kurtjad
wamud wāšaš aianud, ja sinno nimmel paljo
wāggewaid teggusiš teinud? Ja siis tunnistab
minna neile: minna ei olle teid ellades tunnud,
tagganegē minnust ārra, kes teie ūllekohte tete.

Epistel ūhhetšamal Pühhapäwal pärrast
kolm. aino Jummal Pühha. 1 Kor.

10, 6 13. salmist sadik.

Agga need asjad on meie ettetāhhendamisšes
šündiaud, et meie kurtje asjo ei pea himmus-
tama, nenda kui nemmadke on himmustanud.
Urge sage ka mitte wōdra jummal teenriks, nend-
da kui monningad neiš, kui kirjotud on: Rahwas
istus mahha šōma ja joma, ja toušis ūlles mān-
šima. Urge piddagem ka horaš ello, nenda kui
monningad neiš on horaš ello piddanud, ja lang-
šid ūhhel päwal koluntuhhaš kolmattšummend.
Urge kiusagem ka Kristust, nenda kui monningad
neiš ka kiusasiš, ja neid rikuti maddušeš ārra.
Urge nurrisege ka mitte, nenda kui monningad
neiš nurrisešid ja šaid hukka ārrarikkuja läbbi.
Agga se keik on šündinud neile ettetāhhendamis-
šes. Agga se on kirjotud meile maenitšusšes,
kelle peāle maš ilma ošš on tulnud. Sepärrast,
kes ennast arwab seišwad, se katešo, et temma
ei lange. Teie ei olle weel muud kui innimesse
kiusatus kätte tulnud. Agga Jummal on uššaw,
kes

Tes teid ei lasse kiusata ennam, kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatussega ka sedda otsa tehha, et teie sudate kanda.

Evangelium ühheksamal Pühapäwal pärast kolm-aino Jummalala Pühha. Luk.

16, 1-9. salmist sadit.

Ugga ta ütles ka omma jüngritte wasto: üks inimenne olli rikkas, sel olli maiapiddaja, ja selle peäle olli temma ette kõnne tõstetud, kui peaks ta temma warra ärrahukkama. Ja temma kutsus tedda, ja ütles temmale: Kuida ma sedda sinnust kulen? te arro ommast maiapiddamist, sest sinna ei woi ennam mitte maia pidada. Agga se maiapiddaja mõtles isseenneses: Mis pean ma teggema? minno Isand wottab maiapiddamist minnust ärra; kaewada ei suda ma mitte; habbi on mul kerjades. Ma tean, mis ma tahhan tehha, et, kui minna maiapiddamist lahti saan, nemmad mind wastowotwad omma koddade sisse. Ja temma kutsus ennese jure iggaühhe omma Isanda wõlgasist, ja ütles esimesse wasto: paljüks sul mo Isandaga wõlgo on? ja se ütles: sadda wati õlli. Ja ta ütles temmale: wotta omma ramato, ja istu mahha ja kirjota warsi wiiskümmend. Pärast ütles ta teisele: agga paljüks sul wõlgo on? temma ütles: sadda walka niso. Ja temma ütles temmale: wotta omma ramato, ja kirjota kahheksakümmend. Ja se isand kitis sedda üllekohtust maia-piddajat, et ta targaste olli teinud, sest se sinna se ma ilma lapsed on ennam moistlikud, kui walgusse lapsed omma suggu rahwa seas. Ja min-

nage

nage ütlen teile: tehke ennestele sõbro üllekohtust sest Maimonast, et, kui teie teikist lahti sate, nemmad teid wastowotwad iggaweste maiadesse.

Epistel kümneamal Pühapäwal pärast kolm-aino Jummalala Pühha. 1 Kor.

12, 1-11 salmist sadit.

Ugga waimolikkust andist, wennad, ei tahha minna mitte, et teie peab teadmatta ollema. Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite tees tumatte wõdraste jummalatte jure, nenda kui teid sadeti. Sepärast annan ma teile teada, et ükski, kes Jummalala Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Isandaks nimmetada, kui agga pühha Waimo läbbi. Kõl armo: annid on mitmesuggused, agga sesamma Waimo. Ja annetid on mitmesuggused, agga sesamma Isand. Ja teud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, kes teik teikide sees teeb. Agga iggaühhele antakse Waimo walgustamist teiste kassuks. Sest ühhele antakse Waimo läbbi tarkusse sanna, agga teisele tundmisse sanna sesamma Waimo järrel; agga teisele antakse usko sesamma Waimo sees; agga teisele annid terweks tehha sesamma Waimo sees; agga teisele wägge waid tekkusid tehha; agga teisele prohweiti kullutamist; agga teisele waimusid ärra arwata; agga teisele antakse monnesuggusid teesid; agga teisele keelte ärra selletamist. Agga sedda teik teeb se üks ja sesamma Waimo, ja jaggab iggaühhele omma, nenda kui temma tahhab.

5 2

Evangelium

Ewangelium kunnemal Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalä Pühha. Luk.

19. 41. 48. ja mist sadit. **S**a kui temma (Jesus) liggi sai ja linna näggi, nuttis ta temma pärrast, ja ütles: kui sinna ge teaksid sedda ja weelgi se sinna set omma päwal, mis sinna rahvale tarwis lähhäb, agga nüüd on se sinna silma eest warjule päändud. Eest aeg tulleb sinna peate, et so waenlased sinna ümber walli tewad, ja sinna ümber piirwad, ja sind keiki piddi waerawad; ja aemmad löwad sind mahha ja sinna lapsed sinna sees; ja ei jätta kiowi kiowi peate, sepärrast et sa ei olle tunnud omma armo katsmissa aega. Ja temma läks pühha kotta, ja hakkas wälja aiama neid, kes seal sees müsid ja ostsid, ja ütles neile: kirjutud on: minna koddä on palibe koddä, agga teie ollete sedda rõõwli auguks teinud. Ja temma ölli iggapäiw pühhas koias õppetamas. Agga illemad preestrid ja kirjatundjad ja rahwa illemad püüdsid tedda huffa sata, ja ei leidnud mitte mis nemmad pidid tegema; seik keik rahwas, mis tedda kulis, hoidsid temma pole.

Epistel ühhetseikkunnemal Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalä Pühha.

1 Kor. 15. 1. 10. salmist sadit.

Agga ma annan teile teada, wennad, sedda armo õppetust, mis ma teile ollen kulutanud, mis teie ka ollete wastowotnud, mis sees teie ka seisate, mis läbbi teie ka õnsaks sate, kui teie sedda nenda peate, mil wiisil minna teile ollen kulutanud; olgo siis, et teie ollete ilma asjata usknud; Eest

ma

ma ollen keige esite teile sedda anstud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele; ja et temma on maetud, ja et ta on illestousnud kolmandamal päwal kirjade järrele; ja et ta on nähtud Kewast, pärrast neist kahhestseikkunnest Pärrast on temma nähtud ennam kui wiest saast wennast ühhet hobil, kelle seast weel siit sadit surem hull ellus on, agga monnigad on ka magaama läinud. Pärrast on temma nähtud Jakobus seist, pärrast keirist Apostlidest. Agga wimaks keikide järrel on temma ka minnust kui ühhest enne aeg seist nähtud. Eest ma ollen keigewähhem Apostlide seast, kes ei olle wäärt, et mind Apostlike hätaffe, se pärrast, et ma Jummalä koggodust ollen taktakiusanud. Agga Jummalä armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minna wasto ei olle mitte tähhine osnud, waid ma ollen paljo ennäm tööd teinud, kui nemmad keik; agga ei mitte minna, waid Jummalä arm, mis minnoga on.

Ewangelium ühhetseikkunnemal Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalä Pühha.

Luk. 18. 9. 14. salmist sadit.

Agga ka monnede wasto, kes is seenneste peale lootsid, et nemmad piddid õiged ollema, ja muid põlgfid, ütles Jesus se tähhendamisse sanna: kaks innimesest läksid illes pühha kotta palwes piddama, teine ölli üks Wariseer, ja teine üks Fölnier. Se Wariseer seisis, ja tugges is seennefes sedda: oh Jummal! minna tännan sind, et minna ei polle nenda kui mindinni nessesed, risujad, tähhelohitud, abbielloritjad, agga nenda kui se sin

D S

rone

nane Eölnere. Minna paastun faksford nadda-
las, ma annan künneft keifist, mis mul on. Ja
se Eölnere seisist ematt, ja ei tahtnud omma silmige
taewa pole üllestösta, waid löi omma wasto rin-
do ja ütles: oh Jummal, olle mulle pattusele ar-
molinne! Minna ütlen teile: seinnane läks alla
omma totta parreminne digeks moistetud kui tei-
ner. Sest iggaüks, kes eunast isse üllendab, tedda
allandaks, agga kes ennast isse allandab, tedda
üllendaks.

Epistel kahbereistkümneal Pühhapäwal
pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

2 Kor 3, 4, 11. salmist sadik.

Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi
Jummalala pole, ei mitte, et meie isseennes-
test kolbaine middagi arwata kui isseennesest,
waid meie kölbudus tulleb Jummalast, kes meid ka-
on teinud kölbawaks ue seädusse teenriks, ei mitte
Kirja tähhe, waid Waino sullasiks. Sest kirja-
täht suretab, agga Waino teeb ellawaks. Ja kui
surma ammet kirja tähtes, mis kirwoide sisse olli
tikkitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei
woinud mitte üffi silmi Mosesse pällesse wadata,
temma palle au pärrast, mis siiski piddi ärralõp-
ma: kuis ei peaks paljo ennam Waino ammet
au sees ollema? sest kui hukkamoißtmisse ammet
til au olnud, paljo ennam on üpris surema au sees
digusse ammet. Sest ka se, mis auustud ol-
nud, ei olle mitte auuks arwata selle asja sees,
selle üpris sure au wasto, mis Waino ammetil
on. Sest kui au sees olli se, mis piddi ärra-
lõpma, paljo ennam on au sees se, mis jääb.

Ewan

Ewangelium kahbereistkümneal Pühhapä-
wal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Mark 7, 31-37. salmist sadik.

Ja kui temma (Jesús) jälle Sirusse ja Sidoni
raiadest wäljaläks, tuli temma Kalilea järwe
äre keft künne linna raiasse. Ja nemmad töid tem-
ma jure ühhe kurdi, kel kida keel olli, ja pallusid
tedda, et ta piddi kät temma peäle pammema.
Ja temma wottis tedda rahwa seast ärra kõrwa-
le, ja pistis ommad sõrmed temma kõrwo, ja sü-
litas, ja putus temma kelesse ja watis ülles
taewa, ohkas ja ütles temmale: Ewata! se on:
sa lahti! Ja seddamaid said temma kõrwad lah-
ti, ja temma keele köidil peäfs lahti, ja ta räkis
selgeste. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi rä-
kimast; agga sedda ennam temma neid kelis, sed-
da ennam kulutasid nemmad sedda. Ja nemmad
ehmatafid üpris wägga ärra, ja ütlesid: Temma
on keif hästi teinud, kurdidke teeb temma kuulma,
ja keletumad räkima.

Epistel kolmereistkümneal Pühhapäwal
pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Kalat 3, 15-22. salmist sadik.

Wenad, minna rägin innimeste wiisil. Et
innimessege wimist seädust põlga ükski ärra,
kui se kinnitud on, egga panne middagi senna kõr-
wa. Agga niüd on tootused Abraamile ja tem-
ma Semnese rägitud. Temma ei ütlen mitte: ja
sinno semettele, kui mitmest, waid kui ühhest, ja
sinno Semnele, se on Kristus. Agga minna üt-
len sedda: se käst, mis nellisadda peäle kolmküm-
mend aastat pärrast on antud, ei te mitte kõlwa-
tumaks sedda seädust, mis Jummalast Kristusse
peäle

4

peäle on ennefinitud, et se käst sedda tootust pid-
di tühjaks teggema. Eest kui pärrandus käsüst
olleks, ei se siis olleks enam tootustest: agga Jum-
mal on sedda Abraamile tootust läbbi armust
annud. Mis tarwis on siis se käst? se on ülleast
mis te pärrast senna jure antud, (kunni se Geme
pidi tullemä, kennele se tootus olli sündinud) ja
on seätud Inglise läbbi wahhemehhe kae läbbi.
Agga wahhemees ep olle mitte ühhe ainsa wahhe-
mees, agga Jummal on üks. Kas siis käst on
Jummala tootust wasto? ei olle mitte. Eest
kui käst olleks antud, mis woiks ellawaks tehha,
siis tulleks õigus tõeste käsüst. Agga kirri on
leik kinnipannud patto alla, et tootus pidid Jē-
susse Kristusse usust antama neile, kes usuwad.
**Ewangelium kolmerekstümneal Pühha-
päwa pärrast kolm-aino Jummala
Pühha. Luk 10, 23-37. ja mist
adik.**

Ja temma (Jesus) pöris ennaft jüngritte pole,
ja ütles neile isse-arranis: Onfad on need sil-
mad, kes näwad, mis teie näte. Eest minna üt-
len teile, et paljo prohetid ja kuningad on taht-
nud nähha, mis teie näte, ja ei olle sedda mitte
näinud, ja kuulda, mis teie kulete, ja ei olle sedda
mitte kuulnud. Ja wata üks käsotundja wot-
tis kätte, kuusas tedda ja ütles: Oppetaja, mis
pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin?
Agga ta ütles temmale: mis on käsoramatusse
kirjutud? kuida sa loed? agga temma wastas ja
ütles: sinna pead Isandad omma Jummalat
armastama keigest ommaft süddamest, ja keigest
ommaft hingest, ja keigest ommaft wäest, ja kei-
gest

gest ommaft melest, ja omma liggimest kui isse-
ennast. Agga ta ütles temmale: sinna olled õiete
wastanud, te sedda, siis pead sa ellama. Agga
temma tahtis isseennast õigeks panna, ja ütles
Jesusse wasto: Kes siis on mo liggimenne? agga
Jesus wastas se sanna peäle, ja ütles: üks inni-
menne läks Jerusalemmast alla Jeriko pole, ja sat-
tus rööwlitte kätte: kui need temma rided said ar-
warisunud ja peäleai hopa annud, läksid nemmad
ärä, ja jätsid tedda pool surmud mahha. Agga
üks Preester läks kogematta sedda teed alla, ja
kui ta tedda näggi, läks temma möda, ja nenda-
sammoti ka üks Lewit, kui ta senna paika sai,
tulli temma ja watis, ja läks möda. Agga üks
Samarita-meest käis sedda teed, ja tulli temma ju-
re; ja kui ta sedda näggi, sai temma südda halle-
daks. Ja ta tulli temma jure, ja süddus temma
hawad kinni, ja wallas õlli ja wina sisse, tõstis
tedda ka omma ennese weikse selga, ja wiis tedda
kõrtsjo, ja kandis hoolt temma eest. Ja kui ta tei-
set päwal ärraläks, wottis ta kaks tenari-rahha
wähja, ja andis kõrtsmikkule, ja ütles temmale:
Tanna hoolt temma eest, ja mis sa ial weel peak-
sid kullutama, sedda tahhan ma taggasi tulles sul-
le maksta. Kedda sa nüüd neist kolmest arwad
selle lähhema ollewad olnud, kes rööwlitte kätte
olli sattund? Agga temma ütles: Se kes temma
peäle hallastas. Siis ütles Jesus temma wastos
Minne, ja te sinna nenda sammoti.

**Epistel neharekstümneal Pühhapäwal
pärrast kolm-aino Jummala Pühha.**

Nalat 5, 16-24. samist sadik

Agga minna ütlen: Käige Waimus, siis ei te
te

teie mitte lihha himmo järrele. **Sest** lihha himmutab Waimo wasto, ja Waim lihha wasto, agga needfynnatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tabhate. Agga kui teid Waimust juhatakse, siis ei olle teie mitte kasso al. Agga arwalikkud on lihha teud, mis on needfynnatsed: abbiellorikminne, horus, rojus, kimalus, wobra jummalateenistus, noidus, waen, riud, kadde wihha, wihhastellemis sed, riidlemis sed, lahkumis sed, seggased oppetused, kaddeus, tapmis sed, liigominne, prassiminne, ja mis uende sarnatsed, mis minna teie enne ütlen, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et need, kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jummalateenistuse parrima: Agga waimo kasso on armastus, rõõm, rahho, pitk meel, heldus, headus, truus, tassandus, kassinus: nisugguste wasto ep olle kass mitte. Agga kes Kristusse parralt on, need on omma lihha ristis lönnud ihhaldamistega ja himmudega.

Ewoangelium neljateistkümmemal Pühapä
wal parrast kolm aino Jummalate Pühha.

Luk. 17, 11-19. salmist sadik.

Ja sefündis, kui ta (Jesús) Jerusalemma läks, siis käis temma käsi Samaria ja Galilea maalt läbbi, ja kui ta ühhe allewis se sai, siis tulid temma wasto kümme piddalitöbbist meest, kes emalt seisisid. Ka nemmad tõstsid omma heält ja ütlesid: Jesús oppetaja, heida armo meie peäle! Ja kui ta neid näggi, ütles temma neile: minge ja näitke ennast preestridele. Ja se fündis, kui nemmad ärvaläksid, said nemmad puhtaks. Agga üks nende seast, kui ta näggi, et ta oli ter-

weks sanud, se läks taggasi, ja aastas Jummalate sureheatega; ja heitis temma jalge ette silmili mahha, ja tännas tedda, ja sesamma olli Samaria-ma mees. Agga Jesús wastas ja ütles: eks kümme polle puhtaks sanud? agga kus need ühheksa on? eks muud polle leitud, kes ollesid taggasi tulnud Jummalatele au andma, kui agga sesinnane wobra Ma mees? Ja ta ütles temmale: Douse ülles ja minne, so usk on sind aitnud.

Epistel wieireistkümmemal Pühapäwal parrast kolm aino Jummalate Pühha. Galat.

5, 25-6, 10. salmist sadik.

Kui meie Waimus ellame, käigem ka Waimus. Arge olgem tühja au peäle ahned, teine teist ärritades, ja teine teist kaetsedes. Wennad, kui innimenne ka ühhe eksitusse sisese sattuks, siis parrandage nisuggust jälle tassase waimoga, kes teie waimolikkud ollete, ja wata hästi isseennese peäle, et sind ka ei kiusata. Kandke teine teise koormad, ja nenda täitke Kristusse kasko. **Sest** kui tegi mõtleb, ennast middagi ollewad, kui temma ühhegi ep olle, se pettab ennast omma mõttega. Agga iggaüks näitko omma teggo laitmatta ollewad, ja siis on temmal ennesest üks päinis kiitlemist, ja ei mitte teifest. **Sest** iggaüks peab omma koorma kandma. Agga kedda oppetakse sannaga, se jaggago keif head sellele, kes tedda oppetab. Arge eksige mitte, Jummal ei anna ennast mitte piskada; sest mis innimenne ial külwab, sedda temma ka leitab. **Sest** kes omma lihha peäle külwab, se leitab lihast hukkatust; agga kes Waimo peäle külwab, se leitab Waimust iggawest ello. Agga kui mere head teme, siis ärge rüddigem mitte är-

ra, sest meie peame ommal aialleikama, kui meie järrele ei anna. Sepärrast nüüd, et meist aega on, tehkem head teikile, agga keigeennamiste neile, kes meiega ühhes ustus on.

Ewangelium wiereistkunnemal Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalal Pühha.

Matt. 6. 24. 34. salmist sadit.

Ueski ei woi kahte isandat tenida, sest ehk temma wilhab ühhe, ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat. Sepärrast ütlen minna teile: Ärge murretsege mitte omma ello eest, mis teie peate sõma, ja mis teie peate joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga pannema. Eks ello ennam olle kui toidus, ja ihho ennam kui rided? Pange tähhele need linnud mis taewa al; sest nemmad ei külwa egga leika, egga panne kokko aitade sisse, ja teie taewane Jēsa toidab neid. Eks teie ep olle paljo üllemad kui need? Agga kes on teie seast, kes omma murrega ennese pikkusse jure woib ühhe küünra jätkata? Ja mis murretsete tete riette pärrast? Pange tähhele need lillikesed, mis wälja peäl, luida nemmad kaswawad, nemmad ei te tööd egga kehra. Agga minna ütlen teile, et Salomonki keige omma au sees ep olle mitte nenda olnud ehitud kui üks neistfinaatist. Kui nüüd Jummal sedda rohto wälja peäl, mis tänna on, ja homme ahjo wisatakse, nenda ehitab, eks siis paljo ennam teid, teienõdra-ustlikkud? Sepärrast ei pea teie mitte murretsema ja ütlemä: Mis peame meie sõma? Ehk mis peame meie joma? Ehk misga peame meie

meie ennast katma? Sest keik sedda noudwad pagganad takka; sest teie taewane Jēsa teab, et teile sedda keik tarwis lähhab. Agga noudke esite Jummalal riki ja temma õigust, siis sedda keik peab teile peälegi antama. Sepärrast ärge murretsege mitte homse ette, sest kül homne pääw omma eest murret peab. Iggal päwal saab kül omma mast waewast.

Epistel kuereistkunnemal Pühhapäwal pärrast kolm aino Jummalal Pühha. Ewef.

3. 13. 21. salmist sadit.

Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei tüüdi minno wille; suste sees teie pärrast, mis teie au on. Sepärrast niikutan minna ommad põlwed meie Jēsanda Jēsusse Kristusse Jēsa poole, kellest keik sugguwõssa taewas ja Ma peäl nimmetakse, et temma teile annaks omma au rikkusse järrele, wägga kangeks sada temma Waimo läbbi seestpidise innimesse polest, et Kristus usso läbbi teie südamette sees woiks ellada, ja et teie Jummalal armastusse sees juurdu nud ja kinnatud ollete, et teie woiksite ärramoista keige pühhadega, mehherdune se armastusse laius, ja pikkus, ja suggawus ja kõrgus on, ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keik moistus, et teie keige Jummalal täjussega saaksite täidetud. Agga sellele, kes ennam kui rohkeste woib tehha keik üllese, mis meie pallume ehk moistame, sedda wägge möda, mis meie sees wägger on; selle sammale olgo au koggodusse Kristusse Jēsusse sees keige rahwa põlwes iggaweseks aiaks iggaweste, Amen.

Evangelium tuereistkümneal Pühhapä
wal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

Lut. 7. 11. 17. salmist sadik.

Ja se sündis teisel päwal, et temma (Jesús) ühte linna läks, mis hütafse Nainits, ja temmaga läksid paljo temma jügrid ja paljo rahwast. Agga kui ta liggi linna wärrawat sai, wata siis kanti surnud wälia, se olli omma emma ainus poeg, ja se olli leff, ja paljo lüna rahwast olli temmaga. Ja kui Jssand tedda näggi, siis hallastas temma wägga temma peäle, ja ütles temmale: ärra nutta mitte. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma pufarkist kinni, agga need kandjad feisid. Ja temma ütles: Noormees, ma ütlen sulle: touse ülles! ja se surnud touis istma, ja hakkas räkima; ja ta andis tedda temma emmale. Agga nende keikide peäle tulli hirm, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: Suur prohwet on meie seas touse nud, ja Jummal on omma rahwast tulnud ratsma. Ja sesunnane kõnne widi temmast laia le keige Juda ma läbbi, ja keiki paike seäl ümber kaudo.

Epistel seitsmereistkümneal Pühhapäwal
pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

Evof. 4. 1. 6. salmist sadik.

Se pärrast maenitsen minna teid, kes minna Jssanda pärrast wang ollen, et teie nenda kaitte, kui teie kohhus on, se kutsmisfe järvel misga teie ollete kutsutud, keige allandusse ja tassa sandussega; ja pitkamelega teine teist sallides armastusse sees. Ja olge ussinad üht meelt pidama waimus rahho-siddeme läbbi. Üks ihho on ja üks

üks waim, nenda kui teie ka ollete kutsutud ühhes lotusse teie kutsmisfe polest: üks Jssand, üks usk, üks ristminne, üks Jummal ja keikide Jssa, kes on keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.

Evangelium seitsmereistkümneal Pühha
päwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

Lut. 14. 1. 11. salmist sadik.

Ja se sündis, kui temma (Jesús) ühhel hingamisse päwal ühhe Warriseride üllema kotta tulli leiba wotma, siis wahtsid nemmad tedda. Ja wata, üks weetöbbine innimenne olli temma ees, ja Jesús wastas ja räkis käsotundjarte ja Warriseride wasto, ja ütles: Kas hingamisse-päwal sünnib terweks tehha? Agga nemmad jäid wait. Ja temma hakkas temmast kinni, ja teggi tedda terweks, ja laskis tedda minna. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on teie seast, kelle esel ehk hárg kaewo langeb, et ta tedda warssi wälia ei tomba hingamisse päwal? Ja nemmad ei woinud temmale se peäle mitte wastada. Agga ta ütles neile, kes ollid kutsutud, ühhe tähhendamisse sanna, et temma moistis, kuida nemmad wallitsefid üllema paika istuda, ja ütles neile: kui sind kellestki pulma on kutsutud, siis ärra istu mitte üllema paika mahha, et ei olle wahhest kegi ausam sind temmast kutsutud, ja se, kes sind ja tedda on kutsnud, tulleks ja ütles sulle; anna sellesin natsese maad; ja sinna siis peatsid hábbiga allama paika istma. Agga kui sinna olled kutsutud, siis minne ja istu allama paika mahha, ja kui se tulleb, kes sind on kutsnud, ja ütles sulle: söbber, minne senna üllemale; siis on sul au nende ees, kes sinno

ga laudas istwad. Eest iggaurks, kes ennast isse üllendab, tedda peab allandatama, ja kes ennast isse allandab, tedda üllendatse.

Episte kahhetareistkümmeal Pühhapäwal pärrast kolm. aino Jummalal Pühha.

1 Kor. 1, 4-9. Salmist sadik.

Minna tännan ilka omma Jummalat teie pärrast se Jummalal armo eest, mis teile on antud Kristusse Jesusse sees, et teie temma sees teist ollete rikkaks sanud teie õppetusse sanna ja teie tundmisse sees. Nenda kui Kristusse tunnistus teie sees on kinnitud, nenda et teie ühhesti armo andest ei olle puda, ja otate meie Issanda Jesusse Kristusse ilmutist; kes ka teid tahhab kinnitada otsani, et teie laimatta olla meie Issanda Jesusse Kristusse päwal. Jummat on ustaw, selle läbbi teie ollete kutsitud temma Poia meie Issanda Jesusse Kristusse osajamisseks.

Ewangelium kahhetareistkümmeal Pühhapäwal pärrast kolm. aino Jummalal Pühha
Matt 22, 34-46. Salmist sadik.

Agga kui Wariferid said kuulda, et temma (Jesus) Sadduseride suud oli kinnisulgitud, siis tullid nemmad ühhel meel kolkko. Ja üks nendest seast, kes käsotundja, küsis ja küsas tedda, ja ütles: Õppetaja, mis juugune on se suur kässo sanna käsokus? Agga Jesus ütles temma wasto: sinna pead Issandat omma Jummalat armastama teigest ommast südamest, ja teigest ommast hingest, ja teigest ommast melest. Se ainu on se esimenne ja suur kässo sanna. Agga teine on selle

selle sarnane: sinna pead omma liggimest armastama kui isseenast. Meis kahhes kässo sanna on teie se käs ja prohwetid kous. Agga kui Wariferid ühhes kous ollid, küsis neist Jesus ja ütles: mis teie arwate Kristussest, selle poeg on temma? Nemmad ütlesid temmale: Taweti poeg. Ta ütles nende wasto: Kuida siis Tawet tedda waimus Issandat hääb, kui temma ütles: Issand on ütelnud mo Issandale: istu minno parrema pole, kuni ma sinno waenlased saan pannud sinno jalge alluseks järjeks. Kui nüüd Tawet tedda Issandat hääb, kuida ta siis temma poeg on? Ja ükski ei woinud temmale sanna wastada, ja ükski ei julgnud sest päwast temmal midagi ennam küsida.

Epistel ühhetareistkümmeal Pühhapäwal pärrast kolm. aino Jummalal Pühha.
Ewes. 4, 22-28. Salmist sadik.

Et teie ennest peält peate ärreheitma endise sello polest sedda wanna innimest, sedda rikkuakse pettusse himmude läbbi; agga et teie peate ueks sama omma mele waimus, ja ennest peält wotma sedda uut innimest, kes Jummalal sarnasteks on lodud tõsise õigusse ja pühhitusse sees. Sepärrast jätke mahha wallet ja räkige töt, iggaurks omma liggimessega, sest et meie olleme teine teise liikmed. Olge wihased, agga ärge tehke mitte patto. Ärge laske päwa toja miina omma wihasstamisse üle, ja ärge andke maad kurratite. Kes warrastanud on, se ärge warrastago mitte ennam, waid tehke enneminne tööd, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kennele tarwis on.

Ewangelium ühheksateistkännemal Pühha päwal pärrast kolm-aino Jummalat Pühha

Matt. 9, 1-8. salmist sadit.

Ja temma (Jesus) läks laewa ja tuli ülle järwele ja sai omma liina. Ja wata, nemmad kand sid temma jure ühhe alwatud, kes wodi's maast olli. Ja kui Jesus nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: Oie julge minno poeg so pattud on sulle andeks antud. Ja wata monningad kirjaturndjatte seast rääksid isseenne ses: sejinnane teotab Jummalat. Agga kui Jesus nende mõtted näggi, ütles temma: mis pärrast mõtlete teie kurja ommas süddames? Sel mis on kergem õõida: pattud on sulle andeks antud, ehk õõida: touse ülles ja kõnni? Agga teie peate teadma, et innimesse Poial melerwald on, pattud Ma peäl andeks anda, (süs ütles temma selle alwatud wasto: Drouse ülles, tõsta omma wodi ülles, ja minne omma kotta. Ja temma touse ülles, ja läks omma kotta. Agga kui rahwas sedda näggi, pannid nemmad sedda im meks, ja auustasid Jummalat, kes nufuggus melerwalda neile innimesetele annab.

Epistel kahhekännemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalat Pühha. Exof.

5, 15-21. salmist sadit.

Sepärrast katske, kuida teie õiete hästi ellate. Ei mitte kui rummalad, waid kui targad. Ja piddage aega kalliks, sest need päwad on pabhad. Sepärrast ärge olge rummalad, waid moistke, mis Jesanda tahtminne on. Ja ärge joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulles, waid

wa d sage täis Waimo, ja räkige issekeskis laulude ja kitusse luggudega, ja waimolikko lauludega; laulge ja laulge mängides Jesandgie ommas süddames, ja tännage ikka keige asiade eest Jummalat ja Jesa meie Jesanda Jesusse Kristusse nimmel. Ja olge allandikud teine teise wasto Jummalat kartusse sees.

Ewangelium kahhekännemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalat Pühha.

Matt. 22, 1-14. salmist sadit.

Ja Jesus wastas ja räkis neile ta tähhenda misse sannade läbbi ja ütles: Taewariik on ühhe innimesse sarnane, kes kunningas, kes omma poiale pulmad teggi; ja temma läkkitas ommad sullased wälja need kutsutud pulma kutsma, ja nemmad ei tahtnud mitte tulla. Ja läkkitas temma teisi sullasid wälja, ja ütles: Uttelge neile, kes on kutsutud: Wata omma sõma aia ollen ma walmistanud, mo härjab ja nuumweiksed on tap perud, ja keik on walmis, tulge pulma. Agga nemmad ei holind sest, ja läksid ärra, teine omma põllule, teine agga omma kauba jure. Agga teised wõtsid temma sullased kinni, teotasid ja tap sid neid ärra. Agga kui kunningas sedda kulis, sai temma wihaseks, ja läkkitas omma swarded wälja, ja hukkas need sammad tapjad ärra, ja sütas nende liina põllema. Süs ütles temma omma sullaste wasto: Pulmad on käl walmis, agga need kes kutsutud ep olnud mitte sedda wäart. Sepärrast minge tee-tahkmide peäle, ja kutsuge pulma ni mitto, kui teie ialleiate. Ja need sammad sullased läksid wälja tede peäle, ja koggusid keik

Tokko, ni mitto kui nemmad leidsid, kurje ja häid, ja pulma kodda sai täis neist, kes laudas istisid. Siis läks kunningas sisse neid vaatma, kes laudas istisid, ja näggi seal ühhe inimese, kenne pulma, riet ep olnud selgas. Ja ta ütles temmale wasto: Sobber, kuidas sinna seie olled si-se tulnud, ja sinnul ep olle pulma riet? Agga temmale ei sanud kannagi suust. Siis ütles kunningas teenride wasto: Sidduge temma käed ja jallad kinni, ja wotke tedda, ja heitke tedda keigesüggawa pimmedusse sisse, seal on ulluminne ja hammast kirristamine. Sest paljo on neid kuisutud, agga pisrat on neid ärrawallisetud.

Epistel esimesel Pühapäwal kolmarkimend pärrast kolm, aino Jummalapühha.
Exof. 6, 10, 17 salmist sadit.

Mis muud, mo wennad, kui sage wäggewat Jfsanda sees, ja temma kange wäe sees. Wotke ennest peäle keik Jummalasõbariistad et teie wote seista kurrati kawwalatte noude wasto. Sest meil ep olle mitte wotlemist werre ja lihha wasto, waid suurte wüsti rikide ja waidad wasto, sellefinnatse ma-isma pimmedusse walli seiate wasto, waimolikkude kurjuste wasto ta wasto asjade sees. Sepärrast wötk keik Jummalasõbariistad kätte, et teie wote wastopannisel kurjal päwal, ja wote seisema jada, kui teie kate ärra einud. Sepärrast seiske, ja teie niud olgo tõega kui wõga ümberpandud, ja ehhitag ennast õigusse raudridega, ja kingad olgo teie jalges, et teie walmis ollete rahho kui rõõmsa sannime kulutama. Keige ennamiste wotke usso kätte

kätte, misga teie wote ärrakustutada keik selle tiggeda kurrati tullised noled. Ja wötk õnnistusse randkõbharat ja waimo mõbka, se on Jummalasanna.

Ewangelium esimesel Pühapäwal kolmarkimend pärrast kolm, aino Jummalapühha. Joan. 4, 47, 54. salmist sadit.

Ja üks kunningas mees oli, selle poeg oli haige Kapernaummas. Kui sesinnane sai kuulnud, et Jesus oli tulnud Juda maalt Kalileamale, läks ta temma jure, ja palus tedda, et ta piddi olla tullema, ja temma poia terweks teggema, sest ta piddi jo ärrasurrema. Siis ütles Jesus temma wasto: Kui teie ei nä immetähesid egga immeteggusid, siis ei usfu teie mitte. Se kunningas mees ütles temmale: Jfsand tulle alla, ennego mo poiok surreb. Jesus ütles temmale: Minne, sinno poeg ellab. Ja se innimenne uskus se sanna, mis Jesus temmale ütles, ja läks ärra. Kui temma jo oli alla tullemas, tullid temma sullased temma wasto, ja kulutasid, ja ütlesid: sinno poeg ellab. Siis kulas ta neilt sedda tundi, millal temma oki parramaks sanud, ja nemmad ütlesid temmale: eile seitsme tunni aial labkus se foetõbbi temmast ärra. Siis moistis se issa, et se oli sündinud selsammal tunnil, millal Jesus temmale ütelnud: sinno poeg ellab. Ja temma uskus, ja keik temma perre. Sesinnatse teise immetähhe teggi Jesus jälle, kui ta Judamaalt tuli Kalileamale.

Epistel teisel Pühhapäwal kolmatkümmed
pärrast kolm. aino Jummal Pühha.

Wälp. 1, 3. 11. salmist sadit.

Ma tännan omma Jummalat ni saggedaste
kui minna teie peäle mötten, (es minna
iggakord keiges ommas palwes teie keitide eest
rõmoga palwed teen) teie osafamisest pärrast ar-
mo-õppetusest, esimesest päwast siit sadit. Ja
ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alga-
nud sedda head tööd, ka sedda lõppetab Jესuse
Kristuse päwani, nenda kui se ka minno kohus
on sedda teist keitist mõtteida, sepärrast et teie
ollete mo süddames minno wangi põlwes, ja mo
kostmises armo-õppetuse eest, ja selle kinnita-
mises, sest et teie keit minnoga sest armust osfa
sate. Sest Jummal on mo tunnistaja, kuida
minna teid keit süddamest iggatsen Jესus Kris-
tuse süddamest hallastusega. Ja sedda pal-
lun minna, et teie armastus weel ennam ja en-
nam rõhlemaks saaks moistmises ja keiges tund-
mises, et teie woite läbbi katsuda, mis ühre ei
sünni, et teie ollekit selged, ja teisi ei pahhanda
Kristuse päwast sadit, täidetud õigusse kasso-
ga, mis Jესuse Kristuse läbbi tulleb Jummal
quuls ja kituseks.

Ewangelium teisel Pühhapäwal kolmat-
kümmed pärrast kolm. aino Jummal Püh-
ha. Matt. 18, 23-35. salmist sadit.

Sepärrast on taewariit ühhe kunninga sarna-
ne, kes omma sullastega tahtis arwo pidda-
da. Agga kui ta hakkas arwama, todi üks tem-
ma ette, sel olli temmaga kümme tuhhat talenti
wõlgo.

wõlgo. Agga kui temmal ep olnud maksta,
kästis temma Jესand müa tedda ja temma naest
ja lapsed, ja keit, mis temmal olli, ja maksta.
Siis heitis se sullane mahha, kumardas tedda
ja ütles: Jესand! kannata minnoga, ja ma tah-
han sulle keit maksta. Siis olli Jესandal halle
meel sesamma sullase peäl, lastis tedda lahti, ja
se wõlla jättis ta temmale mahha. Agga sesam-
ma sullane läks wõtja, ja leidis ühhe ommast
kasullast, sel olli temmaga sadda tenari rahha
wõlgo; ja temma wottis tedda kinni, kagistas
tedda ja ütles: Maksa mulle, mis sul wõlgo on
minnoga. Siis heitis se kasullane temma jalge
ette mahha, pallus tedda, ja ütles: kannata
minnoga, ja ma tahan sulle keit maksta. Agga
temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja hei-
tis tedda wangitorni, kuni ta omma wõlga ärra
maksis. Agga kui temma kasullased näggid, mis
sündis, said nemmad wägga kurwaks, ja tullid
ja õõrdasid omma Jესandale keit, mis olli sün-
dinud. Siis kutsus temma Jესand tedda ennese
ette, ja ütles temma wasto: Sinna tigge sullane,
keit sedda wõlga ollen minna sulle mahhajatnud,
sest et sinna mind pallusid; eks siis sinna ka pid-
dand armo heitma omma kasullase peäle, nenda
kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud? Ja
temma Jესand sai wihaseks, ja andis tedda är-
ra waerajatte kätte, kuni temma piddi maksa
keit, mis temmal temmaga wõlgo olli. Nenda
teeb ka minno taewane Jესa teile, kui teie igga-
üks ommast süddamest andeks ei anna omma
wennale temma eksitusjed.

Epistel kolmandamal Pühapäwal kolmar-
kümme pärrast kolm.aino Jummal Püh-
ha. Wilip. 3, 17. 21. salmist sadit.

Räige minno järrel, wennad, ja wadage nende
peäle, kes nenda käiwad, kui meie teile mär-
giks olleme. Sest mitto käiwad, kellest ma teile
saggedaste ollen ütelnud, agga nüüd ütlen min-
na ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased olles
wad, kelle ots on hullatus, kelle Jummal on se
kõht, ja kelle au on nende häbbisees, kes ma peäl-
sed asjad noudwad. Sest meie ellamine on taes
was, kust meie ka otame õnnisteggiat! Jesandat
Jesust Kristust, kes meie alwa ihho tahhab muta,
et se temma ärrafelletud ihho sarnatseks peab sa-
ma sedda wägge möda, misga temma ka leit as-
jad woib ennese alla heita.

Ewangelium kolmandamal Pühapäwal
kolmarkümme pärrast kolm.aino Jum-
mala Pühha. Matt. 22, 15. 22.
salmist sadit.

Süis läksid Wariserid ärra, ja piddasid Inou
ühhes kous, kuida nemmad tedda (Jesust)
temma kõnneft piddid wõrkutama, ja läkkitasid
temma jure ommad jüngrid Herodese selfiga, ja
ütlesid: Öppetaja, meie teame, et sa tõssine ol-
led, ja öppetad Jummal teed tõe sees, ja ei holt
ühheftli, sest sinna ei pea innimeste surusseft luggu.
Sepärrast ütles meie, mis sinna arwad, kas sun-
nib kohto rahha Keisrile anda, woi mitte? Agga
kui Jesus nende tiggedust moistis, ütles temma:
Teie sallatitlud, mis teie mind küsate? näitke
mulle üks kohto-rahha tü; ja nemmad tõid tem-
ma

ma kätte ühhe tenari rahha. Ja temma ütles
nende wasto: Kelle küio ja peälekirri on se? Nem-
mad ütlesid temma wasto: Keisri. Süis ütles ta
nende wasto: Andke süis Keisrile, mis Keisri koh-
hus, ja Jummalale, mis Jummalale kohhus on.
Ja kui nemmad sedda kuulsid, pannid nemmad
immeks, ja jätsid tedda mahha ja läksid ärra.

Epistel neljandamal Pühapäwal kolmar-
kümme pärrast kolm.aino Jummal Püh-
ha. Kolosf. 1, 9. 14. salmist sadit.

Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda
olleme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha
teie eest palwet teggematta, ja pallumatta, et teid
peab täidetama temma tahtmisse tundmissega kei-
ges tarkusse ja wainolikkus moistisese. Et
teie nenda woiksite ellada, kui kohhus on Jesanda
ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige
hea tõ sees, ja kaswada Jummal tundmisse sees,
ja keige wäega wäggewaks sada temma au wäg-
ge möda keiges kannatusses ja pitlas meles rõ-
moga; sedda Jesa tännades, kes meid on kolba-
waks teinud, et meil piddi ossa ollema pühha rah-
wa pärrandusseft walgusse sees. Kes meid on är-
rapeästnud pimmedusse wõimusseft, ja on meid
saatnud omma armsa Woia kunningrifi, kelle
sees meil on lunnastamine temma werre läbbi,
se on pattude andeks andminne.

Ewangelium neljandamal Pühapäwal kol-
markümme pärrast kolm.aino Jummal
Pühha. Matt. 9, 18. 26. salmist sadit.

Qui temma (Jesus) sedda neile rätis, wata, süis
tulli

tulli üks ülem, ja kumardas tedda ja ütles: Minno tüttar on praego ärrasurnud, agga tulle ja vanne omma kät temma peäle, siis saab temma ellawaks. Ja Jesus tousis ülles, ja läis temma järrel, ja temma jüngrid. (Ja wata, üks naene, kennel kaksteistkümmend aastat weritööbbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma kae pallistusse. Sest temma ütles isseenefes: Saaksin minna agga temma kuesse putuda, siis saan minna terweks. Agga Jesus pöris ennast ümber, ja näggi tedda, ja ütles: Olleiuolge, tüttar, sinno usk on sind aitnud. Ja se naene sai terweks seisammal tunnit.) Ja kui Jesus selle üllema kotta sai, ja näggi need willepuhujad ja rahwast mäsawad, siis ütles ta nende wasto: tagganege, sest se neitsikenne polle mitte surnud, waid ta maggab. Ja nemmad naersid tedda. Agga kui rahwast wälja aeti, läks temma sisse ja hakkas temma kätte kinni, ja se neitsikenne tousis ülles. Ja sefimmane lönnne läks laiale keit sedda maad läbbi.

Epistel wiendamal Pühapäwal kolmas, kümme pärrast kolm. aino Jummalat Pühha. 1 Theffel. 4, 13, 18. salmist sadik.

Agga minna ei tahha, et teil peab teadmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kurwaks, kui need teised, kennel ep olle lotust. Sest kui meie ussume, et Jesus on surnud ja üllestousnud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jesusse läbbi on läinud maggama, temmaga ettetua. Sest sedda

sedda ütleme meie teile kui Jssanda sanna, et meie, kes meie ellame ja üllejame Jssanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama läinud. Sest et Jssand isse tahhab mahharulla taewast, sda kisse damisse. Pea Inngli heäle ja Jummalat passunaga, ja kes Kristusse sees surnud, peawad üllestousma esmalt; pärrast peab meid, kes meie ellame ja üllejame, ühtlase nendega pilwede sees kistama Jssanda wasto taewa alla; ja nenda peame meie ilka Jssandaga ollema. Erööstige nüüd teine teist nendefinnaste sannadega.

Ewangelium wiendamal Pühapäwal kolmas, kümme pärrast kolm. aino Jummalat Pühha. Matt 24, 15, 28. salmist sadik

Kui teie nüüd näte sedda hirmsat ärrakautamisse tööd, mis ööbidud on prohveti Ta nieli läbbi, mis seäl pühhas paikas seisab (kes sedda loeb, se pango tähele) siis pöggenego need, kes Juida maal on, mäggede peäle. Kes katrukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha middagi ärrawötma ommast koiaist; ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggast ommad rided ärrawötma. Agga hädda neile, kes läima peäl on ja neile, kes immetawad neil päiwil. Agga palluge, et teie pöggeneminne ei juhtu talwel, egga hingamisse päwal. Sest siis tulleb suur willestus, mahhar dust ep olle olnud ma ilma algmissesst siit sadik, egga peage mitte tullema. Ja kui need päwad ei saaks lühhendud, siis ei peäseks ial ei ükski lühha; agga nende pärrast, kes ärrawallitsetud, lühhendatakse need päwad. Kui siis legi teie wasto ütles:

litleb: wata, siin on Kristus ehk seäl, ärge usku-
ge mitte. Sest walle-Kristus sed, ja walle prob-
wetid sawad ülestouma, ja suri tähtä ja imme-
teggusid teggema, et nemmad wottaksid efitada
ka neid, kes ärrawallitserud (kui se woiks sündida.)
Wata minna ollen teile sedda enne-üttelnud. Se-
párrast kui nemmad teile ütlewad: wata, temma
on kõrbes, ärge minge mitte wälja: wata, temma
on lambride sees, ärge uskuge mitte. Sest otsego
walf touseb hommiko poolst, ja paistab õhto pole,
nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema.
Sest kus ial raibe on, senna fogguwad kolkad.

Epistel kuendamal Pühhapáwal kolm-
kümmed párrast kolm-aino Jummalala Püh-
ha. 2 Peetr. 3, 3-13. salmist sadik.

Ja sedda peate teie keige esite teädma, et wiim-
sil päiwil tullewad pilkjad, kes omma ennest-
himmude järrele ellawad, ja ütlewad: Kus on
temma tullemisse tootus? sest sest aiast, kui wan-
nemad maggama láinud ilma ärra, jääb keif nen-
da kui soma algmisses on olnud. Agga meel on se
neil teadmatta, et taewad ennemuiste olnud, ja
Ma weest ja wee lábbi ühhes seisnud Jummalala
fanna lábbi. Sepárrast on se ma-ilma, mis siis
õlli, weega ärraupputud ja hukka láinud. Agga
taewad ja Ma, mis nüüd on, on sesamma fanna
lábbi tallele pandud, ja hoitakse tulle tarwis, koh-
to ja jummalakartmatta innimeste huffatusse
páwani. Agga se üks assi ärge olgo teile mitte
teadmatta, minno armad, let üks pááw Jsfanda
jures on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui
üks pááw. Jsfand ei wiwita mitte; tootust,
(nenda

(nenda kui monningad sedda wiwitusseks panno-
wad,) waid temma on pitkamelega meie wasto,
ja ei tahha mitte, et monned peawad huffamin-
nema, waid et keif peawad mele parrandamist
kátte sama. Agga Jsfanda pááw tulleb kui war-
ras õse, millal taewad raksumisega peawad mo-
daminnema, ja ilmaikkud asjad ärrapõllema ja
lõpma, ja Ma ja need teud, mis seäl sees on, pea-
wad ärrapõllema. Et nüüd se keif peab ärralõp-
ma, misuggused teie siis peate ollema keiges püh-
has ellus ja Jummalakartusse, otes ja tõttades
Jummalala tullemisse páwa pole, millal taewad
tulle lábbi peawad ärralõpma, ja ilmaikkud as-
jad ärrapõllema, ja ärrafullama? Agga meie
otame ued taewad ja uut maad temma tootuse
järele, kus õigus sees ellab.

Ewangelium kuendamal Pühhapáwal kol-
märkümmed párrast kolm-aino Jummalala
Pühha. Matt. 25, 31-46. salmist sadik.

Agga kui innimesse Joeg tulleb omma au sees,
ja keif pühhad inglid temmaga, siis istub ta
omma au-järje peäl. Ja siis peab keif rahwast
temma ette foggutama, ja ta lahjutab neid üh-
hest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahju-
tab sikkudest, ja temma panneb lambad omma
parrema káele, agga sikkud pahhama káele seis-
ma. Siis wõttab õõlda Kunningas neile, kes
temma parremal káel on: Tulge tenna, minno
Jssa õnnistud, párrige sedda Kunningas, mis
teile on walmistud ma-ilma asfutamisest. Sest
mul on nálg olnud, ja teie ollete mulle süa annud;
mul on janno olnud, ja teie ollete mind jootnud:
minna

minna ollen woõras olnud, ja teie ollete mind forristanud: minna ollen allasti olnud, ja teie ollete mind katnud: ma ollen haige olnud, ja teie ollete tulnud mind katsma: ma ollen wangis olnud, ja teie ollete mo jure tulnud. Siis wõtwad need, kes õiged, temmale wastada: Jõsand, millal olleme meie näinud sul nõlja ollewad, ja olleme sind õõtnud, ehk sul janno ollewad, ja olleme sind joomud? Millal olleme meie sind näinud ollewad, ja olleme sind forristanud? ehk allasti, ja olleme sind katnud? Millal olleme meie sind näinud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure tulnud? Siis wastab Kuningas, ja ütleb neile: Õbest, minna ütlen teile, mis teie ial ollete teinud ühhele nendesinnaste mo wáhhematte wendade feast, sedda ollete teie mulle teinud. Siis wõttab temma ka õõlda neile, kes pahhemal káel on: Minge árra minnust, teie árranetud, iggawesse tullesse, mis walmistud on kurratile ja temma inglidete; sest mul on nõlg olnud, ja teie ep olle mulle siia annad: mul on janno olnud ja teie ep olle mind jootnud: minna ollen woõras olnud, ja teie ep olle mind mitte forristanud: ma ollen allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud: minna ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind katsma. Siis wõtwad ka need sammad temmale õõlda: Jõsand millal olleme meie näinud nõlja ehk janno sul ollewad, ehk woõra, ehk allasti, ehk haige, ehk sind wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teninud? Siis wõttab temma neile wastada ja õõlda: Õbest minna ütten teile: mis teie ep olle ial teinud ühhele nendesinnaste wáhhematte feast, sedda ep olle teie mullegi teinud.

Ja

Ja need sinnatsed láhháwad iggawesse wallusse, agga need, kes õiged, iggawesse ellusse.

Epistel Maria Puhhastamisfe ehk Kúunla Páwal. Malak. 3, 1. 4. salmist sadik.

Wata, ma láákitan omma ingli, ja temma peab mo walle eel teed walmistama; ja pea tuleb omma templi jure se Jõsand, sedda teie ofsite, ja se seáduisse Jigeli, sedda teie tahhate: Wata, ta tulleb, ütleb wiggede Jehowa, agga kes kannatab temma tullemisse páwa, ja kes jááb seisma, kui ta ilmub? Sest temma on kui sullataja tulli, ja nenda kui wanutajatte seep. Ja Temma istub kui se, kes sullatab ja puhhastab hõbbedat: Temma puhhasab Lewi lapsed, ja sullatab neid kui kulda ja kui hõbbedat. Siis towad nennamad Jehowale roa ohuri õigusse, siis on Juda ja Jerusalemma roa ohuri Jehowa melest magus, kui ennemuiste ja immust aiast.

Ewangelium Maria Puhhastamisfe ehk Kúunla Páwal. Luk. 2, 22, 32. salmist sadik.

Ja kui nende puhhastamisfe páwad Mosesse káaso õppetusse járrele táis said, siis wiisid nennamad tedda Jerusalemma, et nennamad tedda piddid Jõsanda ette seádna. (Nenda kui Jõsanda káaso õppetusse on kirjotud: Igga pøeg laps, kes emma essimenne laps on, peab Jõsanda puhhaks hütama.) Ja et nennamad piddid ohuri andma sedda mõda, kui Jõsanda káaso õppetusse on õõldud: üks paar turtelkuikeessi, ehk

fats.

Kats tuide poega. Ja wata, üks innime' olli Jerusalemmas, Simeon nimmi, ja se innimenne olli dige ja jummalakartlik, ja otis Israeli rõmo, ja pühha Waim olli temma peäl. Ja temma olli sanna sanud pühhas Waimust, et ta ei piddand mitte surma näggema, enne kui te piddi Jesand, dat Kristust nähha sama. Ja temma tulli waimo läbbi pühha kotta. Ja kui need wannemad sedda lapsokest Jesust senna töid, et nemmad temma pärrast piddid kässo-öppetusse lombe järrele tegema: Siis wottis temma is'e tedda omma sülesse, ja kitis Jummalat, a ütles: Jesand, nüüd lassed sinna omma sullest rahhus ärraminna omma sanna järrel. Ses mo silmad on sinno õnnistust näinud, mis sinni olled walmistanud keige rahwa nähhes walgukses, pagganad walgustama ja omma Israel rahwa auuks.

Epistel Maria Kustamisese ehk Paast, Maria Päwal. Jesaja 7, 10, 15.
salmij sadik.

Ja Jehowa wottis weel Ahasi wasto räkida ja ütles: Küssi ennesele üks immetäht Jehowa omma Jummalat kääst, küssi sedda süggawast ehk kõrgest üllewelt. Kui Ahas ütles: Ei ma tahha mitte küssida, egga Jehowat kiufada; Siis ütles Jesaja: Et kuulge Daweti süggu! ons se weel pisut teie melest, et teie innimestele waewa tete, et teie ka mo Jummalale waewa tete? Sepärrast tahhab Jesand isse teile imme, tähhe anda: Wata üks neitsit saab kaima peäle, ja toob Poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme **IMMANUEL**; woit ja met peab ta söma, kuni

kuni ta moistab kurja põlgada ja head walitseda.

Evangelium Maria Kustamisese ehk Paast, Maria Päwal. Luk. 1, 26:38. salmij sadik.

Agga kuendamal kuul läkitati ingel Kabriel Jummalast Kallileale male, ühte ufina, Naat sareet nimmi, ühhe neitsi jure, kes olli kihlatud ühhe mehhele, Josef nimmi, kes Daweti süggu, ja selle neitsi nimmi olli Maria. Ja se ingel tulli temma jure, ja ütles: Terre, kes ja olled armo sanud, Jesand olgo sinnoga, sinna õnnistud naeste seas. Agga kui ta tedda nähha sai, ehmatas ta temma sanna pärrast wägga ärra, ja mõttes, mähhärdune terretaminne se piddi ollema? Ja se ingel ütles temma wasto: ärra kardada Maria, sest sinna olled armo leidnud Jummalat jurest. Ja wata, sa pead kaima peäle sama, ja Poia ilmale toma, ja sinna pead temmale nimme pannema: **JESUS**. Sesinnane peab suur ollema, ja Keige kõrgema Poiaks hütama; Ja Jesand Jummalat tahhab temmale anda temma is'sa Daweti aujärke. Ja temma peab kui kuningas wallitsema Jakobit süggu ülle iggaweste, ja temma kuningrigil ei pea otsta ollema. Agga Maria ütles ingli wasto: Kuida se peab sündilma? sest et ma mehhest ei tea. Ja se ingel wastas ja ütles temmale: Pühha waim peab so peäle tullema, ja keige kõrgema wäggi so ülle warjama, sepärrast peab ka se pühha, mis sinust sünib, Jummalat Poiaks hütama. Ja wata, Elisabet, sinno süggulane,

sesamma on ka ühhe poiaga káima peál omma
wannanna ea sees, ja se on temmale kues ku, tedda
õõldi figgimatta ollewad, sest Jummalata jures ei
olle ühtegi asja woimatta. Agga Maria ütles:
Wata, siin on Jssanda ümmardaja; mulle
sündko so sanna järrele. Ja se ingel láks tem-
malt árra.

Epistel Joannesse Kistia eht Jani Páxwal.
Jesaja 40, 1-5. salmist sadik.

Trõõstige, tõõstige minno rahwast, ütleb teie
Jummal, rákige Jerusalemma mele párrast
ja kulutage temmale, et temma suur waew otsa
sanud, et ta üllekohhus on leppitud, et ta Jeho-
wa káest on sanud kahhewõrra leige omma pat-
tude sees. Hüüdja heál on: Walmistage kór-
tasfahwa te, tehke laggeda Ma peál maan-
tasfahwa mele Jummalale. Keik orgusid peab
üllendatama, ja keik mággesid ja máekinko peab
allandatama, ja mis mátlif on, peab tassafeks
sama, ja mis ohhakaist umne on, peab silledaks
maaks sama. Siis ilmub Jehowa au, ja keik
lihha nááb ühtlase, et Jehowa su on rákinud.

Evangelium Joannesse Kistia eht Jani
Páxwal. Luk. 1, 57-80. salmist sadik.

Agga Elisabeti aeg sai táis, et ta piddi mah-
hasama, ja temma tõi poia ilmale. Ja
temma naabred ja suggulafed kuulsid, et Jssand
omma hallastust olli sureks teinud temma wasto,
ja ollid rõõmsad temmaga. Ja se sündis, et

nem

nemmad tullid kahhelsamal páwal sedda laps-
test ümberleikama; ja nemmad nimmetasid tedda
temma issa nimme peále Sakarias. Agga tem-
ma emma wastas ja ütles: Ei mitte, waid tem-
ma nimmi peab Joannes ollema. Ja nemmad
ütlesid temma wasto: So sugguwõssa sees polle
ükski, kel sesinnane nimmi on. Agga nemmad
náitsid káega temma issa pole, kuida temma tah-
tis, et tedda piddi nimmetama? Ja ta kússis
ühhe laua kesse, ja kirjotas ja ütles: Joannes on
temma nimmi; ja nemmad keik pannid sedda im-
meks. Agga seddamaid peásis temma su ja tem-
ma keel lahiti, ja ta rákis ja kitis Jummalat.
Ja kartus tuli keikide peále, kes nende ümber-
kaudo ellasid, ja keik need asiad rákiti árra leige
Juda mággise Ma sees. Ja keik, kes sedda kuul-
sid, pannid sedda omma süddamesse, ja ütlesid:
mis peab sest lapsest sama? ja Jssanda kássi olli
temmaga. Ja Sakarias, temma issa, sai táis
pühha waino, rákis prohwetit wiisil, ja ütles:
Kidetud olgo Jssand Israeli Jummal, et ta
on tulnud kátsma, ja árralunnastamist saatnud
omma rahwale; ja on meile árratanud õnnis-
tusse sarwe, omma sullase Daweti suggust, (nen-
da kui temma on rákinud omma pühha prohwe-
tide su lábbi, kes ma ilma algmisest on olnud.)
Et ta meid piddi árrapeástma meie waenlaste
káest, ja keikide káest, kes meid wihkawad; ja
meie wannematte peále hallastama, ja omma
pühha seádust mele tulletama se wande järrele,
mis ta on wandunud meie issa Abraamile, meie
anda, et meie, kes omma waenlaste káest árra-
peástetud, ilma kartimatta tedda piddime tenima
püh-

pühitusse ja õigusse temma ees teige omma
ello aia. Ja sinna lapsõke, sind peab Keiaekõr-
gema proh peitõks hütama; sest sa pead Jõsanda
palle ee kätma, ja temma teed waluistama, õn-
nõstusse tundnist andma temma rahwate nende
pattude andeks andmissee sees; meie Jummalala
sõddamelikõ hallastusse läbbi, misga meid on
tulnud katsma Se, kes touseb kõrgest; ja paistma
neile, kes istwad pimmedusse ja surma warus,
ja meie jallad õieie rahho tee peäle saatma. Ag-
ga se lapsõke kaswis, ja sai kangelõs Waimus, ja
õlli kõrbes selle päwani, kui temma ennast Israeli
rahwate piddi näitma.

**Epistel Maria Katsmaminnemisse eht Zei-
na Maria Pärwal. Rom. 12, 9, 16.**
salmist sadik.

Armastus ärgo olgo mitte fallalik
luid heitke ennast allandikkude
seltsi. Wata 51 lehhe külges.

**Evangelium Maria Katsmaminnemisse
eht Zeina Maria Pärwal. Luk. 1, 39, 56.**
salmist sadik.

Agga neil päiwil wottis Maria kätte, ja läks
ruttoga senna mäggise male Juda linn-
Ja temma tuli Salaria kotta, ja terretas Eli-
sabeti. Ja se sündis, kui Elisabet Maria terret-
tamist kulis, et laps temma ihhus hüppas. Ja
Elisabet sai täis pühha Waimo, ja küssendas
sure heäleaga ja lites: õnnistud olled sinna naeste
seas, ja õnnistud on sinno ihho suggu, ja kust se
mulle sünnib, et minno Jõsanda emma minno
jure

jure tulleb? seist wata, kui sinno terretamis-
heäl minno kõrwo sai, siis hüppas lapsõke sure
rõmo pärrast minno ihhus. Ja õnnis on se, kes
on usknud, sest se peab tõeks sama, mis temmale
Jõsanda kääst on õõldud. Ja Maria lites:
Minno hing auustab wägga Jõsanda, ja mo-
watom on wägga rõmus Jummalala minno õnnis-
teggia pärrast. Sest temma on waanud omma
lunnardaja allandise peäle: sest wata, sest
aiast kiitwad mind õnsaks teige põlwe rahwas.
Sest mulle on suri asjo teinud se wäggew, ja
selle nimmi pühha on. Ja temma hallastus
kestab põlwest põlweni nende ille, kes tedda
karmwad. Temma on omma kääwarrega suur-
wägge ülesnäinud, temma on laiale pillanud.
neid, kes surestsesed on omma sõddame melest.
Temma on mahhatoulanud wäggewaid au-
sär-
gebe peält, ja allandikud üstendanud. Kennel
nalg on, neid on temma täitnud hea andidega,
ja rikaid tühjalt ärrasaatnud. Temma on was-
towotnud omma sullase Israeli, et ta piddi
omma hallastust mele tuletama iggaweste, nen-
da kui temma on rätinud meie wannemate was-
to, Abraamile ja temma suggule. Agga Maria
jõi temma jure liggi kolum kuud, ja läks pärrast
taggasi omma kotta.

**Epistel Mikli Pärwal. Joan. Imutamisse
ram. 12, 7-12. salmist sadik.**

Ja sõdda toutsis taewas: Mikael ja temma,
inglid sõddisid lendwa mas wasto, ja se
R 3 lens

lendaw maddo söddis ja temma inglid, ja nenn
mad ei saand woimust, ja nende asset ei leitud
mitte ennam taewast. Ja se suur lendaw maddo
heideti wälja, se wanna maddo, tedda hütaks
Furratikis ja sadanaks, kes keik ilma maad är
raekstib, tedda heideti Ma peäle, ja temma
inglid heideti mahha temmoga. Ja minna
kuulsin sure heäle, se ütles taewas: nüüd on öv
nistus ja wäggi, ja kunningriik meie Jummalas,
ja melewald temma Kristusse pärrast sanud.
Eest et mahha heidetud on meie wendade peäle
kaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummalas
ees död ja päwad. Ja needsammad on tedda
ärarwoitnud Dalle werre pärrast, ja omma tun
nistusse sanna pärrast, ja ei olle omma ello mitte
armastanud surmani. Sepärrast olge wägga
röömsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.

Ewangelium Miheli Päwal. Matt. 18

I. II. salmist sadik.

Selsammal tunnil tullid jüngrid Jesusse jure
ja ütlesid: Kes on küls surem taewarikis?
Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse ennese jure, ja
panni tedda seisma nende keskele, ja ütles: Edest
minna ütlen teile: kui teie ei põra ümber, ja ei
sa kui lapsokessed, siis ei sa teie mitte taewariki.
Kes nüüd isseennast allandab, kui seinnane lapsok
ke, se on se surem taewarikis. Ja kui legi ühhe
nisugguse lapsokesse minno nimmel wastowot
tab, se wottab mind wasto. Agga kes pahhandab
ühhe neistsinnatsist pissokestist, kes minno sisse
ustwad, sel on parrem, et weski kirowi temma
kaela peaks podama, ja tedda ärraupputadama
süg

fuggawama merre kohta. Hädda ma, ilmale
pahhanduste pärrast! sest pahhandused pea
wad tullemas; agga hädda selleinnimessele, tulle
läbbi pahhandus tulleb. Agga kui sinno kässt
eht sinno jalg sind pahhandab, siis raiu neid ärra,
ja heida ennesest ärra: parrem on sul, et sinna
jallota eht wiggane ello sisse lähhäb, kui et sul
kaks kät eht kaks jalga on, ja sind iggawesse
tullesse heidetakse. Ja kui sinno film sind pah
handab, kisse tedda wälja, ja wiska ennesest
ärra; parrem on sul, et sinna ühhe filmaga ello
sisse lähhäb, kui et sul kaks silma on, ja sind
pörgo tullesse heidetakse. Katske, et teie mitte
üht neistsinnatsist pissokestist ärra ei põlga; sest
minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati
näwad minno Issa palge, kes taewas on. Eest
innimesse Poeg on tulnud önsaks teggema,
mis on ärrakaddunud.

Meie Issanda Jesusse
Kristusse

R a n n a t a m i n n e

ja

S u r m,

Nelja Ewangelisti Ramatust
Kokkopandud.

I.

Agga hapnematta leibade Pühha tulli liggi mis hütakse Pasa-pühhaks, sest kahhe päwa pärrast olli Pasa ja hapnematta leibade päwad; siis ütles Jesus omma jüngritte wasto: Teie teate, et kahhe päwa pärrast Pasa-pühha on, ja innimesse Poeg antakse ärra, et tedda peab ristii podama. Etis tullid kolko üllemad preestrid ja kirjatundjad ja rahwa wannemad selle üllema preestri kotta, tedda hūti Kaiwaks, piddasid nou ja ossid, kuida nemmad Jesusst kawwalussega piddid kinniwotma ja ärratapma. Agga nemmad ütlesid: Ei mitte pühhade aial, et mäsamine rahwa seas ei touse; sest nennomad karisid rahwast.

Agga

Agga enne Pasa-pühha, kui Jesus teadis, et tamma tund olli tulnud, et ta slit ma-ilmastwid di ärraminnema Issa jure, offego temma olli armastanud ommaksed, kes ma-ilmast olli, nenda on ta neid armastanud offani. Ja kui temma Petanias olli piddalitöbbise Simona kotas, siis tuli temma jure üks naene, sel olli üks alabastri: riist selge ja wägga kalli nardi-salwiga, ja ta murdis se alabastri riista kalli, ja wallas sedda temma pühha, kui temma landas istus. Agga kui temma jüngrid sedda näggid, sai nende meel pahhaks, ja ütlesid: Mis tarwis on sesinnans hütamine? Sest seddasinnast salwi offels woi und ärramua paljo ja ennam kui kolme saa tenari rahha eest, ja waestele anda; ja nemmad said turjaks ta peale. Agga kui Jesus sedda moistis, ütles ta nende wasto: Jätkte tedda rahhule, mis teie selle naesele waewa tete? Temma on head tööd mulle teinud. Sest waesed on ilka teie jures, ja kui teie tahhate, woite teie neile head tehha; agga mind ei olle tell mitte ilka. Temma on teinud, mis ta on woinud. Et ta sedda salwi minno ihho peale on wallanud, sega on ta enne joudnud mo ihho woida marmisfels. Töest minna ütlen teile: Kus ial sesinnane armos õpperus kulutakse keiges ma-ilmast, seal peab ta räkõtama temma mällestusfels, mis sesinnane on teinud.

Ja kui õhto-sõmaaeg weel kã olli (kui kurvat jo olli Juda Simona poja Isarioti süddamesse annud, et ta tedda piddi ärraandma) ja Jesus teadis, et Issa keik temma kätte olli annud, ja

R 5

et

et temma Jummalast olli tulnud, ja Jumma jure läks; siis toutsis temma õhto sõmaaiast illes, ja panni ommad rided mahha, ja wottis ühhe rätiko ja siddus ennese ümber; parrast walloes temma wet ühhe pekki sisse, ja hakkas jüngritte jallad pessema ja se rätikoga kuuwatama, mis temma ümber olli seutud: Siis tusleb temma Simona Peetruse jure, ja temma ütleb temma wasto: Jssand, sinna's minno jallad pessed? Jesus wastas ja ütles temma wasto: Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga parrast sedda pead sa teäda sama. Peetrus ütleb temma wasto: Ellades ei pea sa minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: Kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jssand, ei mitte üks päinis minno jalgo, waid ka käs'i ja pead. Jesus ütleb temmale: Kes pestud on, sellet ep olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest ta on ülleütsa puhtas; ja teie ollete puhtad, agga mitte keif. Sest temma teadis, kes tedda piddi ärraandma; Sepärrast ütles temma: Teie ep olle keif puhtad. Kui temma nüüd nende jallad sai pesnud ja ommad rided wotnud, siis istus temma jälle mahha ja ütles nende wasto: Kas teie teate, mis minna teile ollen teinud? Teie hüate mind: Oppetaja ja Jssand, ja ütlete diete, sest minna ollen se. Kui nüüd minna se Jssand ja Oppetaja teie jallad ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jallad pessema; sest ühhe õppetuse märki ollen ma teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud. Edest, tõest minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte

mitte surem kui temma issand, egga Käst surem kui se, kes tedda on läkkitanud. Kui teie sedda teate, õnsad ollete teie, kui teie sedda tete. Minna ep ütles teist keifist; ma tean, sedda ma ollen ärrawallitsenud, waid sepärrast, et kirri piddi tõeks sama: Kes minnoga leida sõbb, se tõstab omma kanda minno wasto ülles. Sest aiast ütlen minna teile, enne kui se sünnib, et, kui se saab sündinud, teie usute, et minna se ollen. Edest, tõest minna ütlen teile: Kes wastowottab, kui minna keddagi läkkitan, se wõttab mind wasto; agga kes mind wastowottab, se wõttab tedda wasto, kes mind on läkkitanud. Kui Jesus sedda sai ütelnud, sai temma seggesaks waimus, ja tunnistas ja ütles: Edest, tõest minna ütlen teile, et üks teie least mind ärraannab. Siis waatsid jüngrid teine teise silmi, ja ollid kahhe wahhel, kennest ta piddi räkima. Agga Jesusse süles oli maas laudas üks temma jüngerittest, kedda Jesus armastas. Selle pole nüüd löi Simona Peetrus peaga, et temma piddi kulumaa, kes se küll piddi ollema, kellest temma räkis. Agga sefinnaue lastis ennast Jesusse rinna peäle ja ütles temma wasto: Jssand, kes se on? Jesus wastas: Se on sesamma, kellele minna sedda pallokest sissekastan ja annan; ja temma kastis sedda pallokest sisse, ja andis sedda Judale Simona poiale Iskariotile; ja se pallokesse järrele läks sadan temma sisse. Siis ütles Jesus temmale: Mis sa teed, sedda te ussinaste. Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas maas istusid, miispärrast temma sedda temmale ütles: Sest monned mõtlesid, et

Juda

Juda käes kullur oli, et Jesus temmale piddi üttele na: Osta mis meil tarwis on Pühhiks; ehk, et temma waestele middagi piddi andma. Kut temma nüüd sedda pallokest sai wõtnud, läks temma seddamaid wälja, agga õ oli.

Agga sadanas oli lainud Juda sisse, sedda Lionikarega hütakse Iskariotiks, kes nende kah, heteriskarne arust oli. Ja temma läks ärra ja rätis ülematte preestride ja sõapealikuludega sedda, kui temma tedda piddi nende kätte ärraandma, ja ütles: Mis teie tahhate mulle anda, siis tahhan ma tedda teie kätte ärraanda? Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad rõõmsaks, ja pakkusid ja leppisid teine teilega, temmale Elmsümmend hõbbeükkli anda. Ja temma tootae, ja sest aiast otis temma parrast aega, et ta tedda neile woiks ärraanda ilma tülita.

Kui ta nüüd sedda wissi oli wäljalainud, ütles Jesus: Nüüd on inimese Poeg auustud, ja Jummal on temma sees auustud; ons Jummal temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jummal issienneses, ja auustab tedda pea. Lapsoressed, minna ollen weel kirikeseks aiaks teie jures; käl teie otseite mind, ja otsego minna Judarahwa wasto ollen ütelnud: Kuhho ma lähhan, senna ei woi teie mitte tulla, nenda ütlen minna nüüd teile ka. Utut kasso sanna annat minna teile, et teie teine teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist peate armastama: Sessammast sindwad teist, et teie minno jängrid ollete, kui teist

teist armastus on iskseskes. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jssand, kuhho sa lähh d? Jesus wastas temmale: Kuhho minna lähhan, ei woi sa nüüd mitte minno järrel käia, agga pärrast pead samo järrel käima. Peetrus ütleb temma wasto: Jssand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel käia? ma tahhan omma ello sinno pärrast jätta. Jesus wastas temmale: Tahhad sinna omma ello minno pärrast jätta? tõest, teist minna ütlen sulle: Kuf ei laua mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad ärrasalganud.

II.

Agga hapnematta leibade pääw tulli, ja essimesel päwal, kui nemmad Pasa-talle tapsid tullid jängrid Jesuse jure ja ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie peame minnema ja walmistama, et sa Pasa-talle woid süa? Ja temma läkkitas kaks ommast jängritest, Peetrust ja Joannest, ja ütles: Minge ja walmistage meile Pasa-talle, et meie sedda woime süa. Agga nemmad ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie sedda peame walmistama? Ja ütles neile: Minge liina, ja wata, kui teie liina sisse tullete, siis tulleb teie wasto üks inimenne, se kannab ühhe weestusi, käige temma järrel, ja seäl toias, kuhho temma sisse lähhäh, üttelege selle toia issandale: Oppetaja ütleb: mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures Pasa-talle walmistada ja süa omma jängrittega; kus on se wõdrasto tubba, kus ma se Pasa-talle omma jängrittega woin süa? Ja sesamma näitab teile ühhe sure ehitud toa üllewel, mis walmis on; seäl walmistage meile.

Ja temma jüngrid teggid nenda, kui Jesus neid olli läsknud, läksid ärra ja said liina ja leidfid nenda, kui temma neile olli ütelnud; ja nemmad roalmistafid Pasa-talle.

Agga kui õhto sai, tulli temma nende kahhetistkümnega. Ja kui se tund tulli, istus temma mahha, ja need kaksteistkümmed Apostlid temmaga. Ja temma ütles nende wasto: Minna ollen süddamest iggatsenud se Pasa-talle teiega skä, enne kui ma kannatan: sest minna ütlen teile, et ma sest mitte ennam ei sõ, kunni keik saab sündinud Jummalä rikis. Ja kui ta karrikast sai wötnud, tännas temma ja ütles: Wotke se, ja jaggage ennestele; sest ma ütlen teile, et minna ei jo mitte sest wina-pu wiljast, kunni Jummalä riik saab tulnud.

Ja kui nemmad laudas istfid ja sõid, ütles Jesus: Edest minna ütlen teile, üks teie seast, kes minnoga sõbb, annab mind ärra. Ja nemmad said wägga kurwaks, ja hakkafid iggäuks nende seast järrestikko üttema temma wasto: Jssand, minnaks se ollen? ja teine jälle: Minnaks se ollen? Agga temma wastas ja ütles neile: Üks neist kahhetistkümnest, kes minnoga kät waagnasse pistab, se annab mind ärra. Käl innimese Poeg lähhäb ärra nenda, kui temmast on kirjutud; agga hädda selle innimese, kelle läbbi innimese Poeg ärraantakse, hea olleks temmale, kui se innimenne ei olleks sündinud. Siis kostis Judas, kes tedda ärraandis: Minnaks se ollen, Rabbi? Temma ütles temma wasto: Oled, jah!

Agga

Agga kui nemmad sõid, wöttis Jesus leiha, tännas ja önnistas, murdis ja andis omma jüngrittele ja ütles: Wotke, sõge, se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mälestusseks. Selsammal kombel wöttis temma ka se karrika pärrast sedda, kui nemmad said õhtust sõnud, tännas ja andis neile ja ütles: Joge keik seält seest, sest minne karrikas on se uus seädus minno werre sees, mis teie eest ärrawallatakse; ja nemmad sõid keik seält seest. Ja temma ütles neile: Se on minno werri, se ue seädusse werri, mis mitte eest ärrawallatakse pattude andeks, andmisseks: sedda tehke, ni mittokord, kui teie ial sedda jote, minno mälestusseks. Agga tõest minna ütlen teile, et minna ei wötta mitte sest aiast sestinnastest wina-pu wiljast jua sest pärrast sadik, kui minna sedda uut teiega joo Jummalä omma Jssä rikis.

Siiski wata, minno ärraandja lässi on minnoga laudas. Ja innimese Poeg lähhäb kül, nenda kui on seätud; siiski hädda selle innimese, kelle läbbi tedda ärraantakse. Ja nemmad hakkafid teine teise läest küsitellessa, kes se kül nende seast pididi ollema, kes sedda pididi teggema. Agga nende seas toufis ka riid, kes neist pididi suremaks arwatama? Agga temma ütles neile: Pagganatte kunningad wallitsewad nende üle, ja kes nende peäle woimust wotwad, neid hütakse armolikkuks isсандaks: agga teie mitte nenda, waid se surem teie seast olgo kui norem, ja se ülem kui se, kes tenib; sest kes on surem, se, kes

lau

laudas istub, wofse, kes tenib? eks se kes laudas istub? agga minna ollen kess teie seas nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollefe need, kes minno jure jänud minno kiusatusse sees; ja minna sean teile se kunningrigi, nenda kui minno Jessa sedda mulle on seadnud, et teie peate söma ja joma minno laudas mo kunningrigis, ja istma auz järgede peäl ja tahheteistkümne Israeli suguarro peäle kobbut moistma. Agga Jssand ütles: Simon, Simon, wata sadanas on teid wägga püüdnuud söätuda kui nisse; agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno uss ei pea ärrastama; ja kui sa pärrast saad ümberpöörnuud, siis kinnita ommad wennad. Agga ta ütles temmale: Jssand, ma ollen walmis, sinnoga ni hässi wangi kui surma minnema. Agga temma ütles: Minna ütlen sulle, Peetrus: Kul ei laula mitte tänna enne, kui sinna kolmord saad ärrasalgannud, et sa mind ei tunne.

Ja temma ütles nende wasto: Kui ma teid ollen läkkitanud kukrota ja paunata ja kingata, ons teil middagi waia olnud? agga nemmad ütlesid: Ei ühtegi. Siis ütles temma neile: Agga nüüd, kel kukkur on, se wotko sedda, nendasammoti ka pauna, ja kennel ey olle, se mügo ärra omma kobe, ja ofsko möbka: Sest minna ütlen teile, et se weel minnuse peab sündima, mis kirjutud on: Temma on ka üllekohuste sekka arwotud; sest ka sel, mis minnust on kirjutud, on ots. Agga nemmad ütlesid: Jssand, ennä! siin on kaks möbka; agga temma ütles neile: Kul on.

III.

III.

Kui Jesus sedda sai rätinud ja nemmad fituse lauto said lautnud, läks temma wälja omma jüngrittega, ja läks omma wiis järrel ülle Kidromi jõe õli-mäele, agga temma jüngrid känd ka temma järrel. Siis ütles Jesus neile: Eetnanatfel ösel wottate teie keit ennast minnust pahhandada, sest kirjutud on: Ma tahhan sedda karjast lüa, ja karja lambaid peab laiale pillatama. Agga pärrast kui ma saan ülestoustrud, tahhan ma kie ele minna Kälilea-male. Agga Peetrus kostis ja ütles temmale: Eht ka keit peaksid ennast minnust pahhandama, ei tahha minna ennast polegi pahhandada. Ja Jesus ütles temma wasto: Edest minna ütlen sulle, tänna seltsinnatfel ösel, enne kui kul saab kaksford lautnud, saagad sa mind kolmord ärra. Agga Peetrus ütles weel ennam pealegi temma wasto: Eht ma ka sinnoga peaksin surrema, ei tahha ma sind mitte ärrasallata; ja nendasammoti ütlesid ka keit jüngrid.

Siis tuli Jesus nendega libbe moisa, mis hüatse Ketsemaneks, kus üks aed olli, senna sisse läks temma ja temma jüngrid. Agga Judas, kes tedda ärraandis, teadis ka sedda paika, sest et Jesus sagedaste senna omma jüngrittega olli kokkotulnud. Ja kui temma senna paika sai, ütles temma omma jüngritte wasto: Palluge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa; istle seie mahha, kunni ma saan senna läinud ja luggenuud. Ja ta wottis ennesega Peetrust ja Jakobust ja

E

Jo.

Joannest, need kaks Sebedeusse poega, ja haks furwaks sama, wägga wärrisema ja hirmust abhastust tundma. Siis ütles ta neile: Minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage minnoga.

Ja temma isse lahkus neist ärra, läks pisut emale ni kaugele, kui kiuwiga woib süsta, ja heitis Ma peäle põlweli ja omma silmili mahha ja lugges, et kui se woiks olla, se tund temmast pididi möda minnema, ja ütles: Abba, minno Jesa! sinna woid keik tehha, kui se woib olla, kui sinna tahhaksid sedda karrikas minnust ärra wotta, siis mingo seinnane karrikas minnust möda, ja wotta tedda minnust ärra, agga ommeti ärgo sündko mitte nenda, kui minna tahhan, waid kui sinna tahhad. Ja temma tulli jüngeritte jure ja leidis neid maggamaist, ja ütles Peetrus seie: Simon, maggad sa? eks sa ei suda ühte tundi walwada? nendaks teie ei suda ühte tundi minnoga walwada? walwage, ja luggege, et teie kiusatusse sisse ei sa; waim on kül walmis, agga lihha on nõdder.

Ta läks temma teistkorda ärra ja lugges ja ütles seddasamma asja: Minno Jesa, kui seinnane karrikas ei woi minnust möda minna, muido kui et ma sedda joon, siis sündko sinno tahtminne. Ja temma tulli taggast ja leidis neid ta maggamaist, sest nende silmad ollid rasjed unnest, ja nemmad ei teädnud mitte, mis nemmad temmale pidid wastama. Ja temma jättis neid ja läks ta ärra, ja lugges kolmatkorda ja

ja ütles need sammad sannad. Agga üks ingel näitis ennast temmale taewast, ja kinnitas tedda. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne; agga temma hiigi olli kui werre, pisfarad, need langsid Ma peäle. Ja temma toussis ülles Jummalat pallumast, ja tulli kolmat puhko omma jüngeritte jure, ja leidis neid maggamaist kurbdusse pärrast; ja temma ütles neile: Mis teie maggate? maggage pärrast ja hingage; aeg on möda, touste ülles ja palluge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa, wata se tund on wõudnud, ja innimesse Poeg antakse ärra pattuste kätte; touste ülles, lälki ärra, se on liggi tulnud, kes mind ärraannab.

Kui nüüd Judas ennese jure olli wõtnud se wäehulga ja monningad üllematte preestrige ja Wariseride sullast, siis seddamaid kui temma Jesus alles räkis, tulleb senna Judas, üks neist kahhest teistkõnnest, ja temmaga paljo rahwast lähtide, lampide, sõariistade, moõkade ja nuiadega, üllemast preestrist ja kirjatundiattest ja rahwa wannemist lälkitud, ja kais nende ees. Kui nüüd Jesus teadis keik, mis temma peäle pididi tulles, läks temma wälja ja ütles nende wasto: Kedda teie otsite? Nemmad wastasid temmale: Jesust Naatsaretist. Jesus ütles neile: Minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures. Kui temma nüüd neile ütles: minna ollen se; siis lälksid nemmad taggast ja langsid mahha. Siis küssis temma neilt ta: Kedda teie otsite? agga nemmad ütlesid; Jesust Naatsaretist. Jesus was-

tas: Ma ollen teile ütelnud, et minna se ollen; kui teie nüüd mind otsite, siis laske needsinna sed ärraminna. Et se sanna piddi tõeks sama, mis ta olli ütelnud: Minna ep olle teddagi ärrakau tanud neist, mis sa mulle olled annud. Agga se, kes tedda ärraandis, olli neile tähre annud ja ütelnud: Kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wõtte kinni ja wige julgeste ärra. Ja kui ta senna sai, tullid ta warsti Jesuse jure temmale suud andma, ja ütles: Rabbi, terre Rabbi! ja andis temmale suud. Agga Jesus ütles temmale: Eõbber, mikspärrast olled sinna siin? Judas, annad sinna suandmisega innimesse Poia ärra? Siis tullid nemmad temma jure, pistid käd temma külge ja wotfid tedda kinni.

Agga kui need, kes temma ümber ollid, nägid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temmale: Issand, kas meie peame moõgaga sekka löma? Ja wata üks neist, kes seäl Jesussega ollid, Simon Peetrus, kel mõk olli, sarrutas omma kät ja tombas omma mõkka wälja, ja löi üllema preestri sullast ja raius temma parrema kõrwa ärra; agga selle sullase nimmi olli Malcus. Agga Jesus wastas ja ütles: Jätke siit sadik; ja Peetrusse wasto: Piista omma mõk temma tuppe, sest keik kes mõkka wotwad, need sawad moõga läbbi hukka. Woi, mõtled sinna, et minna praego ei woiks omma Issa palluda, et ta mulle seie sadaks ennam kui kaksteistkümmend legioni inglid? agga kuida peaksid kirjad tõeks sama? eks minna sedda karrikast pea jomma, mis mulle Issa on annud? sest se peab nenda

nenda sündima. Ja temma putus temma, Malcusse kõrwasse, ja teggi tedda terweks.

Agga selsammal tunnil wastas ja ütles Jesus üllematte preestride ja pühha koia pealikkude ja wannematte wasto, kes temma peale tullid: Teie ollete wäljaläinud otsego rõdwoi peale mõkade ja nuiadega mind kinniwotma; et ma kül iagapääw teie jures ollen olnud ja istnud pühhas koias õppetamas, ei olle teie minno külge kässt pistnud egga kinni wotnud; agga se on teie tund ja pimmedusse woimus, se on keik sündinud, et prohweitide kirjad piddid tõeks sama. Agga wõe hulk ja üllem pealik ja Juda rahwa sullased wotfid Jesust kinni ja siddusid tedda. Siis jätsid tedda keik jüngrid mahha ja pöggenesid ärra.

Ja üks poismees käis temma järrel, sel olli Kallis linnane rie selgas palja ihho peäl, ja pois mehed wotfid tedda kinni; agga temma jättis sedda kallist linnast riet mahha, ja pöggenes allasti nende käest ärra.

IV.

Agga need, kes Jesust ollid kinniwotnud, wisid tedda essite Anna jure; sest se olli Raiwa ai, kes sel aastal üllem preester olli. Agga Raiwas olli se, kes Juda rahwale nou annud, et sepiddi heaks tullema, et üht innimest rahwa eest piddi hukkata. Seält saatfid nemmad tedda üllema preestri Raiwa kotta, kuhho keik üllemad preestrid ja wannemad ja kirjatundjad ollid tulnud.

Agga Simon Peetrus läis laugelst Jeesusse järrel üllema preestri koiasst sadil, ja üks teine jünger temmaga; agga se jünger olli üllema preestriga tuttav ja läks Jeesusega üllema preestri kotta. Agga Peetrus seisis wäljas ukse ees; siis läks se teine jünger, kes üllema preestriga tuttav olli, wälja ja rälis uksehoidjaga, ja wiis Peetrust sisse, ja temma läks sisse. Sepärrast ütles se tüdruk, uksehoidja pärrast, Peetruse wasto; Eks sinnagi olle sellesinnatse innimesse jüngeritest? Temma ütles: Ei olle mitte. Agga need sullasid ja teenrid seisid ja ollid sätte tuld teinud, et kälml olli, ja sojendasid ennast. Agga kui nemmad kess oue tuld üllesteggid, ja ühhes mahha istid, siis istus Peetrus keskele nende sekka ja sojendas ennast tulle äres, et temma sedda otfa piddi nähha sama. Agga üllem preester küsis Jeesuse, felt temma jüngeritte ja temma õppetuse pärrast. Jeesus kostis temmale: Minna ollen julgester rälkinud selle ma ilma, ma ollen ißka õppetanud koggodusse ja pühhas koias, kuhho teikist palust Jüda rahwas kolkko tulleb, ja sallaja ep olle minna ühtegi rälkinud; mis sa must küsüd? Küssi neilt, kes kuulnud, mis ma neile ollen rälkinud; wata need teädwad, mis ma ollen rälkinud. Agga kui ta sedda sai ütelnud, löi üks neist teenridest, kes seäl jures seisid, Jeesust kepiga, ja ütles: Nendaks sa üllema preestri wastad? Jeesus kostis temmale: Kui ma kurjaste ollen rälkinud, siis tunnista sedda kurja ollewad; agga kui ma hästi ollen rälkinud, mis sa mind lööd? (Agga Annas olli tedda läkkitanud kinniseitud üllema preestri Raiwa jure.)

Agga

Agga üllemad preestrid ja wannemad ja keit se suur kobbus otisid walle, tunnistasid Jeesuse wasto, kuiba nemmad tedda piddid surma saatma, ja ei leidnud ühtegi; ja et käl paljo tunnistusemehhi ette tullid, ei leidnud nemmad middagi; sest paljo tunnistasid walle temma peäle, ja nende tunnistused ei olnud ühhesuggused. Agga wimaks tullid kaks walle, tunnistus, meest ette, wotid kätte ja tunnistasid walle temma peäle ja ütlesid: Meie ollem kuulnud tedda ütlewad: Minna woin ja tahhan se Jummal tempeli, mis kättega on tehtud, mahhastkuda, ja kolme päwaga teist üllesehitada, mis ep olle mitte kättega tehtud. Ja nendagi ei olnud nende tunnistus ühhesuggune.

Ta üllem preester tuisis ülles ja astus keskele, ja küsis Jeesuse, felt ja ütles temma wasto: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad need sinna sedd sinno wasto? Agga Jeesus jäi wait ja ei wastand middagi. Ta küsis se üllem preester temmalt ja ütles temmale: Minna wannutan sind ellawa Jummal jures, et sinna meile ütled, kas sa olled Kristus Jummal Poeg? Sinnaks olled se Kristus selle kiderud Jummal Poeg? Ja Jeesus ütles temmale: Jah minna ollen; ommeit ütlen minna teile: Sest aiast peate teie näggema innimesse Poia istwad Jummal wae parremas polel, ja tullewad taewa pilwede peäl. Siis kälristas üllem preester ommad rided löhki ja ütles: Temma on Jummalat teotanud; mis meil enam tunnistus, mehhi tarwis on? wata nüüd ollete teie temma Jummal teotamist kuulnud;

L 4

mis

mis teie arvate? Agaa nemmad keik moissid kobbut, et ta pididi surma wäärt ollema, was tafid ja ütlesid: Temma on surma wäärt.

Eiis hakkosid monningad temma filmi sällitama, ja temma filmad kinnikatma, ja temma kõrwa äre löma, ja temmale ütles: Moista meile kui prohvet, Kristus, kes se on, kes sind löi? ja sullafed löid tedda leppidega.

Agaa kui Peetrus wäljas seäl al oue peäl istus, tuli üks illema preestri tüdrukkuist, ja kui ta naagi Peetrust tulle äres istwad ja ennast sojendawad, tuli ta temma jure, wotis üksi filmi temma peäle ja ütles temma wasto: Ja sinnagi ollid Naatsaretti Jesussega Kalilea, maalt. Agaa temma salgas tedda keikide ees ärra ja ütles: Naene, minna ei tunne tedda, ei ma moista egga tea, mis sa rägid.

Ja temma läks wälja ette oue, ja kul laulis. Agaa kui temma warrawa wole ärraläks, näggi tedda üks teine ja ütles neile, kes seäl ollid: Esiinnanegi olli se Naatsaretti Jesussega. Ja se illema preestri tüdruk näggi tedda jälle, ja hakkas üttemo neile, kes seäl jures seisid: Esiinnane on üks nende seast. Ja ürrikesse aia pärrast näggi tedda üks teine mees ja ütles: Sinnage ollid nende seast. Agaa Simon Peetrus seisis ja sojendas ennast; siis ütlesid nemmad temma wasto: Eks sinna ka olle temma jüngritte seast? Agaa temma salgas ta ühhe wandega ja ütles: Innimenne, minna ei olle mitte, ma ei tunne sedda innimest.

Ja

Ja ürrikesse aia pärrast liggi ühhe tunni aega wahhet kinnitas sedda üks teine ja ütles: Ede polest esinnanegi olli temmaga; sest temma on Kalilea, ma mees. Siis tulid temma jure need, kes seäl seisid ja ütlesid jälle Peetrusele: Edest sinnagi ollid nende seistist, sest sinna ollid Kalilea, ma mees, ja sinno keelgi tunnistab sind illes, et sinno kele murde on sedda wiisi. Siis ütles üks neist illema preestri sullafist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärraraiunud: Eks minna sind temmaga näinud aedas? Agaa Peetrus ütles: Innimenne, ei ma moista, mis sa rägid. Siis hakkas temma ennast wägga ärraneeda ma ja wanduma: Ei ma tunne sedda innimest, kellest teie rägite. Wenda salgas Peetrus ta ärra, ja seddamaid, kui temma alles räkis, laulis kul teist lorda. Ja Issand pöris ennast ümber ja wotis Peetruse peäle, ja Peetruse meile tuli Issanda sanna, kui ta temma wasto olli ütelnud: Enne kui kul kaksford saab laulnud, salgad sa mind kolmford ärra. Ja Peetrus läks wälja, kättis ommad filmad kinni, ja nuttis kibbedaste.

Agaa need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja pefsid tedda; ja nemmad katsid temma filmad kinni, ja löid temma wasto filmi ja küssisid temmalt ja ütlesid: Moista kui prohvet, kes se on, kes sind löi? Ja paljo muud asjo rääksid nemmad temma wasto ja teotafid.

Agaa warsti warra hommiko, kui walge sai, tullid illemad preestrid rahwa wannemattega ja kirtatundjattega, ja keik se suur kobbyus kokko, ja

§ 5

pid

piddasid nou Jesusse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma, ja wisid tedda ülles omma sure kofto ette ja ütlesid: Olled sinna se Kristus? ütles meile; agga temma ütles neile: Kui ma teile peaksin ütlesma, ei teie ussu polegi; agga kui minna ka peaksin ütlesma, siis teie ei wasta mulle polegi, ja ei lasse mind mitte lahti. Sest aiast peab innimesse Voeg ietuma Jummalaga wae parremal polel. Agga nemmad ütlesid teil: Olled sinna siis Jummalaga Voeg? Agga temma ütles nende wasto: Teie ütlete, sest minna ollen se. Agga nemmad ütlesid: Mis meil ennam tunnisust tarwis on? Sest meie olleme isse temma suust kuulnud.

V.

Ja teil se rahwa hull wotfid kätte ja siddusid Jesusst finni, ja wisid tedda Kairwa jurest kofto kotta, ja andsid tedda Ma-wallitseja Pontiusse Pilatusse kätte; agga se olli warra.

Kui Judas näggi, kes tedda olli ärraannud, et ta olli hullamoistetud, siis kahhetes temma sedda, ja tõi neid kolmlümmend hõbbe-tükki jälle üllema preekstride ja wannematte kätte ja ütles: Minna ollen patto teinud, et ma ollen wagga werd ärraannud. Agga nemmad ütlesid: Mis meil sega teggemist! katse sinna isse. Ja temma heitis need hõbbetükid mahha sinna templisse, ja läks kõrwale, ja ärramennes poos ta ennast ülles. Agga üllemad preekstrid wotfid need hõbbetükid ja ütlesid: Reid ei sünni mitte ohwri-kirsto panna, sest se on werre-hind. Agga nemmad

mad piddasid nou, ja ossid nende eest ühhe pot-tiseppa põllo matmisse paigaks woðrastele: se pärrast hütakse se põld werre-põlleks tännapawani. Siis on tõeks sanud, mis õõidud on prohweti Jeremia läbbi, kes ütles: Ja nemmad on wõtnud Israeli laste kääst kolmlümmend hõbbe-tükki selle hinda, tedda ni kallis arwati, tedda monned Israeli lastest ni kalliks arwasid; ja on neid annud ühhe pot-tiseppa põllo eest, nenda kui Issand mind on käsknud.

Agga Juda-rahwas ei läinud isse mitte kofto-kotta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad piddid Pasa-talle sõma. Siis läks Pilatus nende jurewälja ja ütles: Mis teil on kaebamist selle inuimesse peäle? Nemmad kofsid ja ütlesid temma wasto: Kui ep olleks seinnane mitte kurjateggia, siis ei olleks meie tedda sulle ärraannud. Siis ütles Pilatus neile: Wõtke teie tedda ja moistke omma käsko-õppetuse järrel temma peäle kofhut. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Meil ep olle lubba leddagi ärratappa. Et Jesusse sanna piddi tõeks sama, mis ta olli ütelnud, kui ta tähhendas, mis sugust surma temma piddi surrema.

Agga nemmad, se rahwa hull, hakkasid temma peäle kaebama ja ütlesid: Tedda olleme meie leidnud, et ta rahwast ärrapõrab, ta kelab Reisrile kofto-rahha andmast, ja ütles ennast Kristusse ühhe kunninga ollewad.

Siis läks Pilatus jälle kofto-kotta ja kutsus Jesusst.

Jesust. Agga Jesus seisis Ma, wallitseja ees, ja Ma, wallitseja Pilatus küssis temmalt ja ütles: Olled sa Juda rahwa kunningas? Agga Jesus wastas ja ütles temmale: Kägid sinna sed, da issiennefest, woi on sulle teised sedda minnust ütelnud? Pilatus wastas: Ollen minna Juda mees? sinno omma rahwas ja üllemad preestrid on sind mulle ärraannud; mis sa olled teinud? Jesus kostis: Minno kunningriik ep olle mitte festinnatfest ma, ilma; olleks mo kunningriik festinnatfest ma, ilma, küil mo teenrid taplesid, ei mind Juda rahwa kätte ei saate ärraantud; agga nüüd ep olle mo kunningriik mitte siit. Siis ütles Pilatus temma wasto: Olled sinna siis ommeti kunningas? Jesus kostis: Jah ollen, sest minna ollen kunningas, ma ollen seks sindinud, ja seks ilma tulnud, et ma tõele pean tunnistust andma; iggakõs kes tõe seest on, se kuleb minno heäle. Pilatus ütles temmale: Mis on tõdde? Ja kui ta sedda sai ütelnud, läks temma jälle wälja Juda rahwa jure, ja ütles illematte preestride ja rahwa wasto: Minna ei leia ühtegi siid seest innimesest. Ja üllemad preestrid kaebasid paljo temma peäle; agga kui temma peäle neist ja rahwa wannemist kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Siis ütles Pilatus temma wasto: Eks sa kule, kui paljo nemmad sinno wasto tunnistanwad? Agga Pilatus küssis temmalt jälle ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? wata kui paljo nemmad sinno wasto tunnistanwad. Agga Jesus ei wastand ennem ühtegi ei ühhe ainsa sanna peäle, nenda et Pilatus sedda wägga immeks panni.

Agga

Agga nemmad aiasid peäle ja ütlesid: Temma annab rahwale pahha nou, ja õppetab keik mõda Juda maad, ja on algand Kalilea maalt siit sadik. Agga kui Pilatus Kalilea, maad kulis, küssis temma, kas se innimenne Kalilea, ma mees piddi ollema? Ja kui temma teada sai, et ta Herodesse wallitusse alt oli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, kes neilge päiwil Jerusalemmas oli. Agga Herodes sai wägga rõõmsaks, kui ta Jesust näha sai, sest ta olleks tedda hea melega jo ammogi näinud, sepärrast et ta oli paljo temmast kuulnud, ja temma lotis ühhe immetähhe näha sada, mis temmast piddi tehtama. Kül ta küssis temmalt mitme sannaga, agga temma ei wastand temmale ühtegi. Agga üllemad preestrid ja kirjatundjad seisid ja kaebasid wägga waljuste temma peäle. Agga kui Herodes omma sõameestega tedda es olle miiski pannud ja naernud, siis panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure. Ja sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks; sest enne ollid nemmad teine teise peäle wihased olnud.

Agga Pühhiks oli Ma, wallitsejal se wiis, rahwale ühhe wangi lahti lasta, tedda nemmal ial lahti pallusid. Agga siis oli neil üks kulus wang, tedda hūti Parrabaks, se oli kinnipanud mäsajattega, kes mäsamissee sees ollid ühhe ärratapnud. Ja rahwas küssendas ja hakkas palluma, et ta piddi teggema nenda, kui ta ikka neile oli teinud. Agga Pilatus kutsus need üllemad preestrid ja üllemad ja sedda rahwast kofko. Kui

nema

nemmad nüüd ühhes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto: Teie ollete sedda innimest minno jure tomud ofsego rahwa ärrapõrjat: ja wata ma ollen tedda teie ees kulanud, ja minna ep olle sest innimesest ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate; eaga Herodeski; sest ma olen teil temma jure läkkitanud, ja wata polle ühtegi temmale tehtud, mis surma wäär on. Agga teil on se wiis, et minna ühhe teile lahti lassen Pasa-pühhal; sepärrast tahhan ma tedda karistada ja lahti lasta, (sest ta piddi neile pühhiks ühhe lahti lastma.) Kumba teie nüüd tahhate, et ma teile pean lahti lastma, Parrabast, woi Jesust, tedda hütalle Kristusseks? tahhate teie, et ma teile se Juda-rahwa kunninga pean lahti lastma? Sest temma teadis, et üllemad preestrid tedda kaddeusse pärrast ollid ärraannud. Agga kui temma tohto, järje peäl istus, läkkitas temma naene temma jure ja lastis õõlda: Argo olgo sulle ühtegi teggemist sefinnatse. Digega, sest minna olen tänna unnes paljo kannatanud temma pärrast. Agga üllemad preestrid ja wannemad melistastid rahwast, et nemmad Parrabast piddid lahti palluma ja Jesust hulla saatma; ja kibhutasid rahwast, et temma enneminne Parrabast neile piddi lahti lastma. Siis kostis Ma wallitseja ja ütles nende wasto: Kumba teie tahhate neist, et ma teile pean lahti lastma? Agga keif se hull kissendas wägga ja ütles: Hullu tedda ärra, ja lasse meile Parrabast lahti, kes olli ühhe mäsamisese, mis linnas olli sündinud, ja tapmisse pärrast wangi, torni heidetud. Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ja tahtis Jesust lahti lasta.

Siis

Siis kissendasid nemmad ta keif ja ütlesid: Ei mitte tedda, waid Parrabast. Agga Parrabas olli rõwel. Siis wastas Pilatus ja ütles neile jälle: Mis teie siis tahhate, et ma pean teggema selle Jesussega, tedda hütalle Kristusseks, ja tedda teie ütlete Juda-rahwa kunninga ollewad? Agga nemmad kissendasid ta, karjusid wasto ja ütlesid keif: Sago ta risti podud! lõ tedda risti! Agga Pilatus ütles kolmat puhko nende wasto: Mis sefinnane siis kuria teinud? ma polle temmast ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan ma tedda karistada ja lahti lasta: agga nemmad kissendasid weel ennam: Lõ tedda risti! ja aiasid peäle sure kissendamisega ja pallusid, et tedda piddi risti lödama. Ja nende ja üllematte preestride kissendamine wottis woimust.

Siis wöttis nüüd Pilatus Jesust ja pekis teda piitsaga. Ja need sõamehhed punnused ühhe kroni kibbowitsust, ja pannid sedda temma pähhä, ja pannid ühhe purpuri mantli temma ümber ja ütlesid: Terre, Juda-rahwa kunningas! ja löid tedda keppidega. Siis läks Pilatus jälle wälja ja ütles nende wasto: Wata ma toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et ma temmast ühtegi süüd ei leia. Siis läks Jesus wälja ja kandis se kibbowitsa, kroni ja purpuri mantli; ja Pilatus ütles nende wasto: Ennä innimest! Kui nüüd üllemad preestrid ja teenrid tedda näggid, kissendasid nemmad ja ütlesid: Wo risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: Wotke teie tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast. Juda-rahwas kostis temmale: Meil on käse, ja meie

meie kässo järrele peab temma surema, sest ta on isseennast Jumola Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, kartis temma meel ennam, ja läks jälle lohto kotta, ja ütles Jesuse wasto: Kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust. Siis ütles Pilatus Jesuse wasto: Eks sa rāgi minnoga? eks sa ei tea, et mul melewald on find risti puu, ja melewald on find lahti lasta? Jesus kostis: Sinnul ep olleks sihtegi melewalda minno ülle, kui se sinnule ei oleks antud üllewelt; sepärast on sellel, kes mind sulle on ärraanud, surem pat. Eest aiast otsis Pilatus tedda lahti lasta; agga Judo rahwas kirjendastid ja ütlesid: Kui sa teddasinnast lahti lastsed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest iggaüks, kes isseennast kunningaks teeb, se on Keisri wastane. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma Jesust wälja, ja istus mahha lohto järje peäle senna paika, mis hütakse kivi, wi, põrmanduks, agga Ebreä kele sabbataks. Agga se olli Pasa, pühha walmistamisese pääw liggi kuendamal tunnil; ja temma ütles Judarahwa wasto: Ennä teie kunningast! Agga nemmad kirjendastid: Wi ärra, wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles neile: Kas minna pean teie kunningast risti poma? üllemad preekrid wastid: Meil ep olle kunningast, kui Keiser.

VI.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woind ühtegi parjata, waid et weel ennam kārra sindis, wottis temma wet ja pessi käsfi rahwa nähhes ja ütles: Ma ollen ilmasüta sellesinnastle

Dige

Dige werrest; küt teie sate nähha! Siis wastas teie rahwas ja ütles: Temma werri oigo meie peäle ja meie laste peäle.

Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha, ja moistis lohbut, et nende palwe järrele pididi findima, ja lastis neile Parrabast lahti, sedda, kes ühhe mässamisese ja tapumisese pärrast olli wangi, torni häderud, tedda nemmad lahti palusid: Agga Jesust, tedda ta piitsaga lastud peksta, andis ta, nenda kui nemmad tahtsid, nende kätte, et tedda pididi risti lödama.

Siis wotfid Ma wallitseja sōa mehhed Jesust ennelega, ja wiid tedda ärra seyna kotta, mis on lohtopait, ja kutsusid teie tedda wäe, hulka, ja loqausid temma jure teie omma seltsi kōkko; ja wotfid temma rided seljast ärra, ja pannisid temma ümber purpuri mantli, ja punnusid kroni kibbowitsust ja panuid tedda temma ümber Pea, ja andsid pilliroo temma parrema kätte, ja heitsid temma ette põlweli mahha, naersid tedda ja hakkasid tedda terretama ja ütlesid: Terre Judo rahwa kunningast! Ja nemmad wotfid tedda pilliroo, ja löid sega temma pähhä, ja süllitasid temma peäle, ja heitsid põlweli mahha ja kummardasid tedda.

Ja kui nemmad tedda said naernud, wotfid nemmad se purpuri mantli temma seljast ärra, ja panuid temma omma rided temma selga, ja wiid tedda wälja, et nemmad tedda pididid risti löma.

M

Ja

meie kässo järrele peab temma surema, sest ta on isseennast Jumola Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, kartis temma weel ennam, ja läks hälle lohto lotta, ja ütles Jesuse wasto: Kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust. Siis ütles Pilatus Jesusse wasto: Eks sa rági minnoga? eks sa ei tea, et mul melewald on sind risti pua, ja melewald on sind lahti lasta? Jesus kostis: Sinnul ep oleks sühtegi melewalda minno sülle, kui se sinnule ei oleks antud süllewelt; sepärast on sellel, kes mind sulle on ärraannud, surem pat. Eest atasi otsis Pilatus tedda lahti lasta: agga Jüda rahwas kirsendasid ja ütlesid: Kui sa redasimast lahki lassed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest iggaulks, kes isseennast kunningaks teeb, se on Keisri wastane. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma Jesusi wälja, ja istus mahha lohto järje peäle senna paika, mis hütaks kiro wi, pörmanduks, agga Ebrea kele kabbataks. Agga se olli Yasa, pühha walmistamisese päärw liggi kuendamal tunnil; ja temma ütles Judarahwa wasto: Ennä teie kunningast! Agga nemmad kirsendasid: Wi ärra, wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles neile: Kas minna pean teie kunningast risti poma? süllemad preestrid wastid: Meil ep olle kunningast, kui Keiser.

VI.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woind sühtegi parrata, waid et weel ennam kärra sündis, wottis temma wet ja pessi käsfi rahwa nähhes ja ütles: Ma ollen ilma süta sellesinnatse Dige

Dige werrest; käl teie sate nähha! Siis wastas keit rahwas ja ütles: Temma werri olgo meie peäle ja meie laste peäle.

Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha, ja moietis kohhut, et nende palwe järrele piddi sündima, ja lastis neile Parrabasi lahki, sedda, kes sühe mäsamisese ja tapmisese pärrast olli wangi, torni häiderud, tedda nemmad lahki palusid: Agga Jesusi, tedda ta piitsaga lasnud peksta, andis ta, nenda kui nemmad tahtsid, nende kätte, et tedda piddi risti lödama.

Siis wotsid Maawallitseja söba mehhed Jesusi ennesega, ja wotid tedda ärra seyna lotta, mis on lohtopail, ja kutsusid keit sedda wäe, hulka, ja loqausid temma jure keit omma seitsi kofko; ja wotid temma rided seljast ärra, ja pannid temma ümber purpuri mantli, ja punnused kroni kibbowitsust ja pannid sedda temma ümber Pea, ja andsid pilliroo temma pärrema kätte, ja heitsid temma ette põlweli mahha, naersid tedda ja hakasid tedda terretama ja ütlesid: Terre Jüdarahwa kunningas! Ja nemmad wotid sedda pilliroo, ja löid sega temma pähhä, ja süllitid temma peäle, ja heitsid põlweli mahha ja kumardasid tedda.

Ja kui nemmad tedda said naernud, wotid nemmad se purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma omma rided temma selga, ja wotid tedda wälja, et nemmad tedda piddid risti löma.

Ja Jesus kandis omma risti ja läks wälja. Agga kui nemmad wäljaläksid ja tedda ärrawisid, leidfid nemmad ja said kätte ühhe Kireni-linna mehhe, kes möda läks, Simon nimmi, kes wäljalt tuli. Aleksandri ja Ruhwi issa, sedda sundsid nemmad wäggise ja pannid risti temma peäle, et ta sedda Jesusse järrele pididi kandma.

Agga temma järrel käis suur hull rahwas ja naesi, kes ka kaebasid ja tedda nutsid. Agga Jesus põris ennast ümber nende pole ja ütles: Jerusalemma türed, ärge nutke mind, waid nutke isseennast ja ommad lapsed: sest wata need päwad tullewad, millal böidakse: Onsad on need, kes siggimatta, ja need ihhud, mis ilma ei kannud, ja need nissad, mis ey olle immetanud. Siis hakkawad nemmad ütlema mäggedele: Langege meie peäle; ja mäekinkude wasto: Katske meid! Sest kui sedda torele pule tehakse, mis siis kuirwale peab sundima? Agga temmaga woidi kaks teist kurjateggiat wälja ärrahukkata.

Ja nemmad wisid tedda senna paika, mis hüatakse Ebreä keele Kolgataks, se on ärraselletud pea lae asse. Ja kui nemmad senna said, andsid nemmad temmale jua wina mirruga ja ädikast sappiga seggatud, ja kui ta sai maitstunud, ei tahtnud ta mitte jua, ja ei wotnud. Seal possid nemmad tedda risti, ja temmaga kaks kurjateggiat, teist parrema, teist pahhema pole, agga Jesust keskele. Agga Jesus ütles:

Jäsa! nna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad teiwad.

Agga

Agga Pilatus kirjotas ka ühhe peäle kirja, ja panni sedda risti külge; agga se olli kirjutud: Jesus. Naatsaretist, Juda rahwa kuningas! Sedda peäle kirja nüüd lugesid paljo Juda rahwas, sest se pail olli liggi linna, kus Jesust risti podi; ja se olli kirjutud Ebreä, Kreka, ja Ladina keele. Siis ütlesid Juda rahwa üllemad preestrid Pilatusse wasto: Ärra kirjota mitte: Juda rahwa kuningas; waid et temma ütlenud: Minna ollen Juda rahwa kuningas. Pilatus kostis: Mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.

Kui nüüd need sõamehhed Jesust ollid risti pönnud, wotsid nemmad temma rided ja jaggasid neid, ja teggid nelli ossa, igga sõamehhele ühhe ossa ja sedda kuba; agga sekuub olli õmblematta üllerwelt lükkeldes koutud. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: Ärge kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärrast se peab ollema. Ja nemmad heitsid liisko, mis iggakuks pididi sama, et se kirri pididi tõeks sama, mis on ööldud prohwetil läbbi: Nemmad on minno rided issekeskes jagganud, ja minno kuu pärrast liisko heitnud. Sedda teggid nüüd need sõamehhed, ia isfid ja hoidfid tedda seal. Agga se olli kolmas tund, kui nemmad tedda risti löid.

Ja rahwas seisis seal waatmas, ja üllemadke irwitafid tedda nendega ja ütlesid: Muid on ta aitnud, aitto temma isfi ennast, kui ta on se Kristus, Jummalä ärrawallitsetud. Agga ka sõamehhedke naersid tedda, ja läksid temma jure

M 2

ja

ja wiisid temmale ddikast ja ütlesid: Kui sinna ol-
led Juda rahwa kunningas, siis aita tsi ennast.
Eest üks pedistiri olli ka lulle temma Pea tem-
ma surma süüsi kirjotud, Kreka, Laddina ja
Ebraea, lele tähtsi oga: Eesinnane on Jesus,
se Juda rahwa Kunningas.

Eiis pödi temmaga fals rõõwilit risti, teine
parrema ja teine pahhema pole. Eiis sai se kirri
tähts, mis ütles: Ja temma on üllelohtuste
selka arwatud.

Agga Jesuse risti jures seisis temma emma,
ja temma emma ödde Maria Kleopa naene, ja
Maria Mahdalena. Kui nüüd Jesus omma em-
ma näggi, ja se jünger seäl jures seiswad, tedda
temma armastas, ütles ta omma emma wasto:

Maene! wata se on sinno poeg.

Pärast ütles temma selle jünger wasto:

Wata se on sinno emma.

Ja seksammasi tunnist wottis se jünger tedda
omma kotta.

Agga need, kes möda läksid, teotasid tedda,
wangutasid ommad Pead ja ütlesid: Woi! sinna,
kes ja Jummalat templi mahhatisid, ja kolmel
päwal üllesehitad! aita issi ennast; olled sinna
Jummalat Poeg, siis astu risti peält mahha.
Agga nendasammoti naerfid tedda ka üllemad
preestrid isikeses kirjotundjante ja wannematte-
ga ja ütlesid: Muud on temma aitud, issiennast
ei woi temma mitte aidata; kui temma se Kris-
tus

tus Israeli Kunningas on, siis astko temma nüüd
risti peält mahha, et meie näme, siis tahhame
meie tedda uskuda: Temma on Jummalat peäle
lootnud, se peältko tedda nüüd, kui ta temma
meie pärast on; seft temma on ütletud: Minna
ollen Jummalat Poeg! Nendasammoti teotasid
tedda ka need rõõwolid, kes temmaga olled risti
pödüd.

Agga üks neist kirjateggiaist, kes olled ülles-
pödüd, teotas tedda ja ütles: Kui sa olled Kris-
tus, siis aita tsi ennast ja meid. Agga se teine
lostitis ja sõitles tedda ja ütles: Eks sinnagi ei
karda Jummalat, seft et sinna seksammas hül-
katuses olled? ja meie käl õigusse polest: seft
meie same lätte, mis meie tö wäart on; agga
sefinnane ep olle ühtegi pahha teinud. Ja tem-
ma ütles Jesuse wasto: Issand, mõtle minno
peäle, kui sa omma kunningriki tulled. Ja Je-
sus ütles temmale:

Edest minna ütlen sulle, tänna pead sa
minnoga Paradisis ollema.

Agga liggi kuendamal tunnil siis sai pimmedus
teit lulle se Ma ühheksamast tunnist sadis, ja päike
läks pimmedaks; ja ühheksamal tunnil kisesendas
Jesus sure heäleaga ja ütles:

Eli, Eli, lamma sabahyani? se on ära-
raselletud:

Minno Jummal! minno Jummal!
miks sa mind olled mahhajatnud?

Agga monningad neist, kes seäl jures seisid,
M 3 kai

Kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Wata tem-
ma kutsus Eliast.

Pärast kui Jesus teadis, et jo Feik olli lõppe-
tud, et kirri piddi rõeks sama, ütles temma:

Mul on janno!

Agga seäl seisis üks asti täis ädikast, ja warfi
jooksi: üks nende seast, wõttis käsna, täitis sed-
da ädikaga, pistis sedda isopi-pilliroo otsa, ja pan-
ni sedda temma su ette ja jotis tedda ja ütles:
Dotle, same nähha, kas Elias tulles tedda mah-
hamotma. Ja teised ütlesid: Ota, saab nähha,
kas Elias tulles, aitma tedda. Kui nüüd Jesus
sedda ädikast sai wotnud, ütles temma:

Se on lõppetud.

Ja se tek keigepühama paiga ees templis kâr-
rises keskest lõhki. Agga Jesus küssendas jälle
sure heäleaga ja ütles:

**Jesa, sinno kätte annan ma omma
Waimo.**

Ja kui ta sedda sai ütelnud, nõrgutas ta
Pead ja heitis hinge.

VII.

Ja wata, se ettepodud tek, mis templis keige-
pühama ees, kârrikes lõhki kahheks üllemast ot-
sast allamast sadik; ja Ma wârrikes, ja Kaljud
lõhkesid lõhki; ja hauad lõhkesid lahti, ja tousid
ülles paljo nende pühade ihhusid, kes ollid mag-
ganud, ja pärast temma üllestoumiskist tullid
nemmad haudadest wälja ja lõhkesid pühha linna,
ja nähtsid ennast mitmele.

Agga

Agga kui se peälil, kes temma kôhhal seisis, ja
need, kes temmaga ollid ja Jesust hoidsid, näggid
sedda Ma. wârrikesmist, ja mis sündis, ja et ta
nenda küssendades hinge heitis, kartsid nemmad
wägga, auustasid Jummalat ja ütlesid: Tõest
sestinnane innimenne olli dige ja Jummalat P. eg.
Ja Feik rahwas, mis sinna tulli, sedda waatma,
kui nemmad näggid, mis sündis, lõid nemmad
omma wasto riindo ja lõhkesid taggasi.

Agga Feik temma tutwad seifid kauselt; agga
seäl olli ka paljo neid naesi kauselt waatmas,
kes Jesusse järrel ollid kâinud Kalilea. maal ja
tedda teninud, kelle seas ka olli Maria Mahda-
lena ja Maria weike Jakobusse ja Josefsemma
ja Salome Sebedeusse poegade emma, kes ka
ollid temma järrel kâinud ja tedda teninud, kui
ta Kalilea. maal olli, ja paljo muid naesi, kes
temmaga khtlase ollid üllestâinud Jerusalemma.

Agga Juda. rahwas, et need lehhad hingamis-
se pârwal risti peäle ei piddand jâma, sest et wal-
mistamisse pârwo olli, (sest se hingamisse. pârwo
olli suur) pallusid nemmad Pilatust, et nende
säre. luud piddid murtama ta neid mahhamoeta-
ma. Siis tullid need sâamehbed ja murdsid selle
esimesse säre. luud ja selle teise, kes temmaga olli
risti podud. Agga kui nemmad Jesusse jure tul-
lid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murd-
nud nemmad temma säre. luud mitte; waid üks
neist sâamehhist pistis oddaga temma kâlge, ja
seddamaid tulli werti ja wessi wälja. Ja kes
sedda on näinud, se on sedda tunnistanud, ja

M 4

temma

temma tunnietus on tõsine, ja se teab, et ta rõõb, mis tõssi on, et teie veate uskma. Sest se on sündinud, et kirri piddi tõeks fama: Temmole ei pea luudki latti mustama; ja ta ütleb teine kirri: Nemmad peavad näggema, kelle sisse nemmad on pistnud.

Evangelium surel Redel.

Ja wata pärrast sedda kui io õhto kätte tulnud, (et se valmistamis'e pääw olli, se on pühhade loupääw) siis tuli üks rikkas mees Arimatias, Juda rahwa linnast, Josef nimmi, kes aus eae isand olli, üks hea ja õige mees, (se ei olnud mitte nendega ühhes nous, ega kiitnud nende tööd) kes isõige Jummata riki ka otis ja Jesuse jünger ka olli, agga fallaja, kartusse pärrast Juda rahwa eest, se rüuges ja läks Pilatusse jure ja pallus ennesele Jesusse ihho, et ta sedda piddi sama mahhawotta. Agga Pilatus panni unneks, et ta io olli ärrasurnud, ja lutsus se peatikklo ennesse jure ja lüsis temmalt, kos ta io amma ärrasurnud. Ja kui temma sedda peatikkult teada sai, siis andis temma Joseppile se ihho, ja läskis sedda temmale anda. Siis tuli temma ja ostis kallist linnast riet ja wottis Jesusse ihho mahha.

Siis tuli ka Nikodemus (kes enne õfel Jesusse jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirri ja aloel liggi sadda naela. Siis wottis nemmad Jesusse ihho ja mähksid sedda puhta kalli linnaste riite sisse kalliste rohtudega, nenda kui Juda rahwal se wiis on mahhamatta. Agga seal paikas, kus ta olli risti lödud, olli üks aed, ja aedas üks uus haud,

haud, ja Josef panni tedda sennasamma ennesse uude hauda, mis ta olli lastnud raiuda kalso sisse, kuhho ep olnud ükski ial pändud. Einna panniid nemmad siis Jesusst Juda rahwa walmistamis'e päwa pärrast, sest et se haud ligai olli. Ja temma, Josef, weretas ühhe surekiwi haua ukse ette ja läks ärra. Ja se olli valmistamis'e pääw, ja se hingamis'e pääw tuli peäle.

Agga need naesed, kes temmaga olid Kasilemaal tulnud, käisid ta järrel. Agga seal olid Maria Mahdatena ja se teine Maria Josepse emma istumas haua kohal, ja waatsid sedda hauda, ja kuhho ja luidu temma ihho sinna pandi. Agga nemmad läksid taggasi, ja valmistasid kallid rohhud ja salwi, ja sel hingamis'e päwal seisid nemmad rahhul kässo järrel.

Agga teisel päwal, mis tulles valmistamis'e päwa järrele, tullid illemad preestrid ja Warisevid kokko Pilatusse jure ja ütlesid: Jõsand, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta alles ellus olli: Minna toufen kolme päwa pärrast ütles. Sepärrast läski sedda hauda hästi hoida kolmandama päwani, et temma jüngrid õfel ei tulie, ja tedda ärra ei warrasta ja ei ütlee rahwa wasto: Temma on surnuust illestousnud. Siis on wiinne pettus pahhem kui essimenne. Agga Pilatus ütles nende wasto: Hoidjad on teie minge ja hoidke hästi, nenda kui teie tunnete. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjattega, ja panniid se kiwii piiseriga kinni.

Meie Issanda Jesuse Kristuse
Üllestousminne,
 Nolja Ewange'isti Namatust
 Fortopandud.

Ja kui se hingamisse, pädw sai mōda lāinud, ostis Maria Mahdalena ja Maria Jakobusse emma ja Salome kallid rohhud, et nemmad pidid tulles ja tedda woidma. Ja essimesel nāddala pāwal wāgga warra, kui alles pimme olli ja walge hāffas sama, lāfsid nemmad sedda hauda waatma, ja tullid puhte pāwa toustes hāua jure, ja wiisid need kallid rohhud, mis nemmad ollid walmistanud, ja monningad ollid nendega.

Ja wata, suur ma wārrifeminne sündis, sest Issanda ingel tuli taewast mahha, lāks senna jure ja weretas se kiwōi ukse eest ārra, ja istus senna peäle. Ja temma nāggo olli otsego wālk, ja temma rided walged kui lummi. Agga hirmo pārrast temma eest wārrifesid need hoidjad ja said otsego surnuks.

Agga need naesed senna minnes ütlesid isfikes. Kes: Kes weretas meile se kiwōi hāua ukse peält ārra? Ja kui nemmad senna waatsid, nāggid nemmad, et se kiwōi olli ārraweretud, sest temma olli wāgga suur.

Agga Maria Mahdalena, kui ta nāab, et se kiwōi

kiwōi hāua eest olli ārrawoetud: siis joo'fēb temma ja tulles Simona Peetruse ja se teise jūngri jure, tedda Jesus armastas, ja ütles neile: Nemmad on Issandat hāua seest ārrawotnud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on wiinud.

Need teised naesed leidsid kiwōi hāua peält ārraweretud ollemast, ja kui nemmad siise lāfsid, ei leidnud nemmad Issanda Jesuse ihho mitte. Ja se sündis, kui monningad neist naesist wāljās hāua jures sepārrast kahhe wahhel ollid, wata, siis seisid kaks meest nende kõrwas hiilgawa riettega. Agga kui nemmad wāgga kartsid ja ommad silmad mahha löid, siis ütlesid nemmad nende wasto: Mis teie sedda ellawat surnude jures otsite? ei ta polle sin, waid ta on ülestousnud: tulles tage mele, kuida temma teile on rākinud, kui ta alles Galilea maal olli, üteldes: Sedda innimesse poega peab ārraantama pattuste innimesse kätte ja risti lödama, ja kolmandamal pāwal jälle ülestousma. Ja temma sannad tullid nende mele. Ja nemmad lāfsid hāua jurest taggasi, ja kulusid sedda. Keil neile ühheteistkümmele ja keikile teistele. Agga Maria Mahdalena, (kes jenne hāua jurest olli ārrajoonsud) ja Joanna ja Maria Jakobusse emma, ja muud naesed nendega ollid need, kes sedda Apostlidele rāaksid, ja nende kōnne olli nende melest otsego tūhhi jut, ja nemmad ei usknud neid mitte.

Ja need teised naesed, kes alles hāua siise ollid jännud, nāggid ühhe nore mehhe parramal polel istwad, sel olli piik walge rie selgas, ja nemmad ehmata sid

sid wõgga. Agga se ingel footis ja hites nende naestele: Arae ehmatage ja ärge karite teie mitte, sest ma tean, et teie oisite Jesust Naastaretist, kes rieti oli lödud; tedda ep oke siin, sest ta on illestõusnud, nenda kui ta on ütelnud: tulge tenna, wadage se ase, kuhho nemmad tedda ollid pannud, ja kus Josand on magganud. Agga minge usfnaste ärra, ja litteige temma jüngrittele ja Peetrussele, et temma surnuft on illestõusnud, ja wata, temma lähhäb teie ele Katiela male, seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud; wata minna ollen teile tedda ütelnud. Ja nemmad lähfid ruutuete wälja ja jooksid hana jurest ärra kartuse ja sure rümoaga, sest nende peäle oli wärristus ja ehmatus tulnud, ja nemmad jooksid, tedda temma jüngrittele kullutama, agga tee peäl ei ütelnud nemmad kshelogi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Agga Peetrus wõttis Maria Mahdalenä ja esimeste naeste jutto peäl lätte ja läks wälja ja se teine jünger Joannes, ja tullid hana jure. Agga need mollemad jooksid ühtlaste, ja se teine jünger jooksis ele usfnaminne kui Peetrus ja tuli enne hana jure. Ja temma nääd kummarlülle need surno linnad seäl olerwad, agga temma ei läinud mitte sisse. Eüs ütleb Simon Peetrus, kes temma järrel läis, ja kui ta kummarlülle sisse watis ja hana sisse läks, nääd ta need surno linnad älfimaas olerwad, ja et se biggi, rätiik, mis temma Pea peäl oli, mitte ep olnud surno linnadega maas, waid isepäinis wärsitud ühte paika. Eüs läks nääd ta se teine jünger sisse, kes enne oli

oli tulnud hana jure, ja nägai ja uskus; sest nemmad ei moistnud weel mitte tedda kirja, et temma pidbi surnuft illestõusma. Eüs lähfid need jüngrid ärra ommade jure jälle, ja Peetrus paani tedda isstenneses immetis, mis oli sindinud.

Agga Jesus, kui temma warra oli illestõusnud esimesel näädala päwal, nähtis ta ennast esite Maria Mahdalenale, teiest temma seise kirja waimo oli wäljõotanud. Seis Maria, kes teistõrda hana jure oli wäljaläinud, seisis hana jures wäljas ja nuttis; kui ta nääd nuttis, watis temma kummarlülle hana sisse, ja nääd kaks inglit walge riettega isirwad, teist Pea ja teist jalge ofas, kus Jesuse ihby oli magganud; ja nemmad ütlerwad temmale: Maene, mis sa nuttad? temma ütleb neile: Nemmad, on minno Josandart ärrawinud, ja minna ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud. Ja kui ta tedda sai ütelnud päris temma ennast ümber ja nääd Jesuse isirwad, ja ei teadnud, et se Jesus oli. Jesus ütleb temmale: Maene, mis sa nuttad? tedda sa oisid? Temma mõises, et se pidbi kärner ollema, ja ütles temmale: Josand, kui sinna tedda olled ärrakannud, siis lile mulla, kuhho sa tedda olled pannud, ja ma tahhan tedda ärrawõtta. Jesus ütles temmale: Maria! Temma pbris ennast ümber ja ütleb temmale: Rabbyni, se on Opetaja! Jesus ütles temmale: Ärra putu minusse, sest ma polle weel illesläinud omma Josajure; agga minne mo wendade jure ja ütle neile: Minna lähhan illes omma Josaja teie Josajure, ja omma Jummalä ja teie Jummalä jure.

Agga

Agga kui need teised naesed, kes esimeest korda hana jurest tullemas ollid, ärraläksid temma jüngerittele sedda, mis ingel neile olli ütelnud, kolutama wata, siis tulli Jesus nende wasto ja ütles: terre! agga nemmad tullid temma jure ja hakkasid temma jalge ümber, ja kumardasid tedda. Siis ütles Jesus neile: Urge kartke mitte, minge, kolutage minno wendadele, et nemmad Kalilea, male läb, häwad, ja seäl sawad nemmad mind nähha. Agga kui nemmad ärraläksid, wata, siis tullid monned sest wahhisi linna ja kolutasid üllema preestridele keik, mis olli sündinud. Ja nemmad tullid wannemattega kokko, ja piddasid isikeskes nou, ja andsid neile sõameestele rahha kül ja ütlesid: üttelge, et temma jüngerid õie tulnud ja tedda ärrawarrastanud, kui meie maggastime. Ja kui Ma wallitseja sedda saab kuulda, tahhame meie tedda melitada ja sata, et teie peate ilma murreta ollema. Agga nemmad wotfid sedda rahha ja teggid nenda, kui neid õppet; ja se, kõnne sai kuulsaks Jüda, rahwa jures tänapäwani.

Se peäle tulleb Maria Mahdalena ja kolutab jüngerittele, kes temmaga ollid olnud, kes leinasid ja nutsid, et ta olli Jesandat näinud, ja et ta temmale sedda olli ütelnud. Ja need, kui nemmad kuulsid, et ta ellas, ja temmast olli nähud, ei usknud nemmad mitte.

Agga pärast kui kaks neist kõndisid, näitis Jesus ennast teisel näul, kui nemmad (ennego Maria Mahdalena sai taggasi tulnud) male läksid. Sest wata, kaks nende seast ollid minnemas seltsammal

sammal päwal ühte allewisse, mis Jerusalemmas liggi kuu skümmend waggo maad olli, selle nimmi olli Emmaus, ja nemmad rääksid isikeskes keikist neist asjust, mis ollid sündinud. Ja se sündis, kui nemmad teine teiega rutto aiasid ja teine teisel küläsiid, siis tulli ka Jesus isfi nende jure ja kaks nendega. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende wasto: Mis kõnned need on, mis teie isikeskes kõnnelete kääes, ja ollete kurwandaolisid? Agga üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui wõdras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud, mis neil päiwil seälsammas on sündinud? Ja temma ütles neile: Mis siis? agga nemmad ütlesid temmale: Sedda Jesussest Maatsaretist, kes olli prohwet, wägger teggudest ja sannast Jumala ja keige rahwa ees, kuida meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraannud, ja tedda risti lõnud. Agga meie lootime, et ta tedda risti lõnud. Agga meie lootime, et ta piddi sefamma ollema, kes Israeli rahwast piddi ärralunnastama, ja peäle se keik on tänna kolmas päaw, kui se on sündinud. Agga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra hommiko hana jure ollid tulnud, ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglide nõo näinud, kes ütleswad, tedda ellawad; ja monningad meie seast läksid hana jure ja leidfid nenda, kui need naesed ka ütelnud, agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte. Ja temma ütles nende wasto: Oh teie rummalad ja süddamest pitkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on rätinud! Et Kristus sedda

sedda piddand kannatama, ja omma au sisse minnema? Ja temma hakkas Mosesest ja keisist prohvetidest, ja selleras neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli kirjutud. Ja nemmad said se allewi liigi, kuhho nemmad lāksid, ja temma teagi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wāggise ja ütlesid: Jā meie jure, sest õhto jouab ja pääw werib; ja temma lāks sisse nende jure jāma. Ja se sindis, kui ta nendega laudas istus, wottis temma leiba, õnnistas ja murdis ja andis neile. Siis peāsid nende sstmad lahti ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra.

Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei põllend, kui ta meiega rākis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärraselleras? Ja nemmad tōusid selsammal tunnit ülles, ja lāksid taggasi Jerusalemma, ja leidid neid üksteiskūmmend ja neid, kes nende jures ollid, tōus ollemast, kes ütlesid: Issand on tõeste üllestōusnud ja ennast Simonale näinud. Ja nemmad rāaksid sedda ülles, mis tee peäl olli sändinud, ja kuida nemmad tedda leiwa murdmisest ollid tunnud. Agga ei neidki nemmad usknuud.

Agga wimaks, kui nüüd õhto aea olli, selsammal eesimesel nāddata päwal, ja ukred luttus ollid seäl, kus jūngrid ūhhes tōus ollid kartusse pārrast Jūda rahwa eest, ja need üksteiskūmmend laudas istid, ja need lāks jūngreit sedda rāaksid, siis tulli Jesus, näitis ennast ja seisis leif nende wahhet, ja ütles neile; Rahho olgo teile!

Agga

Agga nemmad kōhtusid ja kartsid, ja mõtlesid ennast waino nāggewad. Ja temma ütles neile: Māks teie ollete ni wāgga ärraehmatand? ja miispārrast tōuswad ni sūggused mõtlemisest teie süddamette seest? Et wadage mo kāed ja mo jallad, sest et minna selsamma ollen: kartse mind kārtega ja wadage, seit waimul ep olle mitte libha ja luid, nenda kui teie nāie mul ollewad. Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad kāed ja jallad ja külge; iis said need jūngrid rōem saks, kui nemmad Issandat nāggid. Agga kui nemmad rōmo pārrast weel ei usknuud ja immet's pannid, siis ütles ta nende wasto: Kas teil on siin middagi sūa? ja nemmad pannid temma ette tükti kōpsetud kalla ja kerjemet; ja temma wōttis ja sōi nende ees.

Ja ta sōittles nende usmata ja kōwwa sūdant, et nemmad neid es olle usknuud, kes tedda ollid näinud üllestōusnud ollewad.

Agga temma ütles weel nende wasto: Need on need kōnned, mis ma teile rāaksin, kui minna alles teie jures olin: sest keif peab tōeks sama, mis Mosesse kāsso õppetusesse, ja prohvetide ja lau lo ramatusse minnust on kirjutud. Siis teggi temma nende moistust lahti, et nemmad kirjad moistid. Ja temma ütles neile: Nenda on kirjutud ja nenda piddi Kristus kannatama ja üllestōusma surnust kolmandamal päwal, ja temma nimel kōlutama melepārrandamist ja pattude andeks andmist keige rahwa seas, ja algama Jerusalemmast. Agga teie ollete nende arjade tun-

ni

ni arjad;

nistajad; ja wata minna lakkitan teie peäle omma Jesa toorust: agga teie jäge Jerusalemma linna senniks, kui teid ehhitakse wäega kõrgest.

Siis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! nenda kui Jesa mind on lakkitanud, nenda lakkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütlenud, puhhus temma nende peäle ja ütles neile: Wotke pühha Waimo; kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: kellele teie ial pattud finnitate, neile on need finnitud. Agga Tomas üt's neist kahhestteistkümnest, sedda nimmetakse kassikkuls, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud. Siis ütlesid need teisid jüngrid temmale: Meie olleme Issandat näinud, agga temma ütles neile: Ei ma ussu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sõrme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahheksa päwa pärast ollid need jüngrid jälle seälsammas, ja Tomas nendega; siis tulleb Jesus, kui ukseid lukkus ollid, ja seis sisse kesse nende wahhel ja ütles: Rahho olgo teile! Pärast ütles temma Tomale: Wista omma sõrme seie ja wata minno käd, ja anna omma kät seie ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskumatta, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Issand ja minno Jummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sa olled usknuud, sest et sa mind olled näinud; õnsad on need, kes ei nä, ja siiski uskivad. Agga Jesus on kül muid paljo immetähtä teinud omma jüngritte ees, mis ep olle üllestirjutud sefimmatsse ramato sisse; agga need

need sinnat'sed on kirjutud, et teie peate ussma, et Jesus on Kristus Jummalta Poeg, ja et teie peate ussma ja ello sama temma nimme sees.

Pärast sedda näitis Jesus ennast jälle jüngrittelle Eberia merre äres; agga temma näitis ennast nenda: Simon Peetrus ja Tomas, sedda hütakse kassikkuls, ja Natanael, kes oli Kana-liinast Kailea-maast, ja Sebedeusse poiad, ja weel kaks teist temma jüngrittest ollid seal kous. Siis ütles Simon Peetrus neile: Ma lähhan kallo püüdma; nemmad ütlesid temmale: Meie tulleme ka sinnoga. Ja nemmad läksid wälja, ja läksid warsti laewa peäle, ja sefsammal õsel ei saanud nemmad ühtegi.

Agga kui jo walge sanud, seisis Jesus merre äres, ja jüngrid ei teädnud, et se pidid Jesus ollema. Siis ütles Jesus neile: Lapsokessed, eiks teil polle ühtegi leirwa kõrwast? nemmad kostsid temmale: Wille mitte. Agga temma ütles neile: Heitke nota wälja parrema pole laewa, siis peate teie leidma. Nemmad heitsid siis, ja ei sudand ennam sedda weddada kallade hulga pärast. Siis ütles sefamma jüngrid, sedda Jesus armastas, Peetrussele: Se on Issand; kui näid Simon Peetrus kulis, sedda Issanda ollerwad, siis panni temma särki ennese ümber. (sest ta oli allasti) ja heitis ennast merresse; agga need teisid jüngrid tullid laewokessega (sest nemmad ei olnud kangel mäelt ärra, waid liggi kaks sadda künart maad) ja weddasid sedda nota kalladega. Kui nemmad näid seält ärra tullid mäele, näggid nem-

nemmad sütte, tuld seäl maas, ja kallofest peäle pandud ollewad ja leiba. Jesuse ütleb neile: Tõgeneist kallofestist, mis teie praego ollete pühidnud. Simon Peetrus läks ja weddas sedda nota mäe tääs suri kallo sadda ja kolm kuetkümmed, ja se noot ei läinud mitte katki, et neid kül ni pahjo olli.

Jesuse ütles neile: Tulge, wotte lounat; agga ütiski neist jüngeritest ei julgend temmale küsida: Kes sinna olled? sest nemmad teadsid, tedda Jhesusanda ollewad. Siis tuli Jesus ja wottis leiba ja andis neile, ja sedda kallofest selsammal kombel. Juhha se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma jüngeritele, kui temma olli surmussallesousnud.

Agga kui nemmad said lounat sõnud, ütleb Jesus Simona Peetruse wasto: Simon Jona poeg! armastad sinna mind enam kui needsinatjed? temma ütleb temmale: Jah, Jhsand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Olla mo tallekeste karjane. Temma ütleb temmale jälle teist korda: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? temma ütleb temmale: Jah, Jhsand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Hoi mo lambad kui karjane. Kolmatkorda ütleb temma temmale: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et ta temmale kolmatkorda olli ütelnud: Armastad sinna mind? ja ütleb temmale: Jhsand, sa tead teit, sinna tunned, et ma sind armastan. Jesus ütleb temmale: Olla mo lamaste karjane. Tõest, tõest minna

minna ütlen sulle: Kui sinna noorem ollid, siis pannud sa isse omma wõ wõle, ja kõndisid, kuhho sa tabisid; agga kui sinna soad wannaks sanud, siis pead sa ommad käed wälja sirrutama, ja ütse terne panneb wõ so ümber, ja wiib sind, kuhho sa ei tabha. Agga sedda ütles temma tähhendas, mis sagguse surmaga temma pidid Jummalat auustama. Ja kui ta sedda sai rāfinud, ütles temma temmale: Kāi minno järrel.

Agga Peetrus põris ennast ümber sa näggi sedda jüngerit, tedda Jesus armastas, järrel käiwad, (kes ka olli õhto, sõmaaiäl ennast Jesuse rinna peäle lastnud ja ütelnud: Jhsand, kes se on, kes sind ärraannab?) Kui Peetrus tedda näggi, ütles temma Jesuse wasto: Jhsand, agga mis sesinnane peab kannatama? Jesus ütleb temmale: Kui minna tabhan, et ta peab jama, tunni ma tullen, mis sinna sest holid? Kāi sinna minno järrel.

Siis touffis kõnne wendade seas, et sesinnane iünger ei piddand surrema. Agga Jesus ei olnud mitte temmale ütelnud; et ta ei piddand surrema, waid, kui minna tabhan, et ta peab jama, tunni ma tullen, mis sinna sest holid? Sesinnane on se jünger, kes neist sinnatist asjust tunnistab, ja sedda on üllestkirjotanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tõest.

Agga need ütsteistkümmed jüngerid läksid ära ta Galilea, male fenna mäe peäle, kuhho Jesus neid oli lastnud. Ja seäl on temma nähtud enam

nam kui wiest sa, ast wennast ühhet hobit; ja kui
nemmad tedda näggid, kummardasid nemmad
tedda; agga monningad ollid kahhe wahhel. Ja
Jesuse tulli nende jure ja rälis neile ja ütles:
Minnuse on antud keik melewald taewas ja Ma
peäl. Sepärrast minge keige ma ilma ja õppetage
keik rahwast, ja kullutage armsõ õppetust kei
ge lomale, ja ristige neid Jesa, ja Poia, ja
pühha Waimo nimmet. Ja õppetage neid pida
dama keik, mis minna teid ollen käsitud. Kes
ussub, ja tedda ristitakse, se peab õnsaks sama;
agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama.
Agga neile, kes uskwad, peawad nisuggused täh
hed jures ollema: Minno nimmet peawad nem
mad kurje waimusid wäljaaiama, usi kelesid räl
kima, ussa illestootma, ja kui nemmad üht sur
ma jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi
wigga sama. Häigede peäle peawad nemmad
käsiti panuema, siis sawad nemmad parremaks.
Ja wata minna ollen iggapäwa teie jures ma
ilma otsani.

Pärrast on temma nähtud Jakobussesi, pä
rast keikist Apostlidest. Nenda on ta pärrast om
ma kannatamist isfiennast ellawalt näitnud mit
me tõsise märgiga, ja on nähtud nellikümmend
päwa, ja rälis kummala rigi
asjad.

Meie

Meie Jhesanda Jhesuse Kristusse Taewaminne, Ewangelistidest illespandud.

Agga Jhesus wiis ommad jüngrid wälja Petas
niast sadit, ja kui ta nendega seal kokko sai,
käsiti temma neid, et nemmad ei pidand Jerusa
salemast ärraminnema, waid Jesa tootust
salemast ärraminnema, minnust ollete kuul
ootma, mis teie, ütles temma, minnust ollete kuul
nud. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga
teid peab pühha Waimoga ristitama, ei mitte
kawa pärrast neidsinnatsid päwi. Kes näüd
kawa pärrast neidsinnatsid päwi. Kes näüd
ollid kokkotulnud, käsitsid temmalt ja ütlesid:
Jesand, kas sinna seissinnatsel aial jälle Israe
lite illesehhitad kunningriki? Agga temma ütles
neile: Teile ei sünni aego agga tundisid teada, mis
Jesa omma ennese melewalda pannud: waid
teie peate pühha Waimo wägge sama, kui ta teie
peäle saab tulnud, ja peate minno tunnistajad
ollemani hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Ju
da, ja Samaria, maal ja ma ilma otsani.

Ja Jesand, kui ta nendega sai rälkinud, tõi
tis ommad käd illes ja õnnistas neid. Ja se
sündis, kui ta neid õnnistas, lahkus temma neist
ära, ja tedda tõsteti nende nähhes illes, ja
woeti illes taewa, ja pilw wõttis tedda illes
nende silmade eest ärra; ja ta istub kummala
parremal pool.

N 4

Ja

Ja kui nemmad üksi silmi taewa poole waatsid, kui temma ärraläks, wata, siis seisid nende jures kaks meest wa'gis ridis, kes ka ütlesid: Kallileama mehed, mis teie teisote ja watate ülles taewa? Eesimane Jeesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullesma sellammal kombel, kui teie tedda olette nõinud taewa ärraminnewad. Ja kui nemmad tedda said kuumordanud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma sure rõmoga seält mäelt, mis õlli-mäeks hütafse, mis Jerusalemma liggi ühhe hingamisse, päwa teekond õlli.

Ja kui nemmad sisse tullid, siis läksid nemmad ülles üllesma tuppa, kus asset õllid Peetrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus ja Tomas, Partolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend. Need teil õllid ühhel meel alati ühhes kous palwes ja pallumisses naestega, ja Maria Jeesuse emmaga ja temma wendadega. Ja nemmad õllid allati pühhas loias, kiitsid ja tännasid Jummalat.

Algga nemmad läksid wälja ja ütlesid jutlust teikis paikus, ja Jeesand aitas neid ja kinnitas se fanna nende immetähtede läbbi, mis seäl jures sündsid.

Algga weel paljo muud asjo on, mis Jeesus on teinud; kui need teikis siärranis saaksid ülleskirjutud, siis arwan minna Joannes, et ka ma ilm isse ei jouaks need kirjutud ramatud kätte sada.

Jerusalemma Liina

hiimsast

Ärrarihmissest,

Mis nellikümmed aastat

pärast

Kristuse Saenaminnemist

on sündinud.

Kui aeg hakkas kätte joudma, et Jummal Jerusalemma liina ja Juda rahwa peäle omma wimist wihha tahtis lasta tulla, nenda kui Prohwetid ja Jeesand Kristus isse neile ahwardades õllid enne ütelnud, siis on nisuggused tähhed enne nähtud: üks sawwaga täht ofsego moõl on taewas nähtud, sesamma on terwe aasta liina kohhal seisnud, nenda et iggakõs sedda näinud. Mahla ku kahheksamal päwal, õse kello ühheksa, ofse hapnematta leiwade päiwil, on Jummal loias altari jures nisuggune walge paistminne paistnud, et iggamees mõttelnud päwa ollewad. Suur waik lange wärraw Jummal loia seestpidisest polel, mis kahhelümne mehhele sai tõsta, kui sedda lahti piddi tehtama, ja teikipiddi raudlukko ja rõngastega õlli kinni pandud,

pandud, se on ennast õse kuendamal tunnil isse lahti ajanud. Jani-ku esimesel päeval kolmakkümme on mitmes paigas taewas ja pilwedes wanfrid nähtud, ja otsigo suur hull hooste ja jallawägge kokkominnewad, ja õse taplewad sure larrinaga. Nellipühhi laupäwal, kui Preestrid Jummalala koias tahtsid walmistada, mis pühhade aegus tarwis olli, siis on nemmad suurt mürrinat ja larrinat kuulnud, pärast on üks heäl kuulnud, se on küssendanud: Läkki siit ärra! Ehl kül monninaad ütlewad, et se siis on sündinud, kui se ette podud tel leigaepühhama paiga ees Jummalala koias Kristusse kannatamisise ajal on lattenud. Üks innimenne on seäl olnud, kelle nimmi olli Jesus Anani, ühhe alwa ja waese mehhe poeg, kui sesamma olli Nellipühhi Jerusalemma tulnud, siis on temma sure heälelega hüüdnud: oh! üks küssendaminne kuulisse hommiko, üks küssendaminne õhto poolt, küssendaminne nelja tule poolt, oh! üks küssendaminne ülle leige Jerusalemma ja Jummalala koia; häddalinne laebaminne tulles prudi ja peigmehhe peäle, küssendaminne leige rahwa peäle. Ni halledaste küssendas temma ööd ja päwad järrestikko, ja jooksis hullo Tombel möda linna. Ja ehl monningad tedda kül witsa ja piitsadega pekfid, kes sedda karjumis kuz kuria tähhendamist linna peäle heal mel ei tahtnud kuulda, siiski ei jätnud temma mahha nenda küssendamast. Ja kui se innimenne Roma rahwa ma wallitseja ette widi, kes tedda piitsadega nenda lastis peksta, et ta umbes

bes werrine olli; ep olle temma ommeti ühhegi sannaga armo pallunud, egga ühtegi roepiiska temma silmist wäljatunud, waid temma on alati sure heälelega küssendanud: hädda, hädda, hädda tulles sinno peäle, sinna waene Jerusalemm! Kohto issand Albinus on tedda, kui üht jölldat innimest naeruks pannud. Seitse aastat järrestikko ei olle sesamme innimenne mu rahwa seltsis paljo olnud, waid on ilka issepäinis käinud, nenda kui innimenne, kes ommas meles ühhe asja peäle jääb mõtlema, ehl sedda piab ärramõttelda. Ja on ilka nenda küssendanud: hädda, hädda tulles sinno peäle, sinna waene Jerusalemm! ei olle ka mitte ärrawässinud nenda küssendamast. Agga kui Romarahwas linna al olli, siis on ta walli müri peäl ümberkaudo käinud, ja on ilka küssendanud: hädda Jummalala koia peäle, hädda leige se rahwa peäle! Wima's on temma ka neid sanno, mis enne ep olle temmalt kuulnud, fenna kõrwa ütelnud: hädda ka mo ennese peäle! Ja otsigo se sanna temma sans weel olli, siis on ta koggematta waenlastest mahhalastud ja nenda ärrasurnud. Reid ja muud immetähtesid on enne nähtud, ennego Jerusalemm on ärrarikkutud. Nähd tulles sest arrarikmisest rälida.

II.

Kui Juda rahwas (nenda kui pühha Tehwanus ütles Apostlide Teggude ramatus VII. peal) ütles

tükkis 52 salm.) kui tapjad ja ärra andiad sedda õiget ja wägga Kristust said ärratapnud, siis on teige se Juda rahwa riai luggu keikiõiddi ifka Kurjemaks läinud. Üllemaa Preestrid hakkasid wäekauya ja üllekohhut teiste Preestridele tegema, teiste üllematte wahhel olli selget wihtomist ja kaddedust, ja keik wallitsejad hakkasid kahlased nouud piddama, nenda et nähha olli, et se wallitusse järg peagi piddi teisiti tulles. Niisugguse üllematte rio ja wihtomisse pärrast, mis neil issefekelis olli, hakkas monni huil neist ärratagganema, ja isse seltsi kokkõlõma; se läbbi tehti monnisuggust kurtia, nenda et rahwast risuti ja tappeti, nisammoti linna sees Jerusalemias kui wálias, ja keikut asjust olli nähha, et kiriko, ja kõhto, asjad piddid nurja ja hukka minnema. Sepärrast läkkitas ka Keiser Nero Gestust korust Juda male Juda rahwa wallitsejaks, ja kui temma wägga walli olli mitmes asjas Juda rahwa wasto, ja omma ahnuist, kõrkust ja wallatust takka aias, siis aiasid Juda rahwas tedda ärra. Kui temma pärrast nendega sai sõddinud, siis lödi temma wäest wiis tuhhat meest mahha. Nenda másfasid Juda rahwas Jummala salimisse läbbi, et nemmad ka Roma rahwa wasto wotsid panna, ja togganesid neist ärra. Nagga kui Keiser Nero sedda sai teada, siis läkkitas ta Lawiust Wespasianust omma poja Titussega Siria male. Selsammal aial on teige se hommiko, maal sesuggused kõnned ja fannumed läinud, et olse sel aial monningad Juda

Juda maalt piddid tulles, kes piddid teige ma ilma tees sureks ja wägga wäggewaks sama. Eht se kül Kristusse waimolikko rigi polest tõeks sai, kui Kristusse nimmi (kes Juda rahwa soust on sündinud) Ewangeli ummi tulutamisse läbbi keik ülle ilma, ma sureks läks, siis on monningad sedda nende kahhe Wespasianusse peäle arwanud. Nagga Juda rahwas selletasid sedda ennekulutamist ennese kassuks. Ka kui neile kolm lahbingi nende waenlaste wasto korda läksid, siis läksid nemmad surelisselts, tõstsid kolm meest omma sõa pealikkuks, ja püüdsid Askaloni linna wäggise pealikkuks, ja tappeti ühbel hobit liggi wiiskümmend tuhhat meest ärra. Siis läks Wespasianus Keisri sanna peäle Kalilea, ma sisse, mis wägge ja rikkas olli ma rahwa polest, rifus, rikkus, ja põlletas keik ärra, nenda et tapmisel, rifumisel, ja põlletamisel ei otfa egga mára ei olnud. Siis said mitto tuhhat Juda rahwast hukka, ja tappeti ühbel hobit liggi wiiskümmend tuhhat meest, mis olleksid kolbanud sõtta minna, ilma naesed ja lapsed, mis alw ja tallo, rahwas olli. Sõdda wäggi ei annud seäl armo ei wannale egga norele egga lastele, kes kátkis magastid. Kuus tuhhat noort meest läkkitas Wespasianus ühbel hawal pärris, orjaks Alajamaale, sedda kitsast maad kahhe merre wahhel läbbifaemama. Kolmkümmend tuhhat Juda rahwa sõa, meest müdi sel aial ühbel hobit ärra pärris.

pärris, orjaks. Wiis tubhat on sure hirms läbbi ennast kõrge kirwi mäelt isse mahha kullkutanud, ja isse ennesele otfa peäle teinud. Sel aial olli üks tark ja moistlik mees Juda, rahwa seas, Josef nimmi, se olli neile Preestriks ja sõa, pealikkus, sesamma pöggeneš esimeses hirmus nattukesse rahwaga übbe augo sis se liggi Jotaba Kallilea, ma linna, seält sadi tedda kätte ja widi Wespasianusse jure. Kui temma Wespasianussele kulusas, et ta piddi Keisriks sama, siis heitis ta temma peäle armo. Ja sesamma Josef on sedda kirjotanud, mis meie sest aiast teame. Kui se Kallilea, maal sündis, siis koggus üks suur hull rahwas, mis liigiulged ja mõrtsukad ollid, Jerusalemma linna; neid oli üks neist suremist isсандist kolksaatomud, et temma se läbbi keik wallisust ennese kätte piddi sama, siis on taas paljo sallaja tapimist, röövlimist ja risumist Jerusalemmas olnud, ja näitis keikpiddi, et weel surem kahjo piddi tullema, nenda et se waerne lin keikpiddi on waewatud. Sel aial on monningad üllemad Preestrid ärratappetud, ja sagedaste on werd ärrawallatud Jummalakojaske. Josef kirjotab, et kolksteikkümmend tubhat parrajat ja üllemat Juda rahwas sessinneses määsamis ses on ärratappetud, ja nende warra ja koiad antud alwa rahwale ja sõameestele risuda. Monningad mõtlewad, et Roma rahwas kawwala nouga sedda teinud. Nenda waewati jo Jerusalemma, ennego dige kibbe assi weel temma peäle tulli, kolmesugguse häddaga, (1) Roma rahwa sõast, (2) keigesuggusest riust ja

tällist

tällist linna sees, sest et neil kahtlased nouud olid, ja (3) tiggeda üleannetumattest isсандist, kes pettifel kombel mitto hulka ennese seitsi said, ennast isсандaks tõstsid, ja paljo werd ärrawallasid, et nemmad melewalda ja wallisust piddid ennesele sama. Kui sel aial Kadara, rahwas Roma rahwa wasto hakkas pannema, siis piddi Titus ruttama talu, korterist wälja tullema, ja wottis Kadara linna ärra, ja temma peält Laasidius aias kolmkümmend tubhat kodanikke pöggeneš; kaks tubhat wottis ta wangi, mu rahwoenne ja pöggeneš hulk upputas ennast ärra Jordani jõkke, ja need surnud kehhad läksid idoga alla Nswaltiti järwe sisse, mis hütaks surno, järweks. Siis läksid Roma rahwas senna pole Jordani Makaronist said keikis paikus Juda, rahwa peäle, ja Juda rahwas said sure hirmo alla. Kui talwe sai ärralainud ja ferwade aeg kätte tulli, siis tõd Wespasianussele sannumid Sefaria linna, et Keiser Nero olli ärrasurnud, siis walmistas ta ennast ussinaste, ja läks ärra Sefaria linnast, ja kui temma keik Juda ja Idumea rahwa linnad sai ärrawotnud (agga monningad pisikesed linnad jäid weel wobra sõameeste kätte) siis panni ta Roma rahwa sõawägge keige linnade sisse, et ta sedda ussinamine Jerusalemma linna peäle, mis üks agga weel ärrawotmatta olli, piddi sama tormi wosta ja sedda ärrawotta. Sel aial tõstis Wespasianusse sõdawäggi tedda Keisriks. Pärrast läks Wespasianus ärra Egiptusse male, ja seäl tahtis

tahtis temma Italia male miina. Agga se södda, mis temmal Juda rahwaga olli, jättis ta omma poia Titusse hõleks.

III.

Agga Titus läks Jerusalemma linna alla, ja kui ta ühe puhho ratsa wägga liggi linna aias wõtama, siis olleks temma pea Juda rahwa kätte sanud, ja peasis waewalt ärra. Pärast teggi ta omma leri kopusse jures, senna sai wirst maad liinast, ja jaagas ärra omma sõa wägge, et ta sedda linna enam kui ühhest kohalt piddi Finniwannema. Se wahhel olli ilma otsata pahjo rahwast keigest poolt keikist linnadest Jerusalemma Pasa, pühhiks kokkotulnud Jummalatenistust piddama. Peäle se olli jo enne pahjo kehwa ja ülleanto liigjulget rahwast ennast Jerusalemma linna kokkõggunud, mis Kalileamaalt olli wälja aetud, ja nenda olli kolm hulka rahwast liinas, kes ühtmelelist wallitsust enam ja enam (nenda kui siis ikka sünnib) ärarikkusid. Ühe hulga kae olli Jummalatõda, nende peatik olli Eleasar Simona poeg, temma pole hoidsid need Selotid, se olli üks tige ja kawal rahwas, ja wihtas wägga koddanikkud. Linna alluminne ossa olli Joannesse kää, kellest keik willeisus tuli. Peälminne linna ossa olli Simona kää, kel kaksümwend tuhhat Idumea ma rahwast abbiks olli, kes senna ollid kutsutud Selotide wallatusse ja wäe wasto sedda linna kaitsma. Neist woõraist olleks rahwas

beal

beal meel jalle tahtnud lahti jada, agga nemmad ei woinud mitte.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Jerusalemma linnas wägga pahjo ja liaks olli, siis ruttustas temma ja walniestas ennast ussinaste linna ümberpiirma ja walli temma ümber teggema, nenda kui Kristus neile olli ütelnud, senni kui se rahwas weel keik ühhes kous olli, et nälg neid sedda kangerinne pidi waewama.

Kui Juda rahwas sedda näggid, siis plüdsid nemmad keigest süddamest, ni pahjo kui nemmad suutsid ja ärrandasid, sedda keelda, et se ei piddand Titusele korda minnema, agga nemmiad ei woinud mitte, neil ei olnud ühtegi õnne, Jummal isse tahtis otja nende peäle tehha, sepärast ei läinud neile ühtegi nou korda. Ja osse sel hawal tousis suur mäsaminne liinas, et pahjo rahwast Jummalatõia jures tappeti. Jerusalemma lin olli wägga kowwa ja kindel, ja temmat olli kolm mürist walli sel polet, kust linna piddi mindama. Sepärast kuusafid Roma rahwas sure wäega müri peäle sada, ja tormiga linna ärrawotta. Wiimaks said nemmad ommei sure waewa ia tõga se kahhekordse müri ärra. Selsammal aial juri ilma arwamatta rahwas näiga, nenda kui Josef kirjotab. Ühe teirwa pallokesse pärrast on keige suremad sõbrad teine teist raiunud ja pistnud. Lapsed on omma wannematte

isja

isfa ja emma su eest ja suust roga ärrakifnud, ei olle siis wend egga ödde teine teise peäle armo heitnud. Üks wäl wiija on paljo rahha maksnud. Monningad on weikse sitta sure nälja pärrast sõnud. Monningad on saddula riho, ja kiltipidde peält nahka ärranärinud ja ärrasõnud. Monni on furnud leirud, heinad suus. Mitto on peidkud läbbi otsinud, ja roja ja sittaaga püüdnu nälja ärraaiada. Siis on wägga paljo rahwast nõlga furnud, et Ananias Eleasari poeg, kes sel waeno aial Titusse jure olli pögenenud, ütleb, et sadda peäle wiisteifskümmend tuhhat furno kehha linnast on leitud ja mahhamaerud. Egesippus Firjotab, et ühhest qinust wärrawast mitto tuhhat furnud on wäljakantud, et ni kaua kui Titus linna al olli, kuus sadda tuhhat innimest on ärrafurnud.

Juda rahwa käl olli weel Antonia linn, mis kindel ja tuggew linn olli, ja Zummala koddala fissa. Sedda linna kinniwottes nähti paljo ennam waewa, kui keif mu linnade kallal. Ehk Titus kül teadis, et nälj neid Juda rahwast piddi kautama ja löppetama, siiski läks temmal aeg iggawaks, sepärrast maenitfes ja aias ta sõdawägge wäggise ja tormiga linna peäle hakkama. Et se jures kül hädda ja kartus olli, siiski läks Roma rahwale keif assi korda, ja Juda rahwal ei olnud woimust egga õne. Kui wüüd se linn jo Roma rahwa käes olli, siis andis

dis passina puhhuja passunaga täbbe, siis tappeti keif Juda rahwas ärra, kes se linna peäl ollid, monningad heideri walli müri peält mahha, monningad langsid isse furnuks, monningad pealesid öle linna wögaenema. Pärrast sedda läks sõdawäggi kowwaste nende peäle, kenne käl weel Zummala koddala olli. Kül ööl dakse, et Titus Zummala koddala Zummala tenistusse pärrast ei olle tahtnud ärrahawitada, agga ots ölli käl. Zummala sunnitas sedda asja nenda, et ükski ei piddand Juda rahwa peäle armo heitma. Sest kui jo kaua olli tappelud ja waewa nähtud, ja Juda rahwas siiski ei ahwardamisse egga maenitsemisfega ei tahtnud neid kindlaid paiko Roma rahwa kätte anda, siis moistis sõdda wäggi, et nemmad ei woinud mu wisit kui näljaga (agga se wotab paljo aega) ehk tullega se paiga peäle woi must sada. Sepärrast wotfid monningad sõamehhed tulid Zummala kotta heita, se hakkas warsti põllema. Ja nenda põlles se illus ja kallis hone ärra, mis suur ja kulus olli, ja tehti tuhhas. Reed Juda rahwas, kenne käl peälmine linna ossa olli, on muist linna pögenenud, agga surem hull neist sai tulle ja moöga läbbi hukka. Preestrid on wägga halledaste pallunud, et nemmad piddid ellusse jama, agga seal ei olnud armo ei Zummala ega innimeste jures. Titus on kostnud: Kui nenda Zummala koddala ja tenistus on ärrahawitud, ei olle käl Preestrid tarwis. Zummala koddala on öts künnemal rulli leikusse ku

päwal ärrapöletud sellammal päwal, kui Pa-
biloni kuningas ennemuiste esimest Jumma-
la kooda on ärrapöletanud. Ja se päärw on
sel Jummalal koiäl üks õnneto päärw olnud.
Sedda aega esimesest Jummalal koiast ja
temma üllesehitamisest, mis Salomon olli
teinud, Keiseri Wespasianuse teise wallitusse
aastast sadik, kui se Jummalal kooda sutumaks
on ärrahärowitud, on üks teisiklummend sadda
aastad ja üks. Agga sest aiaast, kui se teine
Jummalal kooda jälle hakkati üllesehitadama
Kuninga Sirusse teisel wallitusse aastal, on
wiis sadda ja ühheksa aastat seitsmetklummend.
Kui Juda rahwast nenda waewati, et käl
ükski ärrawedsemisse peäle ei woinud lota, ja
mitto tuhhat nälga surrid, jäid ommeti need
teised omma mõtte peäle. Neil päiwil, kui
Jummalal kooda nenda ärrapöletati ja ärra-
härowitati, on üks hirmus ja halle assi Je-
rusalemmas sündinud, mis tullega põlwe rah-
was ei naljalcki ussu. Üks aus ja rikkas suurt
suagu emmand teiselt poolt Jordani olli hirmo
päärast mu rahwaga Jerusalemma põggenenud;
kui linnas ni suur ja raske nälja hädda olli, on
ta omma nore weikise lapsokesse kätkest woinud,
(käl igaamees woib moista, missugguse südda-
me walloga temma sedda teinud) ja sedda tap-
nud, teise pole on ta kälpenud ja ärrasõnud,
teise pole on temma pannud sõa meeste ette, kui
need überkaudo jooksid ja sõmist otksid. Ag-
ga sõa meestele on hirm peäle tulnud; kui nem-
mad sedda näinud, on nemmad se waese naese
peäle

peäle hallastanud, ja sedda asja Jerusalemma
linna üllemille isandile kuletanud. Eefinnatse
hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad sest vä-
wast sedda nou woisid, ennast Tituse alla anda,
ja on tulnud Titusega kõnnelema ja leppima.
Agga sepäärast, et nemmad rahhoteggemisseaga
wägga kauaks ollid woinud, ja siis weel rah-
ho ja wabbadust pallusid, kui nemmad jo nälja
ja mu kombega wägga ollid ärrawaewatud, ei
sanud nemmad ühtegi. Ja siin on weel pis-
sut päiwi waewalt üllespetud, se wabbel on
ma-ilmama paljo rahwast sure nälja hädda ja
waewa läbbi linnast wälja waentaste leri põg-
genenud. Siis on neid wägga alwa hinnaga
ärramüdüd. Sel puhul on sõa mehhed kog-
gematta juhtunud näggema üht Juda meest en-
nese ommast rojast kuldpenningid noppiwad, mis
ta ennese siise olli neelud. Siis on sedda
maid üks kõnne sõa meeste seas tousnud keige
leri läbbi, et Juda rahwas, kes leri ollid
põggenenud, ollid kolda ennese siise neelud.
(Sest monningad ollid, kes muud middagi ei
woinud hoida ja ärrawia kui kolda, sest et need
sõa mehhed keik läbbi otksid.) Eefinnatse
kõnne pärast leikast sõa mehhed ühheksa en-
nam kui kahhetuhhande Juda rahwa kõhitud
lõhki, et nemmad mõtlesid, keige Juda rah-
wa kõhtus kuldpenningid olla. Ja neid
olleks weel ennam lõhki leikatud, kui Titus ei
olleks lastnud keelda, et wangi ei pidand tap-
petama. Wimalaks siis woeti Jerusalemma lin-
nä ärra, ja siis ei antud ei norele agga wannale

armo, siiski on awwalikult kulusatad, et ram-
morumale ja kehwa rahwale, kes ei suutnud
sõariisto piddada ja wastopanna, piddi armo
antama.

Nenda rifuti, süttiti ja põlletati keik Jeru-
salemima linna paljaks ja sutumaks ärra: Su-
rem linna ossa rikuti ja häwwitati hirmsaste
ärra. Monni hone jäeti seisima Roma-rahwa
sõa-meeste warjaks, mis senna pandi sedda
maad wahtima, ka muud tühjad kirowi-honed
ja woogad tornid jäid seisima tähheks ja tun-
nistusseks, et seal olli linna ennemuiste olud.
Nenda on Jerusalemima linna ärrahäwwitud ja
sutumaks ärrarikkutud kolm nädalat enne
Mihkli päwa, wiendamal kuul pärrast sedda
aega, kui waenlane esiti temma alla olli tul-
nud. Wangi woeto rahwa hirmsast surest
hulgast läkkitas Titus seitsetekümmeend tuhhat
noort meest Aleksandria linna pärris-orjaks,
kirowi kandma ja muud rasked tööd teggema.
Paljo Juida-rahwast müdi alwalt ärra kui
Faria. Raks tuhhat jäeti senna ja tenna ärra
Roma-rigi made siise, et neid wahhest sure
Herrade wooraspeul rahwa immeks ja rõmuks
meisalistete ette piddi heidetama ja ärrakistama.
Wangisid on keikist keiki olnud ühheksaküm-
mend peäle seitse tuhhat, et kül siis, kui es-
malt linna alla tuldi, kül kümme sadda tuhhat
innimest linna on olnud; se surem hull neist
olli wooras rahwas, ja ei mitte linna koddan-
nikud; siiski ollid keik Juida-rahwa soust.

Kui

Kui Titus sure wäega Jerusalemima linna sai
ärrawoitud, ärrapõlletanud, mahhatikkunud,
ja ärrahäwwitanud, siis panni ta menningad
sõa-mehhi sedda maad hoidma nende made pärr-
rast, mis seal ümberkaudo ollid, ja läts isse
ärra sõa-wäega Ewratii jõest sadik, sest ni kau-
gete kätis sel ajal Roma rigi raia. Igga kui
se tuggew, kulus ja pühha Jerusalemima linna
ärrahäwwitati, siis arwati sedda aega ma-
ailma algmisest nelli tuhhat nelli neljakümmeend aastat;
Roma linna ülesehhitamisest olli kahhet-
sada kolm kolmakümmeend aastat. Kristusse
kannatamisest sai sest sadik nellikümmeend aastat.
Nenda on Jerusalem feigefulusam ja
üllem linna feige hommiko-maal ühhe hirmsa ot-
sanud.

Ni raskete ja hirmsaste on Jummal omma
pühha jummalikko sanna põlgjad ja naerjad
nühhelnud, ja on se läbbi feige maailmale üht
mällestusse tähte ja maenitsust annud, et igga-
üks Jummal wihha ja nuhtlust peab kartma,
ja Jummal ja meie Jesanda Jesusse Kristusse
tundmisest pole põõrma. Sepärrast peab igga-
üks isse ommas meles ussinaste se peäle mõt-
lema: Kui Jummal sefinnatse omma rahwale ei
olle armo annud, kennele ta mitto kallist tootust
olli annud, kenne seas mitto kallist suurt pühha
Prohweti ja wannemad on olnud, kennest Jes-
sand Kristus isse omma innimesse ollemisest po-
lest on sündinud; et ta paljo kängemine muud
rahwest nuhtleb, kellele ta selgest armust omma
jum

jummaliklo tundmist ja kallist armo-õppetust an-
 nud, kui nemmad teada se eest ei tanna, ja seda
 da õiget tõsisist Jummalata tundmist ja teistust
 ärrapõlgwad, ja kange süddamega naerwad ja
 mabhaätwad, nenda kui Jummal parrago! kü-
 näitse meie seas sündiwad.

Sepärrast piddagem Jerusalemma linna de-
 rahawitamist allati mees, iätlem patto mah-
 ha ja põõrgem keigest süddamest Jummalata pole,
 ja pallugem ikka, et se armolinne Jummal ja
 Isand seisinnatset häddalissel aial meid ja meie
 maad nisugguse hirmsa nuhtluse eest armolik-
 tult tabhaks hoida, meie Isanda Jesusse Kris-
 tusse pärrast, Amen.

